

ПОЛИТИКИН

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

БРОЈ 2071

ЗАБАВНИК

6. IX 1991. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIII • ЦЕНА: 40 ДИН.

ГУСАРИ

СВЕ ШТО ВАС ЗАНИМА
НА 8 СТРАНИЦА

ХЕНРИ IV

(1056 - 1106)

НЕМАЧКИ ЦАР, ДА БИ СЕ СРЕО СА ПАПОМ ГРГУРОМ VII, ПРЕШАО ЈЕ АЛПЕ ПРЕКО ПРЕВОЈА СВ. БЕРНАР УМОТАН У ГОВЕЉУ КОЖУ ЗАКАЧЕНУ ЗА КОНОПЦЕ КОЈЕ СУ ВУКЛЕ СЛУГЕ.

У дрвену скулптуру

ГЛАВЕ ФРАНЦУСКОГ КРАЉА ЛУЈА IX КОЈА СЕ ЧУВА У СВЕТОЈ КАПЕЛИ У ПАРИЗУ УГРАБЕН ЈЕ И ДЕО ВЛАДАРЕВЕ ЛОБАЊЕ.

Касиручо Касиракани

ВОЈВОДА ОД ЛУКЕ (ИТАЛИЈА) И ВОЈНИК НАЈАМНИК, УВЕК СЕ БОРИО ГОЛОГЛАВ ЈЕР ЈЕ ТВРДИО ДА ОД ШЛЕМА ДОБИЈА ГЛАВОБОЉУ, А У КУКИ НИКАДА НИЈЕ СКИДАО ШЕШИР ДА ГА НЕ БИ ЗАБОЛЕЛА ГЛАВА.

ЗАПРЕЖНА КОЛА

КОЈА ПРАВЕ СЕЉАЦИ ИЗ АРГЕНТИНСКИХ ПАМПА ИМАЈУ ВЕЛИКЕ ЗАДЊЕ ТОЧКОВЕ ПРЕЧНИКА 3 МЕТРА.

ПРИБОР ЗА ЈЕЛО

КОЈИ ЈЕ УВЕК НОСИО У КОРИЦАМА СВОГ МАЧА ПОЗНАТИ ХОЛАНДСКИ ХУМАНИСТА ЕРАЗМО РОТЕРДАМСКИ (1466-1536), САСТОЈАО СЕ ОД НОЖА И ШИЛА.

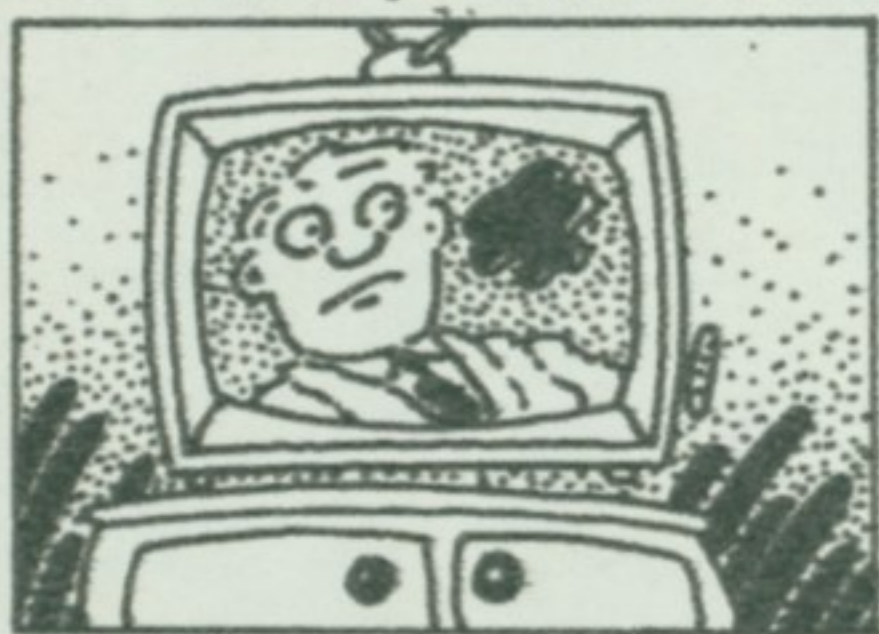
МОСТ КРИЈУМЧАРА

НА ФРАНЦУСКОЈ РЕЦИ РУ ПОДИГНУТ ЈЕ ИСКЉУЧИВО ЗА БАНДЕ ШВЕРЦЕРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

у Америци је у продаји такозвани „видео вицилент“ – кутија која се прикључује на телевизор, а служи да задовољи гледаоца кога нервира нека ТВ-личност или рекламни спот.

Притиском на дугме зачује се пуцањ и на екрану се појави „рупа“... Они који нису убилачки расположени, несимпатичној особи с малог екрана могу да „баце“ торту у лице!

Сахара је ове зиме била прекривена – снегом! То се догодило и прошле, 1990. године, па је тако испа-

ло да се два пута узастопце десила иначе ретка природна појава каква није била виђена за претходне три деценије.

на црвеној листи најугроженијих животиња на Земљи налази се укупно 5.000 врста: 698 сисара, 1.047 птица, 191 гмизавац, 63 водоземца, 762 рибе и 2.250 бескичмењака.

брзина вола износи 2,7 километара на сат. Може да се изрази и овако: то је брзина којом во у једној се-

кунди пређе раздаљину једнаку половини његове висине. Додуше, ово је брзина којом во хода, али може он и брже, ако мора.

истраживачи већ увелико клонирају кунџе, значи, добијају исте примерке генетским инжењерингом. У

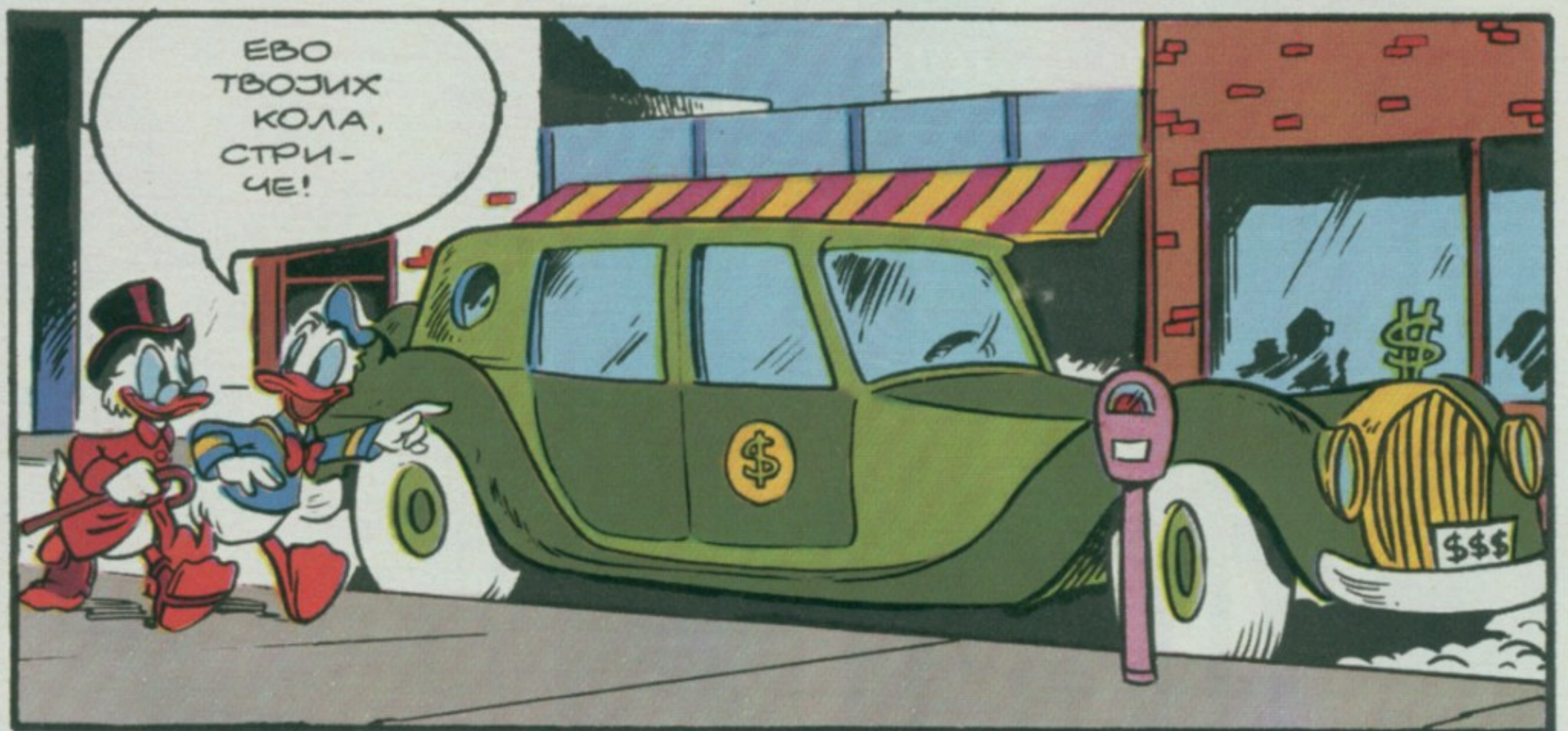
теорији из једног јединог јајашца женке може да се добије 33,5 милиона клонова, али у пракси су резултати далеко скромнији, а досадашњи рекорд је укупно шест клонова.

речни ракови могу да живе само у кристално чистим водама, па их је зато све мање. Томе доприносе и сами јер имају ружну особину да прождиру сопствене, тек

изгледе потомке. То је и разлог што их је немогуће узгајати у вештачким рибањацима, барем док се не смисли тако уравнотежена исхрана која би искоренила ово рачије „људождерство“.

од 125 врста орхидеја које расту широм Европе, преко стотинак отпада само на Француску, а од тога 43 врсте налазе се у околини Париза.

И Гете је
волео то „дете“

ФИГАРО, КОЛ'КО ЈЕ САТИ?

Познати француски списатељ Бомарше живео је паралелно неколико живота, од часовничарског шегрта до тајног агента и уцењивача...

Сумрак се неприметно качио око катарки бродовља усидреног у француској луци Бордо. Уобичајена пристанишна врева згушњавала се око највећег гата с којег су се две велике лађе спремале да заплове према Новом свету, ка Америци. Добошари обучени у папагајску, шарену одећу најављивали су да ће се управо ту одржати комедија „Фигарова женидба“, француског списатеља Бомаршеа. Докони лучки радници, у ишчекивању било каквог по-

сла који је зависио од доласка, односно одласка бродова, већ су почели да се сакупљају на реченом месту, гласно коментаришући смешљиве реченице које је изговарао добошар.

У маси људи која је већ почела да прави круг око замисљене сцене издвајала су се два човека, необично замисљена у тој шареној и веселој гомили. Очима као на зејтину стално су осматрала околину, покушавајући да разазнају особе које би им поквариле цео, веровали су, добро смишљен план. Уз пут су надгледали раднике који су товарили сандуке на бродове намерне да препло-

ве Атлантук и стигну до Америке.

Пјер-Огистен Карон де Бомарше и Артур Ли, у време кад се комедија већ увелико ближила свом урнебесном крају, добили су од капетана брода поверљив извештај да је сав предвиђени терет смештен у потпалубље и да утовар није изазвао, колико је успео да примети, ничију позорност. Позорница на гату је закупила пажњу свих присутних.

Бомарше и Ли су се, широког осмеха, лупнули по рамену, задовољни што ће први терет с оружјем и муницијом за америчке устани-

НАЈ, НАЈ, НАЈ

● **Нај**већи мравињак у САД је онај недавно откривен у држави Мериленд: заузима површину од десет квадратних метара, а висок је пун метар. У његовој изградњи учествовало је више од пола милиона мравца.

● **Нај**виша уређена стаза налази се на крову једног солитера у Торонту (Кана-

да), на висини од 111 метара, а намењена је онима који се баве брзим ходањем. Стадион на висини има и ту предност што доведе не стижу издувни гасови аутомобила.

● **Нај**усамљенија тачка на Земљиној кугли је вулканско острво Тристан да Куња у Јужном Атлантику. Од најближег насељеног места, острва Св. Јелена, дели га 2.120 километара, а од најближег континента, Африке, 2.740 километара. Острво заузима површину од 98 квадратних километара и има око 300 становника.

● А **нај**забитији кутак од ненасељених острва је

оток Буве који се такође налази у Јужном Атлантику: најближе копно му је Обала принцезе Астрид (Антарктик), удаљена 1.700 километара.

● У Намибији, на југу Африке, подигнута је ограда дугачка 265 километара која треба да спречи антилопе, нојеве и друге ретке животињске врсте да не улазе на поседе где на њих пуцају фармери. То је једна од **нај**дужих ограда на свету, а титула најдуже припада оној која пролази кроз три савезне државе Аустралије, а штити пашњаке са стадима стоке од дивљег пса динга. Она је дугачка равно 5.953 километара!

ке стићи куд је упућен. Енглески шпијуни, којих је било и у овој француској луци, били су изиграни.

Пријатно, ваше височанство

Животопис Пјер-Огистена Карона де Бомаршеа, француског писца који је до нашег времена стигао превасходно као аутор двеју комедија „Севилски берберин“ (1774) и „Фигарова женидба“ (1785), налик је на сам роман. Дворски часовничар, учитељ музике кћеркама Луја XV, поверљива краљева особа, књијар, штампар, трговац, ратни добављач, кријумчар и бродовласник, Бомарше је прво постао личност из литературе, па тек онда почео њоме да се бави.

Наиме, његово путовање у Шпанију, куд се запутио у потрази за задовољштином за своју сестру, било је узбудљиво до фантазије и толико духовито да није могао да му одоли ни сам Гете. Велики немачки писац сместио

га је у свој позоришни комад „Клавиго“.

У живот као авантуру ступио је с непуних тринаест година и то у дућан свог оца Огистена Карона, часовничара. Радознао до бесвести, с кликерима који су радили дуже од 24 часа на дан, млађани Пјер-Огистен је прво запањено свог оца. Направио је тако мали сат да је цео Париз напросто полудео за њим. Било је питање престижа ко ће у свом цепену имати Каронов сат.

Наравно, посао часовничара никако није могао да задовољи Пјера-Огистена Карона. Шансу да се, како је веровао, докопа положаја који одговара његовим прохтевима зграбио је женидбом једном богатом удовицом, старијом неколико година. Њен новац омогућио му је да купи племићку титулу, сада је био Де Бомарше.

Пут у високо друштво водио га је преко краљеве кухиње. У пригодној и богатој одећи пратио је послужитеље који су Лују XV сервирали обеду. Као племић стекао је привилегију да сам поставља јело пред краља. Из краљеве кухиње врло брзо је унапредовао до других, такође краљевских одаја. Постао је учитељ музике запостављеним кћеркама француског краља. Тада заправо и започиње тајни живот ове јавне личности, смештен касније у историју шпијунаже.

Да тајна не постане јавна

Склон изазовима свакојаке врсте, уз то особа која је изнад свега волела свемоћ новца, Бомарше се упустио у обављање не баш чистих по-

слова за маркизу Помпадур, краљеву милосницу, и њено врло сумњиво друштво. У једном таквом послу није био довољно вешт и дискретан: оптужен је због фалсификата и покушаја да поткупи судију. Француски парламент казнио га је на необичан начин приморавши га да клечећи саслуша пресуду да се јавно лишава француског држављанства и свих грађанских права.

Тада се у игру умешао министар полиције Де Сартин. Несрећном, али и даље врло бучном Бомаршеу обећао је поништење казне ако уради један послић за њега. Требао је, по налогу краљеве милоснице, да ућутка једног уцењивача. Прави задатак за Бомаршеа, с обзиром на то да се и сам бавио уцењивањем.

Војвоткиња Д'Бери је све учинила да стигне до краљеве ложнице и рачунала је да ће успети да обрлати Луја XV да се њоме ожени. Међутим, прошлост јој није давала спокоја. Јер, весела дама је, поред осталих, била метреса писца и издавача Морана. А човек из француског полусвета брзо је схватио да ће своју некадашњу пријатељицу, на њеном незадрживом путу према француском трону, моћи да уцењује.

Моран је у Енглеској издао један мали летак насловивши га као „Тајни мемоари једне јавне девојке“. А у њему до детаља његов љубавни живот с војвоткињом Д'Бери. Био је намеран да спис пребаци у Француску. И то би, разуме се, био крај војвоткињиним илузијама да ће успети да постане кра-

љица. Дакле, ваљало га је ућуткати, односно поткупити.

Бомарше се прихвата задатка и одлази за Лондон, где је у то време живео Моран. Детаљи његове акције се не знају, извесно је само да је успео да купи Мораново ћутање, његов рукопис и све постојеће штампане брошуре. Мада се том приликом помињала сума од 32.000 ливри, колико је по неким гласовима коштало ћутање о бурној младости војвоткиње Д'Бери, извесно је само да је цела операција означена као Бомаршеов велики тријумф.

Јер, већ у време Луја XVI он постаје француски тајни агент у Лондону и то под псеудонимом „Норак“. Колико се зна, за његов највећи успех на британском острвљу сматра се поткупљивање гласовитог шпијуна Дина, особе због које цела француска дворска камарила није могла мирно да спава.

У Лондону Бомарше упознаје и већ помињаног Артура Лија, представника америчких колонија, и с њим организује слање оружја америчким устаницима. Било је важно, с француског становишта, сломити моћ енглеског суседа и забавити га бригом о прекоокеанским колонијама.

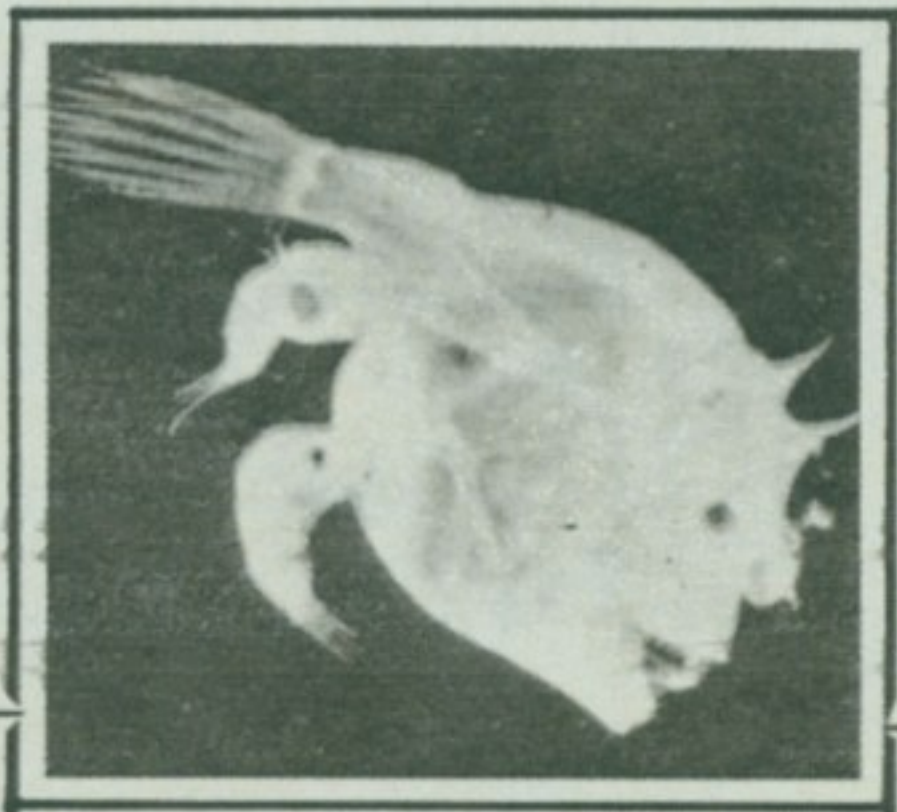
Пјер-Огистен Карон де Бомарше поживео је пуних шездесет седам година, неколико паралелних живота, и повукао се у енциклопедије као познати француски књижевник. У неким другим списима остао је све оно што је и био.

П. Милатовић

Илустровао: Брана Јовановић

● **Најнеобичнији брачни живот**, сматрају природњаци, има риба звана пецач која живи у дубоким водама Тихог океана. Име је добила по томе што изнад усне има покретан „штап“ за пецање настао изменом првог тврдог зрака лећног пераја. Одрасли мужјак ове врсте риба знатно је мањи од женке, а живи тако што јој се једноставно прикачи за главу или трбух и ту остане заувек. Ускоро његова уста и језик срастају са телом женке, а чељусти, зуби, очи и органи за варење постепено се смањују. Крвни судови мужјака спајају се са судовима женке. Остају му само шкрге и шкржни отвори. Забележен је случај кад је на женки пецачу дугој 119 центиме-

тара и тешкој 7 килограма наћен мужјак паразит дугачак 16 милиметара и тежак 14 милиграма! За овај необичан мушко-женски однос и те како има разлога: кад дође време за парење, на великим дубинама није увек једноставно наћи особу супротного пола. Много је боље кад је партнер ту, при руци. Тако мужјак, који остаје увек мали, игра улогу привеска за стварање сперме.

● **Највиша административна зграда на свету** изграђена је за три године и један месец у Франкфурту на Мајни и део је комплекса здања чувеног Франкфуртског сајма. Зграда је висока 256,5 метара а изграђена је од блокова шведског гранита који су претходно путовали на полирање у Карару (Италија). На 63 спрата овог здања радиће 4.000 сарадника запослених на Сајму и у фирмама које излажу на њему. На радна места довозиће их 24 брза лифта чије су кабине високе три метра украшене црвеним мермером.

● **Највише пешчане дине** откривене су у алжирском делу Сахаре. Њихова је висина до 430 метара.

В. М.

Барикаде за номаде

СМРТ ГА П

-ЉУБАВ ГА С

**Велики кинески
зид изграђен је
по цену стотина
хиљада људ-
ских живота, а
пао је кривицом
једног заљубље-
ног генерала**

Остаци Великог кинеског зида

Да сте на Месецу и да обичним ручним телескопом гледате Земљу, могли бисте да видите само једну једину људску творевину: Велики кинески зид. Придев „велики“ потпуно је оправдан. Не само због његове дужине од 6.000 километара, него и зато да бисмо га разликовали од других, мањих зидова у истој земљи.

Кинези су одувек градили зидове да би спречили улаз

непожељним туђинцима. Још неколико векова пре наше ере, кад није постојало јединствено кинеско царство него само низ краљевина и кнежевина у плодним долинама око Жуте реке (Хоангхоа), оне су се међусобно разграничиле високим зидинама и бедемима.

Било би лепо да су зидови обезбедили мир међу овим државама, али нису. Напротив, побуђивали су узајамну завист и похлепу, па је раз-

добље од 472. до 221. године пре н.е. у кинеској историји забележено као „доба зараћених држава“. Јаче кнежевине потчињавале су оне слабије и присвајале њихову територију. Постепено су се државе увећавале, све док их цар Ђин Ши-Хуанги, 221. године није све спојио и основао „Средње царство“, то јест Кину.

Наравно, зидови међу данашњим државама су порушени. Али зидове на се-

веру, према пустињама из којих су претила дивља номадска племена, цар је оставио, појачао и међусобно повезао. Био је то зачетак Великог зида, који ће каснији владари стално продужавати.

Треба знати да Кинези, захваљујући високо развијеној пољопривреди, нису никада гладовали. За номаде, који су у сушним степама једва животарили, био је то неодољив мамац. Стога би сваки час упадали у области око Хоангхоа, харали и одлазили као што су и дошли. Последица је била не само да су Кинези остајали без хране, него им је и пољопривреда пропала, јер се сељаци из страха од варвара нису усуђивали да обрађују земљу.

Због зида у Европу

Тако је кинеска северна граница постала симбол поделе између оних који имају и оних који би да приграбе туђе. Били су то најпре Хуни, па разна туранска племена (сродна с данашњим Турцима), па Монголи и многи други. Свима је било заједничко да су на плодне кинеске њиве гледали као на бесплатну „самоуслугу“. Подижући велики зид, цар Ђин и његови наследници били су решени да их од тога одвикну.

Неки историчари, чак, верују да су Кинези својим зидом и нехотице уздрмали Европу. Немогући више на југ, у Кину, степски народи кренули су на запад, потискујући једни друге по „систему домина“. Крајња последица била је велика сеоба народа у 4. веку наше ере и касније, када су Авари, Готи, Вандали, Словени и други народи кренули да заузимају нова станишта.

У изградњи зида поједини енергични владари остваривали су права архитектонска чуда. Није била реткост да се одједном гради деоница у

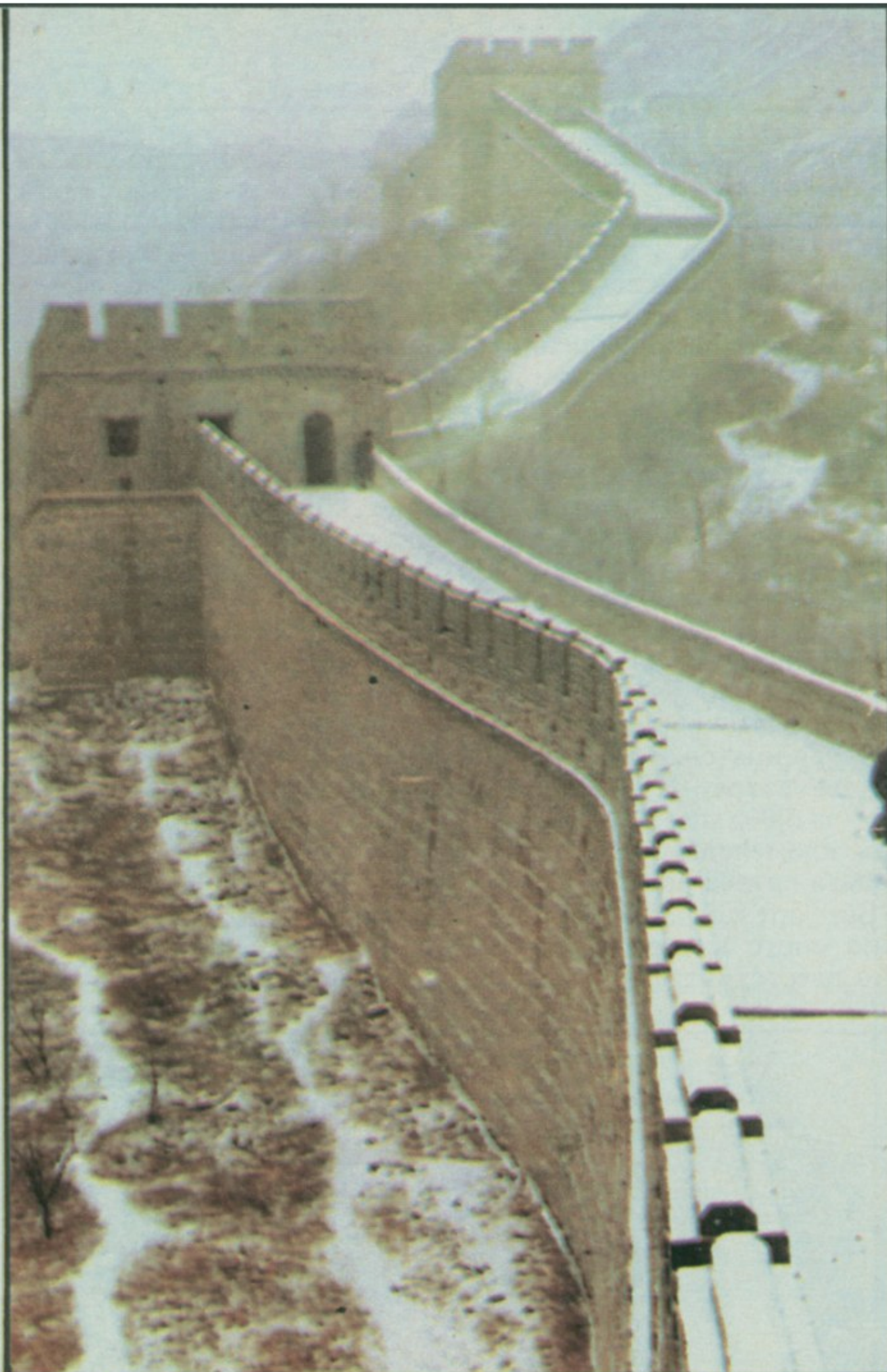
ОДИГЛА РУШИЛА

дужини од 500 километара. Објашњење, међутим, не треба тражити у технологији, него у принудном раду, дисциплини и готово нељудском напрезању. Градња се одвијала у организацији војске, под надзором официра који су раднике терали да раде до изнемоглости.

Ни људски животи нису били превисока цена кад је зид у питању. Године 607, на пример, цар Јангди обавештен је да би туранско племе Тујуе могло упасти у царство преко једне незаштиће-

не кривине на Жутој реци. Наредио је да се на том месту подигне зид. За само недељу дана подигнут је зид пет метара широк и дванаест метара висок. У послу је учествовало око милион људи, а од њих је сваки други изгубио живот – од напора, несрећа на раду, батина или у међусобним тучама.

У почетку се као материјал за градњу користило дрво и земља. Подигли би најпре две чврсте ограде од дасака, па између њих убацивали иловачу, набијали је и

Зид је пратио планинске гребене и отуда је грађен у **цик-цак линији**

Први кинески цар, ујединитељ Ђин, који је владао од 221. до 210. пре н. е. саградио је први велики заштитни зид од дрвета и глине. Тек под владарима династије Минг (лево: цар Жу Јуанжанг) зидови су грађени од камења и опека

„армирани“ забадајући у њу кочеве. Касније се прешло на камен, поготову у планинским областима где је то био једини доступан материјал. За ломљење камена употребљавали су „последњу реч технике“ – гвоздене полуге. Кинези су, наиме, још од шестог века пре наше ере знали за ливено гвожђе.

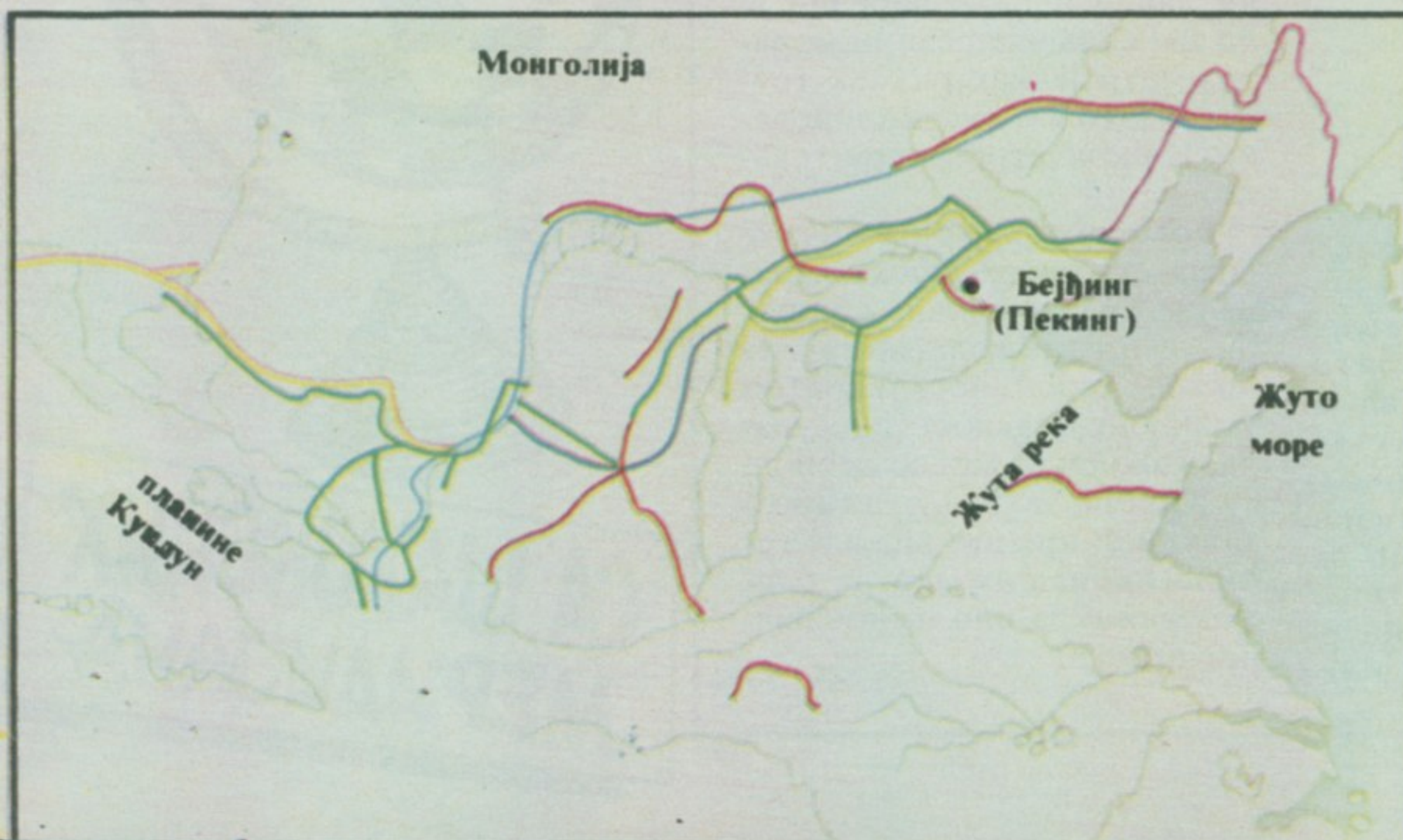
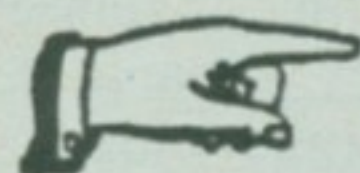
Превоз камена, песка, шљунка и другог материјала морао је бити право мучење. Готово све су преносили људи, у корпама на леђима или помоћу обрамца. Једина вучна животиња био је магарац, кога су Кинези презузели од Хуна. На најопас-

нијим планинским стрминама користили су и козе, којима су камење или опеке привезивали за роге.

По сачуваним остацима зидова може се закључити да су поједини камени блокови били тешки и до пола тоне. Неретко се догађало да се ужад прекину и да се таква громада скотрља низ падину, гњечећи успут злосрећне раднике као мраве. Број погинулих може се замислити ако знамо да су се од врха до подножја обично пружале километарске колоне људи који су једни другима додавали ситније камење из руке у руку.

Зид уједињења

Зид је био висок од шест до шеснаест метара, зависно од терена и од тога како је процењивана снага номадских племена с друге стране. На сваких двеста метара (на стратегијски важним местима и ближе) налазиле су се стражарске куле, на чијем крову је могло одједном да стоји десет војника или пет јахача. Неке куле биле су пространије, праве тврђаве у које су се смештале читаве чете и где је, по потреби, и

Неки зидови постојали су још пре нове ере (црвено); цар Ђин Ши-Хуангди их је продужио (светлоплаво), династија Хан градила је даље према западу (жуто). Касније су настали зидови династија Ђи (светлозелено) и Сун (тамноплаво). На североистоку подигнут је бедем против Манџураца (љубичасто). Династија Минг саградила је најдужи зид (зелено).

цивилно становништво могло да потражи заклон.

Посебан значај имале су сигналне куле, међусобно видљиве и удаљене три до пет километара једна од друге. Са њих, помоћу димних сигнала по дану а ватром по ноћи, браниоци зида упозоравали су једни друге на долазак непријатеља. Почев од 14. века сигнализирало се и топовским пуцњима. Сачувано је једно упутство из 1446. из кога сазнајемо значење појединих сигнала. Једна ватра, или један пуцањ из топа, значило је да долази мање од сто непријатеља; за 500 непријатеља палиле су се две ватре, за хиљаду – три, за 5.000 – четири, док је пет пламенова значило да долази читава војска.

Без оружане посаде зид није много вредео. У то се још двестотинак година пре

царска војска кренула у офанзиву и у крвавој бици разбила Туранце.

Монголе под Џингис-каном Зид је у први мах успео да задржи, али 1211. страшни војсковођа навалио је поново са 250.000 ратника и продрио у Кину. Више муке имао је с кружним зидом око Јанђинга, тадашње престонице, који је био 12 метара висок, начичкан тврђавама и опкољен дубоким јарком пуним воде. Четири године Монголи су стајали пред тим зидом. Кад су коначно и њега савладали, загосподарили су читавом Кином и основали сопствену династију, која ће владати од 1277. до 1367. године.

Под династијом Минг, која је протерала Монголе, Велики кинески зид наставио је да расте и достигао своју коначну дужину од шест хиља-

толичили сопствену династију Чинг, која ће владати Кином све до коначног пада Монархије 1912. године.

Све у свему, Кинески зид није испунио своју основну намену – да спречи упад освајача. Упркос томе, он је у историји одиграо незаменљиву улогу, јер је ујединио Кинезе. У тренуцима кризе заборављани су међусобни спорови и цео народ сложено се лаћао посла да продужи и учврсти највећи одбрамбени бедем на свету.

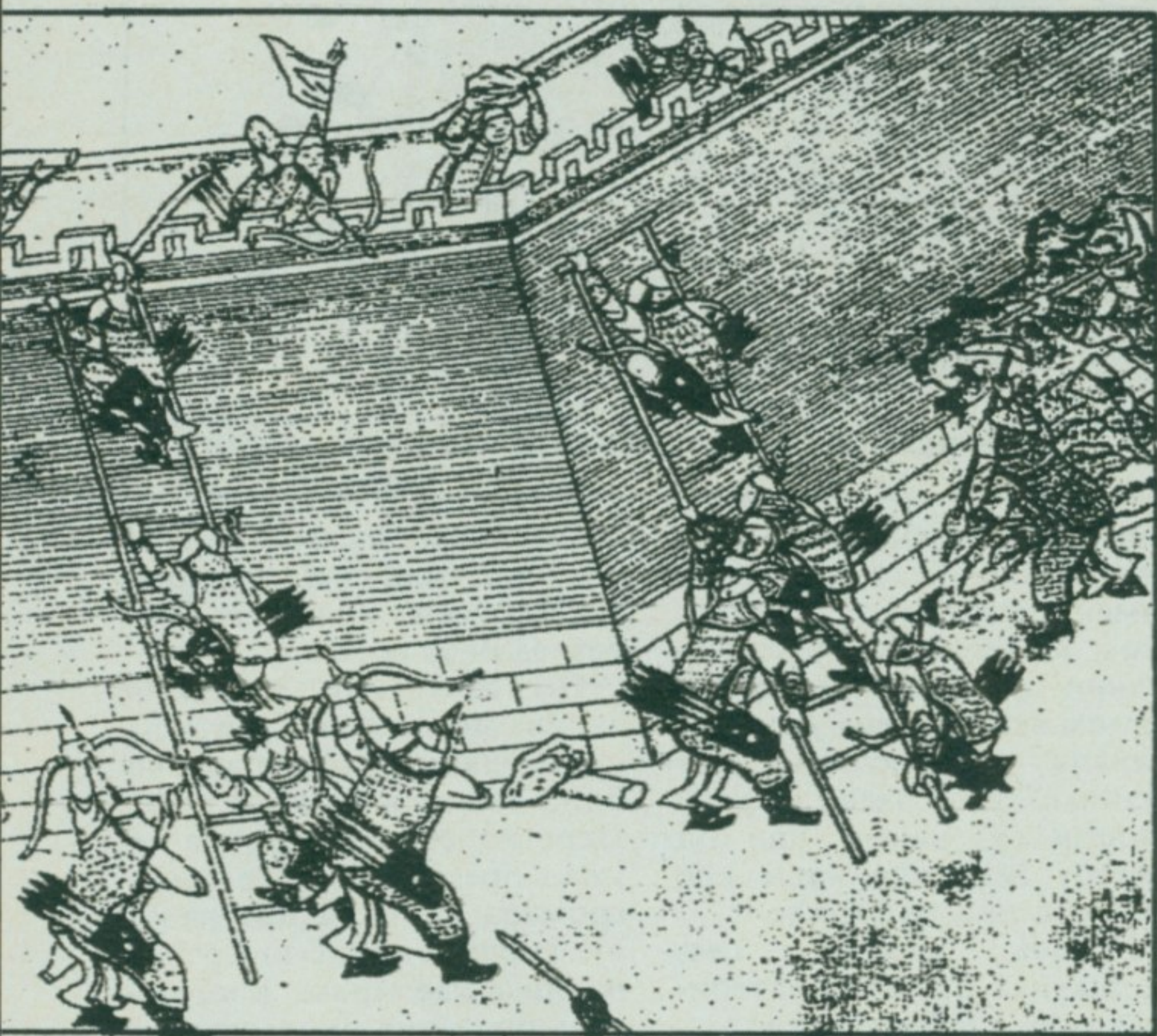
На коловозу колосек

У сенци Зида јачала је и кинеска привреда. После изградње сваке нове деонице одмах су уз њу досељавани сељаци – и по 180.000 њих у један мах – чији је задатак био да узору ледине и обезбеде храну за војску. Захваљујући томе, Кина је производила довољно пиринча и стоке не само за сопствено становништво него и за извоз. У време мира цветала је трговина с иностранством. И чувени „пут свиле“ пролазио је дуж зида. Трговци и каравани ту су се осећали најсигурнијим, а успут су налазили купце у насељима која су постепено израстала у градове.

Окупљање, организација и снабдевање стотина хиљада градитеља, а касније исто толико војника – све је то захтевало високо усавршен административно-чиновнички систем. У министарству војске у главном граду радила је читава армија чиновника, подељених на одсеке надлежне сваки за свој део зида. Да би они били обавештени о стању на граници и да би се старешинама на зиду достављала саопштења, даноноћно су саобраћали безбројни курири – трчећи, на коњу, или бродом по реци. А за снабдевање војске и превоз нових регрута још од најранијих времена изграђена је густа мрежа путева. Неки давни владар наредио је да сва кола у царевини морају имати једнак размак точкова, што су дисциплиновани Кинези строго поштовали.

Временом су се на друмовима створиле дубоке паралелне бразде сличне колосецима, што је колима пружало већу стабилност и знатно умањило опасност од судара. Тако би се могло рећи да су Кинези, захваљујући свом зиду, још пре две хиљаде година пронашли ако не баш железницу, а оно њеног давног претка.

С. С.

Напад Манџураца у 17. веку. Главна оруђа били су им лествице и пијуци

нове ере уверио цар Гаоцу из династије Хан, који је многе куле оставио без страже, уздајући се искључиво у утврђења. Чим су то сазнали, Хуни су навалили и на више места прешли преко зида. Нису, додуше, били способни за нека трајнија освајања, али су „Средњем царству“ задали доста болних удараца.

Крајем 6. века наше ере уједињена туранска племена почела су да нападају кинеске северне области. Мада су у то време зидови продужени, а местимично чак и удвојени, опасност је отклоњена тек када је 630. године, под династијом Танг, велика

да километара. Године 1644, међутим, историја се поновила. Са североистока навалили су Манџурци и код Шанхајгуана пробили зид, поткопавајући га одозго и бушећи га пијуцима.

У томе им је, према старим хроникама, помогла и једна љубавна прича. Тадашњи кинески врховни командант више је мислио на своју прекрасну љубавницу него на војску и царство. Кад је сазнао да је она пала у руке манџурском генералу, понудио је да нападачима отвори тајну капију у зиду, само да би избавио своју лепотицу. Ускоро после тога Манџурци су освојили Пекинг и ус-

Ванземаљци

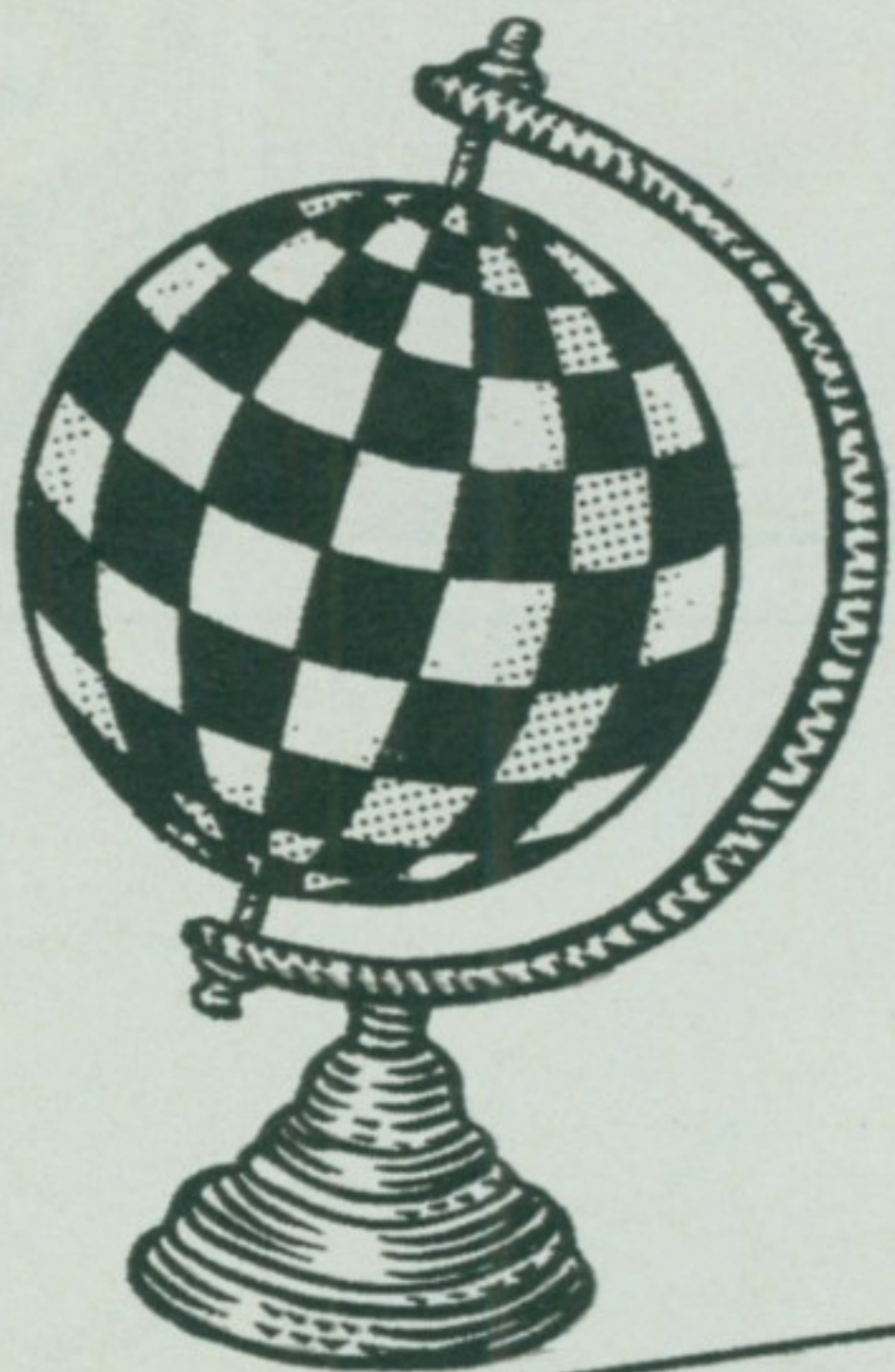
ШТА

Да ли се, једне прохладне и ведре мартовске вечери пре две године, у Квинс заиста спустио НЛО и је ли ова њујоршка четврт доиста легло ванземаљаца?

У њујоршкој четврти Квинс налазе се међународни аеродроми „Кенеди“ и „Ла Гвардија“, ту такође живи и два милиона Њујорчана, а однедавно се поставља и питање да дотична градска четврт није уједно и легло ванземаљаца. Бил Нел, представник организације „Ајленд скајвоч“ са седиштем на Лонг Ајленду, каже да је одговор на горе наведено питање потврдан.

Шта су видели путници на линији К-65?

У последњих неколико година, тврди Нел, у Квинс се спустило више неидентификованих летећих објеката, а у једном од тих случајева ванземаљци су за собом оставили и трагове. Сусрет треће

СА ШАХОВСКИХ МЕРИДИЈАНА

у Њујорку?

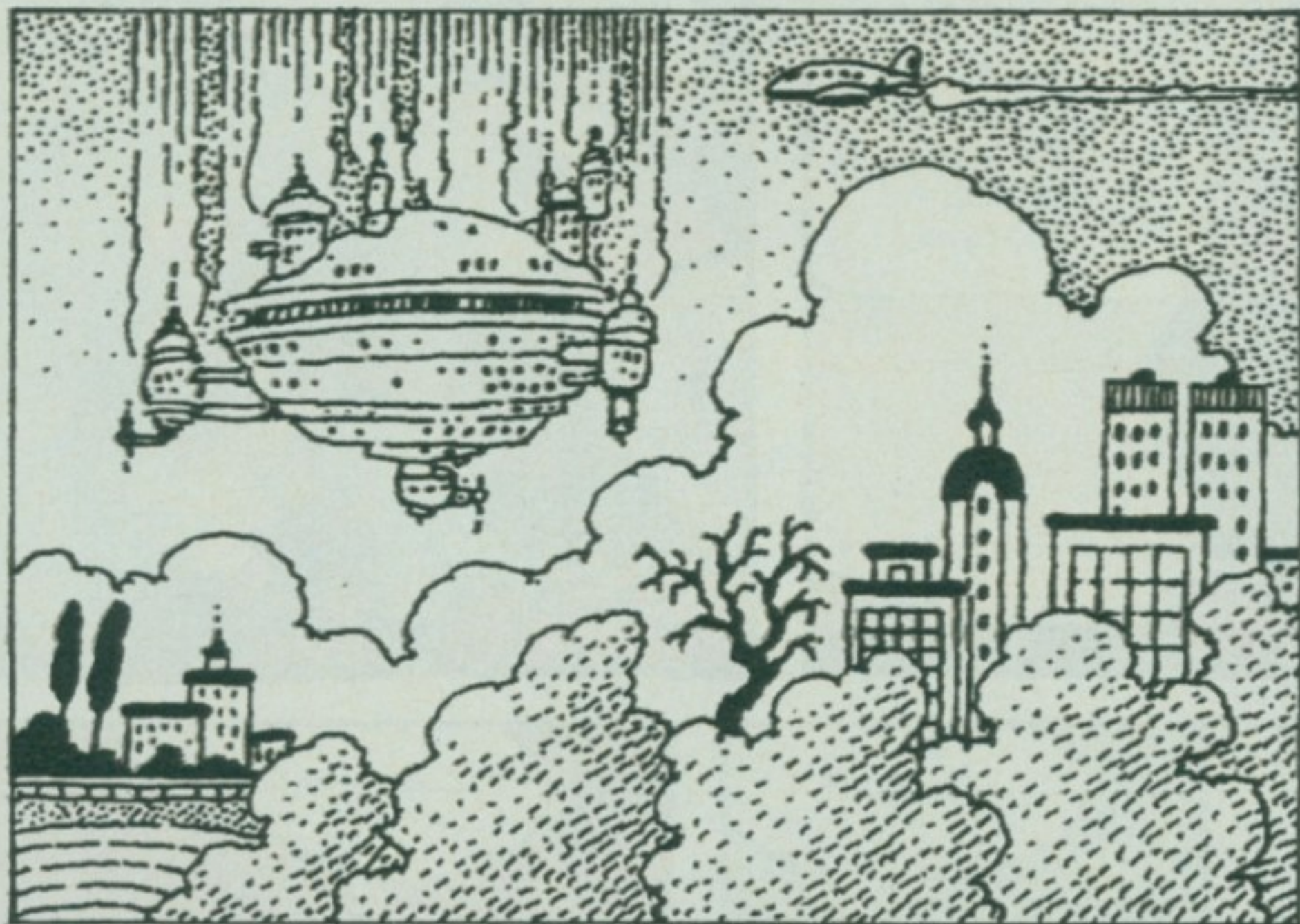
ТО ЖМИРКА У ПАРКУ

врсте о коме је реч догодио се, наводно, једне прохладне и ведре мартовске вечери пре две године за коју је такође важно да није била замагљена смогом.

Путници аутобуса на линији K-65 видели су некаква црвена и бела пулсирајућа светла изнад парка Кисена у Квинсу. У први мах помислили су да се ради о хеликоптеру или, можда, авиону који је принудно слетео. Али, када је возач зауставио аутобус како би видео о чему се ради, од хеликоптера или авиона нигде није било ни трага.

Сутрадан је Бил Нел позван да на лицу места утврди шта су то путници аутобуса K-65 у ствари видели. На крају тро-недељне истраге током које су испитани узети узорци земље и обављен низ разговора са чуварима парка, Нел је закључио како се, ван сваке сумње, у Кисена парк приземљио бар један, ако не и више комада НЛО-а.

Први, необориви, доказ, по Нелу, представљају кружни трагови слетања – два огољена концентрична круга земље на којима нема ни травке, али зато има шљунка какав се не може наћи ни на једном другом месту у парку. Доказ број два: умирућа врба која се сушила баш на страни окренутој

ка тајанственим круговима. Најзад, кад год би некој од гвоздених уличних светиљки у близини кружних трагова слетања принео компас, игла би полудела и то у мери која је Нела навела да закључи како је гвожђе било „изузетно, чак ненормално намагнетисано“.

Наоружан поменути доказима, Нел се обратио масовним медијима који су причу радо преузели, а што је за резултат имало да је Управа за паркове града Њујорка на крају позвала астронома Грегга Матлофа да о свему изнесе стручно мишљење.

Матлоф је посао обавио крајње ревносно. При том се одмах сложио с Нелом у погледу врбе. Дрво се доиста сушило, само што, за разлику од свог претходника, Матлоф није успео да на кори нађе трагове изгоретина. Што се тиче светиљки, установио је да су поприлично намагнетисане, али је такође утврдио да се ово не односи само на оне у непосредној близини наведеног места слетања ванземаљаца, него на све светиљке у парку:

– Ствар је у томе што су све светиљке израђене од изливеног гвожђа које је добар проводник електриците-

та, а што их је све претворило у неку врсту магнета.

Питање без одговора

Што се шљунка тиче, и Матлоф се сложио да се онај унутар тајанствених кругова разликује од шљунка у свим осталим деловима парка, али му је, сматра, порекло апсолутно овоземаљско или, тачније, највероватније, њујорско.

Сва горе наведена објашњења, међутим, ипак нису одговорила на једно важно питање. Ако су тајанствени кругови овоземаљског порекла, како то да их управа парка није приметилa пре него што их је Нел „открио“? Матлофов одговор: – Ја сам цогер и из искуства знам да су паркови широм Њујорка пуни сличних огољених површина, мање или више правилног геометријског облика. Ово је пре правило него изузетак.

Што се Била Нела тиче, за њега прича о посети ванземаљаца парку Кисена овим ни пошто није закључена. Како, пита, објаснити чињеницу да ни после два покушаја да се унутар оголелих кругова посади трава ни једна једина травка није никла на тим местима?

Решена да ствар коначно истера на чистац, градска Управа паркова издвојила је средства за ново истраживање које би требало да да коначне одговоре на читав случај. Истраживање је у току. У међувремену, парк Кисена постао је једна од најпосећенијих знаменитости Квинса. Не прође недеља а да чуваре неко не заустави с молбом да их упуте на „место где су се спустили ванземаљци“.

Припремила: М. Илић

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

РЕЈТИНГ ЛИСТА ИЗ 1929.

Данас Светска шаховска федерација два пута годишње издаје званичну рејтинг листу за шахисте и шахисткиње целог света на којој се налази више хиљада најјачих поклоника игре на 64 поља. Некада то није било тако. Само ограничен број људи учествовао је на шаховским такмичењима – и покоја шахисткиња.

У жељи да сазна шта јавно мњење мисли о најјачим шахистима 1929. године француски спортски лист „Лото“ спровео је анкету широм Европе и Америке у којој су учествовали уредници шаховских рубрика многих листова. Они су имали задатак да сачине списак од десет најјачих шахиста тога времена. Резултат анкете је био: др Алехин (светски првак) 870 гласова, Капабланка (ексшампион света) 809, др Ласкер (ексшампион света) 729, Нимцовић 686, Богољубов 651, Шпилман 424, Рубинштајн

385, др Видмар (професор Универзитета у Љубљани) 378, др Еве 370 и др Тартаковер 297.

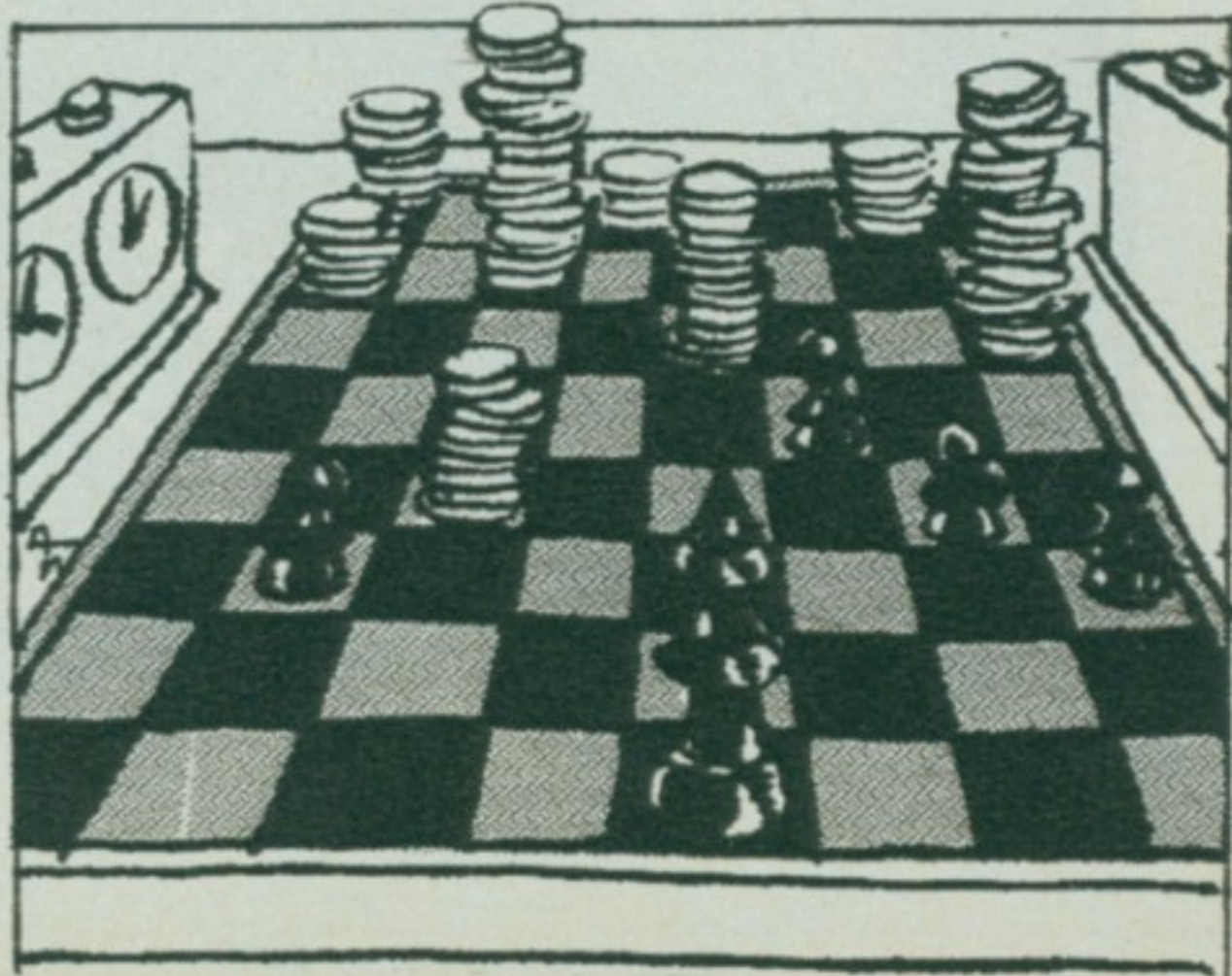
Са ове листе др Еве је 1935. постао шампион света, а Богољубов се два пута (неуспешно) борио за ту титулу.

ПРВИ ЕНГЛЕСКИ ВЕЛЕМАЈСТОР

Антони Џон Мајсл (1955) први је енглески шахист који је понео титулу шаховског велемајстора. Њему је светска шаховска федерација – FIDE ту титулу признала 1976. године пошто је на Међународном турниру у Дубну крај Москве поделио и испунио норму (освојио је 9 поена од 15 могућих).

Пошто је Енглеска, у неку руку, колевка савременог шаха (први међународни турнир одигран је 1851. у Лондону), а

није имала играча са највишом титулом, то је мецена Џими Слејтер обећао велемајстору – првенцу Енглеске награду од 5.000 фунти. Она је тако припала првом велемајстору Тонију Мајслу у чијој каријери има много великих резултата (био је 1973. у Гронингену други на омладинском првенству Европе, а исте године на омладинском првенству света у Тисајду, био је такође други) и једна занимљивост. Он је на турниру у Лутону 1975. обезбедио деобу 1-2. места пошто је у последњем колу ремизирао са мање познатим шахистом Ројбном – али без борбе. Они за шаховском таблом нису повукли ниједан потез!

Илустровао: Растко Ћирић

DIK
BROWNE

ХОГАР

СТРАШНИ

ИМАМ ТРЕЋЕ ОКО!

Није чудо што ово биће звано туатара личи на минијатурног диносаура, јер оно то и јесте. Породица ових гмизаваца чије је латинско име *Thynchosaurus* живела је некада заједно с џиновским рептилима. Диносаура више нема, а шездесетак центиметара дугачка туатара успела је да преживи. Нико не зна тачно како. Можда баш зато што је тако мала и што њена новорођенчад могу одмах сама да се брину о себи.

Иако изгледа застрашујуће, туатара је плашљив створ који читав дан проводи у безбедној јазбини, да би тек у сумрак кренуо у потрагу за храном. Данас га има само на двадесетак острваца дуж обале Новог Зеланда. Може да доживи стоту, а процењује се да наставља Земљу већ двеста милиона година и да се за то време нимало није променио. Храни се инсектима, пауковима, црвима, а понекад и птичјим јајима, пилићима, па чак и својим младунцима.

Спорост је, изгледа, особеност ове животиње. Споро се креће, а и за репродукцију је способна тек у двадесетој. Тада, у пролеће, женка положи 10 до 15 јаја у неку рупу коју прекрије лишћем и земљом и – напусти их. Млади долазе на свет тек кроз 15 месеци, што је најдужи период инкубације међу данашњим гмизавцима.

Туатара има једну необичну жлезду на глави прекривену кожом коју неки називају треће око. Иако има сочиво и мрежњачу, ово „око“ не може да види. Неки научници мисле да оно реагује само на светлост, док други сматрају да је то немогуће због дебеле непрозирне коже и да то необично око има неку другу намену. Какву, то је још увек тајна.

Rhynchosaur – туатарин предак

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

**Луис Горман добро је
знао да ће Гордон
Палмер убити и њега и
осталу седморицу без
обзира да ли се поко-
равају његовим наред-
бама или не. Невешт у
таквим околностима
ипак је одлучио да не-
што предузме...**

Царсевил, градић од десетак хиљада становника у југозападном делу Илиноиса, тог октобарског дана пре три деценије био је на ногама. Међу становницима брзо се проширила вест – хладнокрвни убица крије се у том крају.

Двадесетједногодишњи Џејмс Гордон Палмер некада је био грађанин Џерсевила. У међувремену одао се прво ситном, а потом све озбиљнијем криминалу. Због убиства издата је за њим потерница у три савезне америчке државе. У Мисурију је убио власника радње за пецарошки прибор, у Тенесију конобарицу а у Илиноису – радника на бензинској пумпи. Убијао је тако што би жртве натерао да легну на стомак, а потом им је пуцао у потиљак.

Херман Блекбори, шеф полиције у Џерсевилу, учествовао је у радио и телевизијским програмима. Уз фотографију Палмера, Блекбори је упозоравао да се ради о убици дечачког лица, врло пријатне спољашности и завидне интелигенције. Те његове особине лако су могле да завајају сваког, па је шеф полиције наглашавао да је у питању човек који ће хладнокрвно убити сваког ко му стоји на путу.

Све већа узнемиреност

Почетком октобра полицијска патрола случајно је налетела на Палмера који се

возио према свом некадашњем стану у Џерсевилу. Кад их је убица угледао, дао се у бег. Јурили су све до изласка из града где је Палмер нагло зауставио кола и нестао у кукурузном пољу. Само сат после те јурњаве замало је пала још једна жртва. Срећом, Палмер је само ранио железничара на кога је налетео уз пругу.

Наредног дана у Џерсевилу се стекло више од двеста полицајаца, над градом су крстарили хеликоптери и два војна авиона, доведени су и пси да помогну у хајци.

Међу мештанима илиноиског градића осећала се све већа узнемиреност. Читаве породице са удаљених фарми дошле су у град и изнајмиле собе у хотелима. Било им је сигурније да ноћ проведу у граду. Сва ловачка опрема испражњена је из локалне радње. Продате су све пушке, муниција, ловачки ножеви.

Кад се прочуло да се Џејмс Гордон Палмер крије у Џерсевилу, ту ноћ нико није могао да заспи. Луис Горман, власник мале грађевинске фирме у центру града, дошао је кући раније него

обично. Тешио је супругу и двоје деце да нема разлога за узнемиреност јер је Палмер сигурно већ на путу за Мексико. Наравно, ни сам није поверовао у ове своје речи. Превртао се у кревету целе ноћи и коначно устао око пет ујутру. Спремио се, жени и деци рекао да добро закључају врата и никуд не излазе, а потом се упутио ка центру. Било је сувише рано да отвори врата своје фирме па је свратио на кафу у оближњи ресторан.

Нешто после седам сати нашао се на вратима канцеларије с двојицом шофера Чарлсом Кречером и његовим зетом Робертом Кордсом. Фирма „Горман Брос“ била је смештена у онијој кући од цигала која је, поред две просторије и купатила, имала и велико двориште иза зграде.

Педесетогодишњи Луис Горман био је збуњен кад је схватио да су врата откључана. У првом тренутку на то није обратио пажњу. Чим је ушао, упутио се према купатилу. Тек кад је на вратима угледао поломљено стакло, посумњао је да нешто није у реду. А онда је из суседне просторије чуо непознат глас. Његове најцрње слутње обистиниле су се. Убица Гордон Палмер наређивао је Кречеру и Кордсу да седну на под.

Горман је помислио да још има времена да се провуче кроз стакло и побегне. Али, убица као да је прочитао његове мисли. Пушком је почео да

УБИЦА

НЕЖНОГ

ЛИЦА

удара у врата купатила и упозорава Гормана да сместа изађе ако мисли да и он и његови другови преживе. Горман није имао избора.

Брате, лажеш к'о пас!

Очи у очи са убицом, Горман је схватио колико је оно упозорење шефа полиције било тачно. Суочио се с високим младићем дечачког лица и крупних плавих очију. Да није знао о каквом се разбојнику ради, још би можда и поверовао да Палмер мисли озбиљно кад им је рекао да само слушају његове наредбе, па им се ништа неће догодити.

Кад је и Горман послушао Палмерову наредбу и сео уза зид, убица се одмах њему обратио. Питао га је да ли је он власник ове фирме и кад је добио потврдан одговор, захтевао је да му сместа отвори сеф.

— Радо бих удовољио вашој жељи — и сам Горман био је изненађен што успева тако љубазно да прича са убицом — али сеф је већ дуже време тешко отворити. То полази за руком само Ернију Полмену, шефу комерцијале.

— Брате, лажеш ме к'о пас — ово је био први, додуше блажи, Палмеров излив беса. — Убићу те на месту! — цев пушке усмерио је на Гормана.

— Ваша је ствар да ли ћете ми веровати или не, али говорим вам истину — Горман је био зачуђујуће миран. — Чим Ерни стигне, отвориће вам сеф!

У том тренутку врата канцеларије су се отворила. Ушао је Едвард Фидгибонс, возач. Познат као шљивџија, још с врата је почео да се шали на рачун „убице који је коначно унео мало узбуђења у њихов иначе тако досадан град!“ Угледавши Палмера који је окренуо цев пушке у његовом правцу пребледео је и сместа заћутао.

За Фицгибонсом у канцеларију су ушли

Виљем Кунел, Хершел Ендрјуз и Дерел Смит. Последњи је стигао Ерни Полмен. Каснио је зато што је умиривао супругу и једва је убедио да узме пушку у случају да треба да брани децу и себе. Тако, кад је Полмен видео Палмера, малтене је осетио олакшање. Бар је био сигуран да убица неће нашкодити његовој породици.

Чим је убица чуо Полменово име, наредио му је да отвори сеф. Ерни је клекнуо и почео да окреће одговарајућу комбинацију. Окренуо је дугме, али — сеф је остао закључан. Ни у другом ни у трећем покушају није успео. Палмер је почео да губи нерве. Мислио је да га Полмен вуче за нос.

— Ерни, имаш један минут. Ако за то време не отвориш сеф, готов си!

— Смири се, Ерни! — Горман је од самог почетка преузео улогу човека који мора да остане прибран у таквој ситуацији. Касније, кад је настојао да се присети свих детаља, и сам је био збуњен откуд му толика храброст. О таквим догађајима само је читао или слушао на телевизији и увек мислио да се то дешава неком другом. — Мораш да се концентришеш, за један минут свашта може да се уради!

Полменово лице било је бело као креч и орошено капљицама зноја. Што је пажљивије могао окренуо је жељене бројеве, чуло се једно „клик“ и врата сефа коначно су била отворена.

Џејмс Гордон Палмер наредио је Горману да сав новац из сефа стави у кесу и да прикупи све драгоцености од остале седморице мушкараца. Кад је Горман урадио како му је наређено, усудио се да пита Палмера зашто их не остави на миру кад је добио оно што је тражио.

Али, Палмер очигледно није добис баш све што је наумио. Наредио је Горману да на картону напише да је радња затворена до један сат и да то стави на врата. Чим је схватио да се власник радње много мува око врата, наредио му је да седне међу остале. Горман није успео да скрене пажњу власника ресторана преко пута.

Две секунде до слободе

Да драма тек почиње било је јасно кад је Палмер затражио конопац. Свестан да му се не треба супротстављати, Горман је донео уже из дворишта. Када се на тренутак нашао напољу, опет му је кроз главу пролетела мисао да покуша да побегне. Али, знао

је да би се он можда и спасао, само би остала седморица сигурно страдала.

Убица је наредио да сва седморица легну главама окренутим према поду и с рукама на леђима. Горман је добио задатак да их веже. Први на реду био је Кунел.

— Брате, опет покушаваш да ме пређеш — Палмер се обратио Горману. — Ако и следећег вежеш овако слабо, не гине ти метак у чело!

Горман је појачао чвор којим је везао Кунела, а затим је чучнуо крај Фицгибонса. Овај је касније рекао да му се чинило да се под тресе од откуцаја њихових срца. Сви су добро знали како је Палмер убио своје претходне жртве.

Кад је на ред дошао Дерел Смит, Горман је схватио да ће свој задатак убрзо извршити и да онда више нема повратка. Палмер ће убити и њега и осталу седморицу. Мора нешто да уради. Метак му ионако не гине.

За тих сат и по времена колико су отприлике били заробљени, Горман је приметио да Палмер, кад год устане са столице, окрене цев пушке према плафону и тек је онда упери у главу неког од присутних. Када би га напао, да ли би се убица и тада придржавао своје навике или би сместа пуцао из седећег положаја? Морао је да рескира.

— Да ли бих могао да их везујем с друге стране? — Горман се обратио Палмеру. — Овако, кад им прилазим с ногу, тешко ми је да дођем до оног следећег!

— Не видим у чему је твоја тешкоћа, брате. — Палмер је очигледно уживао у том „брате“ које је непрекидно понављао. — Зашто им не би газио по ногама, ионако неће имати прилике још дуго да осећају бол. Али, ако већ наваљујеш, можеш да их везујеш и ако им прилазиш с главе!

Горман је схватио да је дошао прави тренутак да нешто уради. Правећи се да се спотакао на ноге оних који су већ били везани, затетурао се и полетео према Палмеру. Убица је, још не схватајући да Горман нешто покушава, мирно гледао овај, за њега, комичан приказ. Тек када је видео да Горман лети у његовом правцу, држећи се навике, устао је са столице уперивши цев пушке у правцу плафона.

Луис Горман имао је шансу да избаци пушку из Палмерових руку у тренутку док је цев била окренута у његовом правцу, а то је значило у року од највише једне или две секунде. Бацио се на убицу и сам изненађен снагом коју је у том часу добио и после рвања с њим успео да му избаци пушку. Трудећи се да га обори на земљу позвао је осталу четворицу који нису били везани да му помогну.

Џејмс Гордон Палмер био је савладан, полиција је стигла за два минута. Случај убице нежног лица био је окончан.

* * *

За своју храброст Луис Горман награђен је орденом. А Џејмс Гордон Палмер осуђен је на 180 година затвора. Право на обнову процеса имаће тек 2020. године, када буде напунио осамдесет једну.

Припремила В. Софреновић

Од просјака до уметника

Легенда каже да је Уджин скинуо прашину са обрва бога Вишну и обликовао је у људско биће. Дирнут тим гестом, Вишну је удахнуо живот том бићу. Тако је рођен Маланор. Он је касније имао дванаесторо деце:

Иако су за индијске уличне забављаче дошли бољи дани, све је мање деце спремно да крене стопама родитеља

прво дете – Дати – постало је свирач. Маслет је научио тајну магије. Бопа је постао певач народних песама. Бат је наступао с луткама. Каландар с мајмунима и медведима. Нат је био човек од гуме. А и сва остала Маланорова деца бавила су се неком уметношћу, па је тако створено 12 каста – каста луталица које су не само забављале, већ и преносиле вести с једног краја Индије на други.

Индијски улични забављачи пореклом су из Гуџарата. Би-

хара, Раџастана, Харјана – сурових пустињских и планинских области на северу земље. Више од две хиљаде година сељакали су се с једног краја ове индијске области на другу, живећи углавном од милостиње, мада су понекад имали заштитнике који су их добро плаћали за учествовање на венчањима и државним светковинама. Сељаци су им обезбедили склониште и нудили им храну. А они су кроз песму и помоћу лутака причали о боговима, јунацима и махараџама и кроз игру приказивали историју света...

Међу њима је било и укротио-теља змија и других животиња. Народ их је жељно очекивао не само да би се забавио већ и да би сазнао шта се догађа у другим крајевима земље.

Занимање за индијске уличне забављаче почело је да се гаси у овом веку. Индустријализација, радио и телевизија учинили су своје. Они најснажљивији сале се у веће градове, у Делхи углавном, где по парковима, трговима и прометним улицама настављају да изводе своје вештине. Међутим, закон из 1954. проглашава их за просјаке и протерује из градова. Присилени су да се потуцају по Индији.

Тек однедавно интелектуалци Делхија почињу да се боре за њихово признавање и статус уметника и успели су да убеди власти да су ти улични забављачи права ризница за историју и културу Индије. У последњих дванаестак година ове луталице, сада већ као прави уметници, наступају по фестивалима у земљи и широм света.

Очигледно је да за индијске уличне забављаче долазе бољи дани, али вишегодишњи прогони и забране узели су свој данак. Деца све ређе пристају да крену стопама родитеља и због тога што им више одговара савремени него традиционални начин живота.

С. И.

Традиционално бојење руке меласом. Десно и доле – дресиране животиње.

ЖАЛАННОР
И
ЊЕГОВА
ДЕЦА

ГУСАРИ

страх
и
трепет
свих
мора

Капетан
Кејт,
неустрашив
и
окрутан
гусар

НА ПУЧИНУ УМЕСТО ВЕШАЛА!

На кулу! – заурлао је вођа побуњеника и појурио праћен морнари-ма spremним да шчепају и заробе капетана, а онда, брод је њихов...

Октобра месеца 1698. један једрењак стајао је данима укотвљен на пучини крај Ангиље, острвца на северу Карипског мора. Без заставе на крми и грађе која је указивала да није из овог дела света, брод је деловао тајанствено, а такав је био и посао који су морнари неуморно обављали: пребацивали су са брода сандуке, па превозили до острвца и враћали се по нове.

Са командног моста овај посао надгледао је заповедник, оком копца, али лица које је одавало забринутост. Био је то Виљем Кид, чувени гусарски капетан Кид, а његови људи су, шта би друго, сакривали благо!

Виљем Кид није почео каријеру као гусар, напротив. Био је уважен морепловац којег је група трговаца из Лондона упослила да штити њихове бродове крцате драгоценим теретом на путу из Индијског океана до Британије. Неустрашив и гвоздене воље, ко би боље него Кид могао да растера гусаре?

Кад, гле! Неколико месеци после Кидовог одласка на дужност до Лондона је стигла невероватна и запањујућа вест: бродови који су се кретали Индијским океаном нападнути су и покрадени негде код Мадагаскара, а нападач је био – капетан Кид! Кид је присвојио један јерменски брод, натоварио на њега опљачкано благо и кренуо пут Кариба да, како смо већ видели, сакрије све на Ангиљи.

Нож у официра

Пре него што испричамо причу о Киду до краја, рецимо ипак да нису сви постајали гусари – што значи морски разбојници – на овакав начин. Гусари су, у ствари, били одметници. Они су постојали, ваљда, од како људи плове морима, али златно доба када су били страх и трепет свих пучина почело је када и освајање Америке.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
6. 9. 1991.

Америка је била пуна злата и драгоцености који су на крцатим шпанским и португалским галионима пловили пут Европе. Наравно, било је и других застава на бродовима: Енглези, Холанђани, Французи, све су то биле поморске силе и утркивале се ко ће више и ко ће брже допремити блага и цењене робе из далеких земаља.

Те су пловидбе биле и те како мукотрпне, поготово за посаду. Понекад би трајала месецима. И, догађало се следеће: море урла, огромни таласи разбијају се преко оgrade и трескају на палубу „планине” мутне, слане воде. Од ветра се једва чује и урлање „боска”, шефа посаде који непрекидно издаје наређења. Већина морнара полумртвих од бацања тамо-амо, леже у потпалубљу, а оно мало способних, мокри до коже, настоје да одрже „орахову љуску” да се не преврне и сви потону.

Невреме траје данима, али најзад свиће мирно јутро. Посада нема одмора. Сви скачу на ноге, подижу једра, крпе поцепано и настављају покидано, пловидба траје као да ништа није било. Око поднева морнари добијају ручак: по комадић полутопљеног сала и мало двојека. Ужас! Вода више није за пиће, храна полуцрвљива. Један морнар скаче на ноге, прилази официру и уноси му се у лице

– С нама поступате горе него са животињама!

● ГУСАРЕВА ГРЕШКА ●

● Филбустер Бартоломе Шарп крстарио је 1680. године морем крај Панама и вребао наилазак неког галиона или још боље целе флоте натоварене златом. Најзад је на хоризонту угледао „белу планину” – једра „Сантисиме Тринидад” („Пресвете Тројице”). Настала је јурњава и после окршаја који је потрајао неколико сати гусари су заузели брод. На њему је била 51 хиљада златника, сасвим солидан плен, али је зато на бродовима који су се налазили у пратњи „Сантисиме” било свега неколико цакова кованог новца невелике вредности, као и 700 полуга срме.

Љути због „никаквог” улова, гусари су потопили бродове. Каква грешка! Биле су то, у ствари, полуге чистог сребра, а гусари – нестручњаци нису знали да га разликују од срме! Тако и дан-данас негде између Екватора и Перуа на дну мора лежи 21 тона сребра. Изволите, ако знате и смете!

● ГУСАРИ У УМЕТНОСТИ ●

● Ко још није читао „Робинзона Крусое”, роман великог енглеског писца Данијела Дефоа? Главна личност те књиге Робинзон постојао је и у стварности. Звао се Алехзендер Селкирк, а на пусто острво избацио га је гусарски капетан Томас Стредлинг године 1704. Стредлинг је, иначе, пустошио западне обале Перуа и Чилеа својим бродом „Пет лука”. Благо је закопао на неко пусто острво на пучини спрам Перуа, потом био заробљен, па побегао. Упутио се, наравно, на то острво и нестао за сва времена. Ни благо никада није пронађено.

Међу чувене књиге Данијела Дефоа спада и „Историја великих гусара”. И Роберт Луис Стивенсон знао је у целом свету по „Острву с благом”, роману који је пренесен и на филм и у стрип. Иначе, међу филмовима о гусарима сигурно су најпознатије све три верзије „Побуне на броду Баунти”, затим „Гусар Црнобради” Раула Волша и многи други.

И валики Волт Дизни инспирисао се гусарима за „Петра Пана”, једну од најлепших прича за децу у којој се овај јунак из бајке бори са страшним капетаном Куком.

Шамарчина као бич пукне преко морнаревог образа, али овај муњевито извлачи нож и пробада официра. Сви скачу уз урлик:

– На кулу!

Правда је неумољива

Кула, то је она китњаста грађевина на крми сваког једрењака у којој се налазе капетанове одаје, где су сефови, где су мапе и где је живот много удобнији него у потпалубљу.

Побуњена посада надире у кулу, што значи да мора да зароби свог капетана јер сада више нема натраг. Гвоздена дисциплина и такви исти закони налажу да је капетан једини господар после Бога, ко у њега такне има да се растане од живота, побуњенике чекају само вешала. Официри стају у одбрану брода и капетана – јер ни њима не преостаје друго: побуњеници неће ни њих. Гушење, крици, крв шикља... Побуњеници најзад савладају официре и капетана који ће, ако га не смакну, бити везан и искрцан негде, на неко пусто острво.

Морнари преузимају брод и све што је на њему. Бирају за свог капетана најспособнијег међу њима. Бацају и пале заставу... Сада су постали још једна гусарска банда, а то значи да им нема повратка ни на једно копно, јер све гусаре чека конопац.

Време је да се вратимо Киду, гусару који је то постао на сасвим другачији начин и по томе остао чувен у историји гусарења! Кид је знао да повратак у Енглеску значи омчу око врата. Можда у то није веровао? Тек, уместо да остане у Индијском океану где је био сигуран, Кид је окренуо кљун према Антилима. Доспео до Ангиље и закопао благо, па запловио ка домовини!

Кид се сам предао властима. Изгледа да је чврсто веровао у то да ће га спасти његови утицајни и угледни пријатељи. Али, ништа од тога. На суђењу је покушао да објасни зашто се преобратио у гусара. Закон је закон, а тако је у Енглеској одувек било и Кид је, баш као и сваки гусар, био он капетан или обичан морнар, морао да виси.

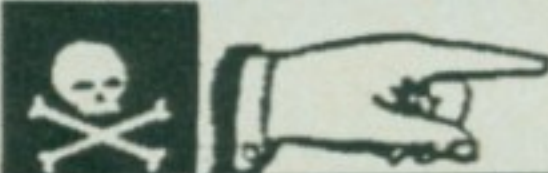
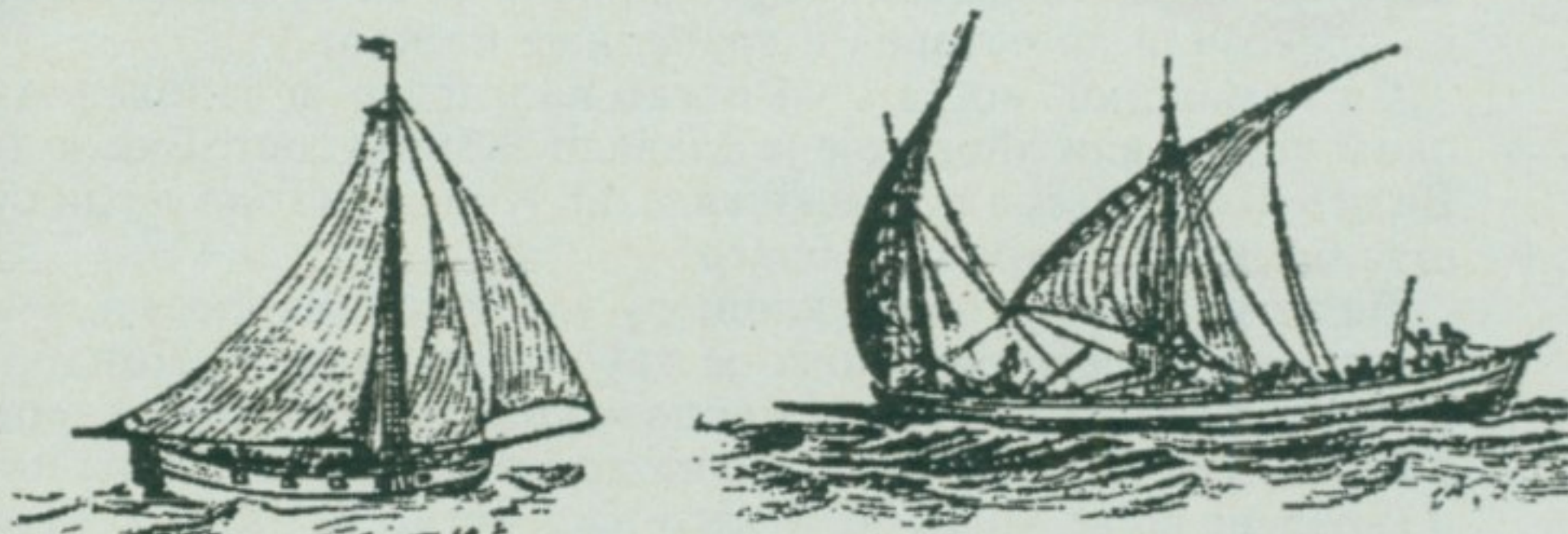
Пресуда је извршена у мају 1701. године. Његово тело било је прво премазаном смолом, па потом обавијено ланцима како се не би брзо распало! Обешени Кид висио је дуго на ушћу Темзе као страшна опомена свим поморцима који се отискују на пучину...

● ЖЕНЕ МЕЂУ ГУСАРИМА ●

● Било их је! Чувена је Ен Бони која је живела у 18. веку и била лудо заљубљена у – пиратског капетана. Пратила га је у свим походима и прерушена у морнара неустрашиво учествовала у погибелним акцијама. Дружина је била ухваћена и приведена, али је Ен избегла вешала од којих ју је спасао њен утицајни тата.

И Мери Рид је провела године на гусарском броду. И она је најзад долијала, али кад је стала пред лице правде, нису могли да је осуде на смрт пошто је била трудна. Бачена је у затвор и тамо се породила, али је убрзо затим умрла.

Три типа бродова које су користили гусари: острвска барка са само једном катарком и троугластим једром, бригантин и нешто тежа мала фрегата на којој је било и до десет топова

ГУСАРИ

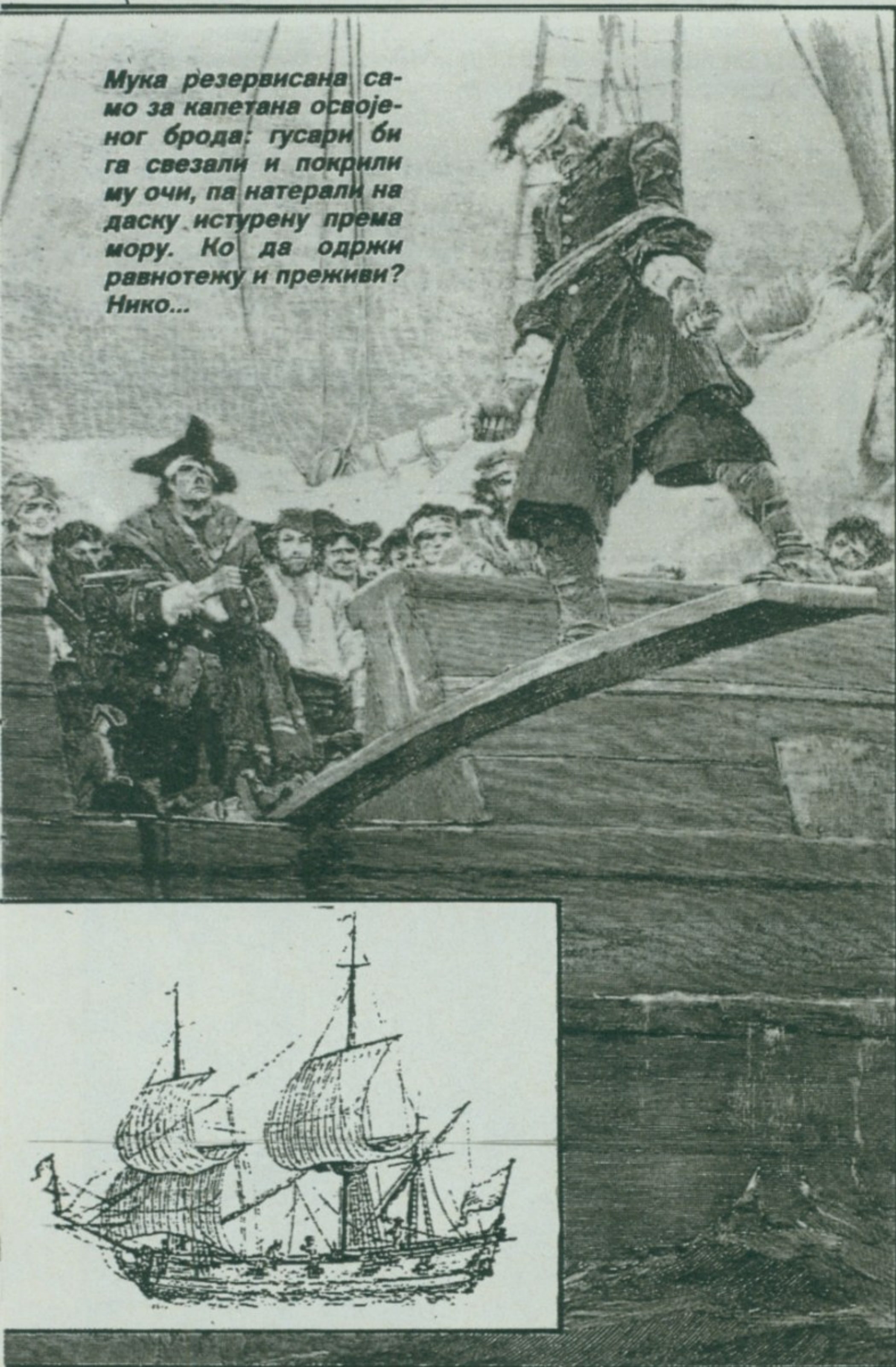
И
ЊИХОВЕ
лађе,
заставе,
маске...

СТРАШНА СМРТ НА ДАСЦИ

*Окрутни и бесни господари мора
на копну су обично мањи од мако-
ва зрна. Ипак, било је и таквих
који су постајали владари!*

Мука резервисана са-
мо за капетана освоје-
ног брода: гусари би
га свезали и покрили
му очи, па натерали на
даску истурену према
мору. Ко да одржи
равнотежу и преживи?
Нико...

Омиљени гусарски плен били су шпански галиони ко-
ји су крцати златом пловили из Америке, дуж обала
Антила како би се домогли Иберског полуострва. У
лучицама, заливима и скровитим увалама Кубе,
Санто Доминга или Јамајке вребали су пирати
вредно осматрајући наилазак једрењака. А онда, за тили час
били би крај њега. На својим лаким и брзим лађама пирати-
ма није било тешко да муњевито и готово нечујно доплоче
до тешких галиона.

Пирати су обично користили такозване острвске барке, ла-
ке лађице дугачке 25 метара и широке шест које су имале са-
мо једну катарку са троугластим једром. Волели су и тип
брода звани бригантин, издужен и шиљат чија је грађа омо-
гућавала да се чак и уз ветар веома брзо прикраву неком га-
лиону. Од нешто тежих бродова гусарима је била погодна
само мала фрегата на којој се налазило чак до десет топова
и коју су гусари у 18. веку користили за препаде даље од оба-
ле, на отвореном мору.

На пиратским лађама лепршале су, наравно, пиратске за-
ставе, свима добро знане застрашујуће црне или црвене са
мртвачким главама, укрштеним костима или камама, поне-
кад са целим костуром! Већ и сам поглед на те заставе ледио
је крв у жилама, па сада замислимо оне на нападној бро-
ду! Заставе са лобањама обављале су пола посла и пре него
што би гусари испалили први хитац: посада галиона, пара-
лисала би се видевши да су се гусари окомили на њу...

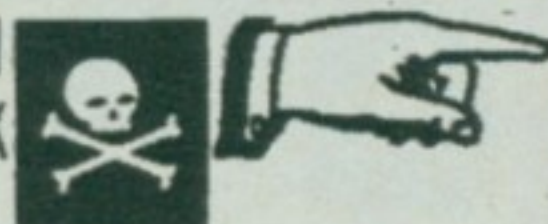
А гусари су знали за сва могућа лукавства, па се дешавало
и то да привуку галион себи, а онда одморни насрну на њега.
Како?

Ватра на глави, урлик из грла

Свој на први поглед „јадни“, мали брод гусари су „маски-
рали“ тако да изгледа као да је претрпео бродолом: плутао
би „напуштен“, поломљене катарке и поцепаних и спуште-
них једара. Неколико жена махало је марамама, неки старац
подизао свој штап – све то, наравно, када би се појавио гали-
он. И велики брод пришао би да помогне „бродоломници-
ма“. Чим би његов снажни бок додирнуо онај мали, разлегао
би се урлик из многих грла, севнули би бодежи и сабље, а
„јадне жене“ и „старац“ скакали би на ноге лагане и бацали
лажну одећу... Остали посао гусари су лако обављали поред
на смрт препаднутих морнара који су се брзо предавали.

Знало се већ унапред шта кога чека. Морнари су морали
да пођу са пиратима и постану њихово појачање, официри у
море, а за капетана била је одређена страшна смрт. Са брода
би се истурила једна даска према мору, а везаних руку и са

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
6. 9. 1991.

Заставе
које
су
висиле
на
гусарским
јарболима
биле
су
најчешће
овакве

марамом преко очију капетан је морао да хода по њој. Наравно, то се завршавало само једном: губљењем равнотеже и падом, уз урлике радости гусара који су били најређији ако би се доле нашла и ајкула.

Међу најокрутније гусарске капетане спада Црнобради који је пуних десет година, између 1708. и 1718, терорисао бродове које је пут наносио између америчких држава Каролине и Вирџиније. Црнобради је био толико страдан и чинио таква зла да је суверан народ тог времена, а поготово морнари, сматрао како је он главом и брадом – ђаво.

Црнобради је био циновска стаса, одевен од главе до пете у јарко црвено. На шеширу је носио снопове запаљене сламе! Додајмо томе његову густу, као гавранову перје црну браду уплетену у дебеле витице увезане машинама, па језиве урлике које је испуштао када би журнуо у напад, сатанско црекање, псовке и сасвим је јасно зашто су људи падали у невест угледавши га!

Уштиркани пират тужног лика

Ипак, како каже стара изрека да и над попом има поп, нашао се један енглески поручник који је у борби прса у прса убио Црнобрадог. Тај подвиг био је до те мере невероватан да ниједан морнар није веровао у смрт „ђавола“! Власти су онда мртво тело Црнобрадог преносиле од луке до луке и излагале га како би се сви уверили да је тај ужасан човек, ипак, побеђен.

Сваки гусарски капетан имао је своју „маску“, па као што је Црнобради „представљао“ ђавола, тако је Бартолому Робертс био „Тужни пират“. Када би га неко видео на улици, помислио би – где како фини, побожан господин! Робертс је у свако доба дана и ноћи имао на себи беспрекорну и отмену одећу на којој се посебно истицао богати жабо бео као снег од уштирканих чипке, а преко њега је висио бриљантски крст на златном ланцу од којег се Робертс никада није одвајао.

Својој посади овај савршени заповедник забрањивао је и кап алкохолних пића, о којима није било говора, баш као ни о забављању са лутким девојкама. Уместо тога, Бартолому Робертс приређивао је својој посади с времена на време концерте, а недеље су имали да проводе у молитвама.

Тај и такав капетан имао је само једну ману: био је најупецинији гусар у историји! Опелешио је, замислите, три стотине бродова пре него то је убијен у триста првом нападу!

Међу најславније пирате спада и Хенри Морган, сигурно једини припадник ове феле који је постао – барон и умро као вицегубернер Јамајке, окружен свим могућим почастима. Морган је у ствари био толико моћан, просто цар на таласима, пошто је укупно четврт века „оперисао“ у Карипском мору пленивши искључиво шпанске бродове. Он је одлазио и у копнене походе, па је тако опустошио Панаму. Чак су и британске власти зазирале од овог свог сународника и да би, ваљда, и саме избегле зло, поставиле су га да управља Јамајком. Хенри Морган је тек под старе дане престао да плови и сигурно је једини гусар који је умро у свом кревету 25. августа 1688. године...

спрам Њу Хемпшира, пет златних полуга: мора бити, сматрало се, да је то део плена оног чувеног Црнобрадог...

Године 1942. влада САД наједном се заинтересовала за дотле неоткривен остатак блага и на Бенкс упутила екипу људи која је чак имала и некакав документ пронађен у архиви у којем је стајало да благо лежи закопано „на граници највеће плиме на једној плажи источно од лукобрана Сматиноз“. Испоставило се да би копање на том месту испало толико скупо да је влада дигла руке од блага. Онда је једна група истраживача 1950. године откупила концесију над целим острвом, па начинила снимке из авиона на инфрацрвеном филму. Показало се да на њему одиста има металних предмета.

Трагачи су подскакивали од среће. Први њихов корак био је да у месној банци изнајме сеф који је држан даноноћно у приправности. Резултат? После годину дана одустали су од даљег трагања, у дуговима преко главе... Као да се Црнобради поново зацерекао, а имао је обичај да каже:

„Само ђаво и ја знамо...!“

Ко зна, можда неко неког дана, ипак, открије ово благо које још чека срећника.

Руке до лаката у злату

Претпоследњег дана децембра 1733. године из Балтимора је испловио брик „Мери“ под заповедништвом капетана Едварда Сјуарда, који је на пловидбу повео и своју невесту на медени месец. Међутим, у Антилима је брик био захваћен страховитом олујом и почео да тоне. Људи су панично покушавали да се сместе у малу шалупу за спасавање и помогну оближњег острвца. Али, таласи су и њу бацали горе доле, преливали и потапали, тако да су сви нашли смрт у побеснелом мору изузев две особе: капетана и његове младе жене.

Њих двоје су чудном игром случаја успели да се дохвате оног копна. Као за пакост, острво је било потпуно пусто. Чинили су што су могли да преживе: Сјуард је ловио дивокосе којих је било на острву, пецао, сакупљао су и неке плодове. Дани су били дуги и двоје бродоломника тумарало је острвом док нису набасали на велику пећину. Сјуард је унутра опазио и неки зид. Радознао, увукао се, разрушио зид и нашао се у подземној просторији. На поду је лежала врећа. Капетан се нагао, подигао, кад! Из подеротине су почели да испадају златници!

Цикнуо је од среће и позвао жену. Ушли су још дубље у просторију, а она је била пуна сандука и врећа. Огромно, невероватно благо! Зарањали су руке до лаката у златнике, у сандуке крилате златним ланцима, дијамантима, украсима... Чудо.

После те ненадане среће, Сјуардове је обузео очај. Шта ће им толико благо кад су на овом пустом месту са којег ко зна да ли ће се икада избавити?

Корвета доноси спас

Било је тренутака када су помисљали да ће и кости да оставе овде. Пучина је данима била празна, ниједан брод да се укаже на видику... Онда су једнога јутра зачули – гласове! Пожурили су на плажу и нашли се пред шесторицом Црнаца. Били су то робови који су побегли са Јамајке и исцрпљени једва се дохватили острвца.

То је само отежало њихов положај, пошто је требало још шест уста да једе, а острво је било мало и готово да ни чега на њему није било.

Узалуд су пазили ватре, упућивали сигнале. Месеци су пролазили, а наде за спас све мање. Сјуард више није хтео ни да погледа благо које као да је било проклето, а како и не би кад је гусарско? Сада је то потпуно некорисно богатство.

Једнога јутра догодило се право чудо. Као да сањају, а ипак, била је то јавна: велика енглеска корвета пристала је баш уз ово острво да морнари отклоне неки квар! Био је то спас. Готово две године после бродолома, 12. марта 1735. године, Сјуард и његова жена искрцали су се на Јамајку, богати као Крезови. Благо које су пронашли припадало је неком другом до чувеном Хенрију Моргану.

А шта се догодило са благом славног капетана Кида? О њему још круже најфантастичније легенде, али изгледа да добар део тог блага још чачи на неком острву. А ево шта се о свему зна.

Тајанствена незнајка у црвеном

Током целог 18. века неки мистериозни бродови бацали су котву крај Ангије и других острва и острваца за која се веровало да их је Кид походио. Трагачи су преврнули ваљда

сав песак, увукли су се у све пећине, али – ништа. Додуше, за онога ко трага за закопаним благом ћутање је злато. Да ли је неко, ипак, пронашао бар део Кидовог блага?

Кажу да је после Ангије Кид пристао и на плажи у Винитропу, држава Масачусетс. Тамошњи мештани деценијама су претраживали плажу као кртице и на крају дигли руке од Кидовог блага и окренули се својим пословима. Грешка! Године 1829. један црни слуга опазио је на стени врећу коју као да је море избацило. Подигао је, завирио унутра и – погађате: била је пуна златника!

Педесет година после овога Волас Вајмен, дечак из рибарске породице, цуњао је по овој истој плажи кад је из бостонског омнибуса изашла жена одевена у црвено, пришла му и упитала:

– Има ли овде негде рушевина старе тврђаве?

Таква рушевина заостала још из времена америчког рата за независност стварно је постојала баш у близини и дечак је одвео госпоњу у црвеном до ње.

– То је то, то је то – мрмљала је незнајка, па окренувши се детету додала:

Ова гравира илустрација је за „Острво с благом“, чувени роман Роберта Луиса Стивенсона. Види се капетан који надгледа закопавање блага

Видиш, дечко, под нашим ногама закопано је благо! Мали Волас гледао је разрогачених очију и отворених уста, а госпоња му је ставила руку на раме и поверљиво објаснила:

– Знаш да се ја никада нећу докопати тог блага, али теби одајем тјану. Блага има и на свим оним острвима што их видиш одавде. Једнога дана, ако будеш довољно храбар, ти ћеш га пронаћи и бићеш богат.

Дама у црвеном нестала је и Волас је више никада није видео. Али, схватио је озбиљно и данима је долазио на рушевину, копао и копао. Најзад је помислио да је непозната жена сигурно била луда и заборавио је на благо. Прошло је десет година. Дечак је порастао и постао рибар. Једнога предвечерја кренуо је да баца мрежу, кад је опазио непознату шалупу како се удаљава од обале утонула у море под теретом неког огромног сандука.

ГУСАРИ

и
острва
с
благом

СКРОВИШТА ПОСТОЈЕ!

И данас круже легенде о пиратском благу које лежи скривено ко зна где. Још има људи који упорно трагају за неким путоказом, за старом мапом или белешком која би их упутила на право место. А да није реч само о пустим причама показују случајеви када су ретки срећници – пронашли гусарско благо

Где је Црнобради сакрио своје благо? Цело столеће после његове погибије 1718. године шушкало се да то мора бити негде дуж северне Каролине или Вирџиније и цело столеће трагачи су безуспешно прекопавали педаљ по педаљ тих обала. А онда се догодило чудо. Капетан Семјуел Хејли открио је на острву Бенкс, које лежи на пучини на-

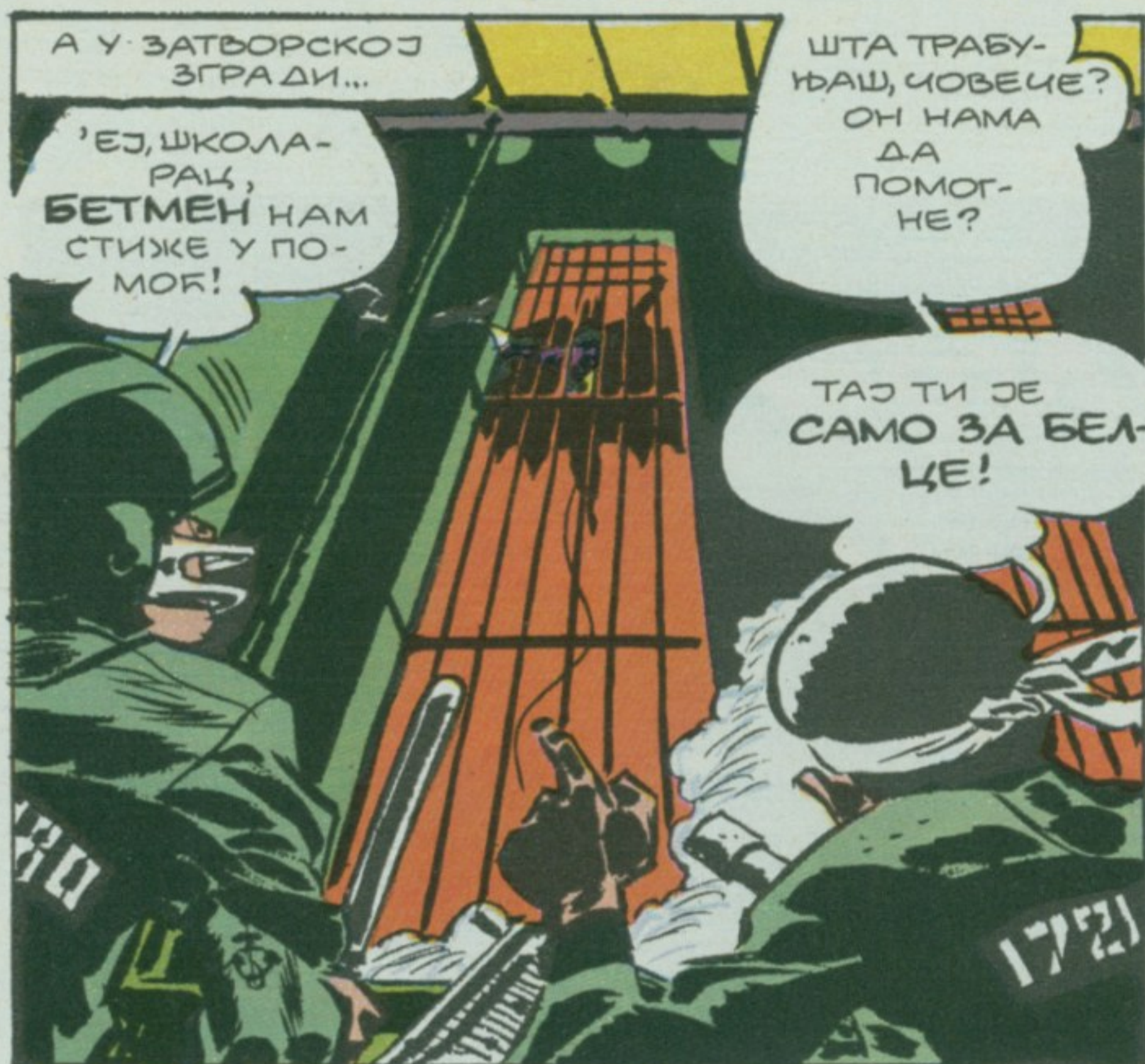
НАСТАВАК НА 35. СТРАНИ

НАСТАВАК СА 18. СТРАНЕ

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
6. 9. 1991.

А У ЗАТВОРСКОЈ
ЗГРАДИ...

'ЕЈ, ШКОЛА-
РАЦ,
БЕТМЕН НАМ
СТИЖЕ У ПО-
МОК!

ШТА ТРАБУ-
ЋАШ, ЧОВЕЧЕ?
ОН НАМА
ДА
ПОМОГ-
НЕ?

ТАЈ ТИ ЈЕ
**САМО ЗА БЕЛ-
ЦЕ!**

У ДВОРИШТУ...

ОБУСТА-
ВИ ВАТРУ!
ТО ЈЕ **НАРЕ-
ЂЕЊЕ!**

ЧИЈЕ? ОНИХ МЕКУ-
ШАЦА ИЗ ЗАТВОРСKE
УПРАВЕ?

УНУТРА
СУ **НАШИ**
МОМЦИ!

У ДИРЕКТОРОВОЈ КАН-
ЦЕЛАРИЈИ...

ОВО МИ СЕ НЕ ДОПА-
ДА, КОМЕСАРЕ ГОРДОН!
САД МОГУ ДА НАС
СНАЂУ ДВЕ ПОБУНЕ,
БЕЗ ОБЗИРА НА ТО
ШТО **БЕТМЕН** УЖИ-
ВА УГЛЕД!

ДА, ДИРЕК-
ТОРЕ, ХАУ!
ПОРЕД ЗАТВО-
РЕНИКА,
САД ЂЕ НАМ
СЕ И ЧУВАРИ
НАТОВАРИ-
ТИ НА
ВРАТ!

МОЈИ МОМЦИ СУ
СЕ ДОСТА НАГУТАЛИ
ГОРКИХ ПИЛУЛА!
НЕКЕ ИЗДРЖАТИ,
ПРОВАЛИКЕ ТАМО
И ОСЛОБОДИ-
ТИ ТАО-
ЦЕ!

УХ!
ЈОШ
МАЛО
СТР-
ПЉЕ-
ЊА!
**БЕТ-
МЕН**
ДОБРО
ЗНА
ШТА
РА-
ДИ!

ДИРЕКТОРЕ,
КОЛИКО
ТАЧНО
ИМА
ТАЛА-
ЦА?

ПЕТОРИЦА ЧУВА-
РА И ДВОЈИЦА
ЗАТВОРЕНИКА КО-
ЈИ СЕ, ЧУДОМ,
НИСУ ПРИДРУ-
ЖИЛИ ПОБУ-
ЊЕНИЦИ-
МА!

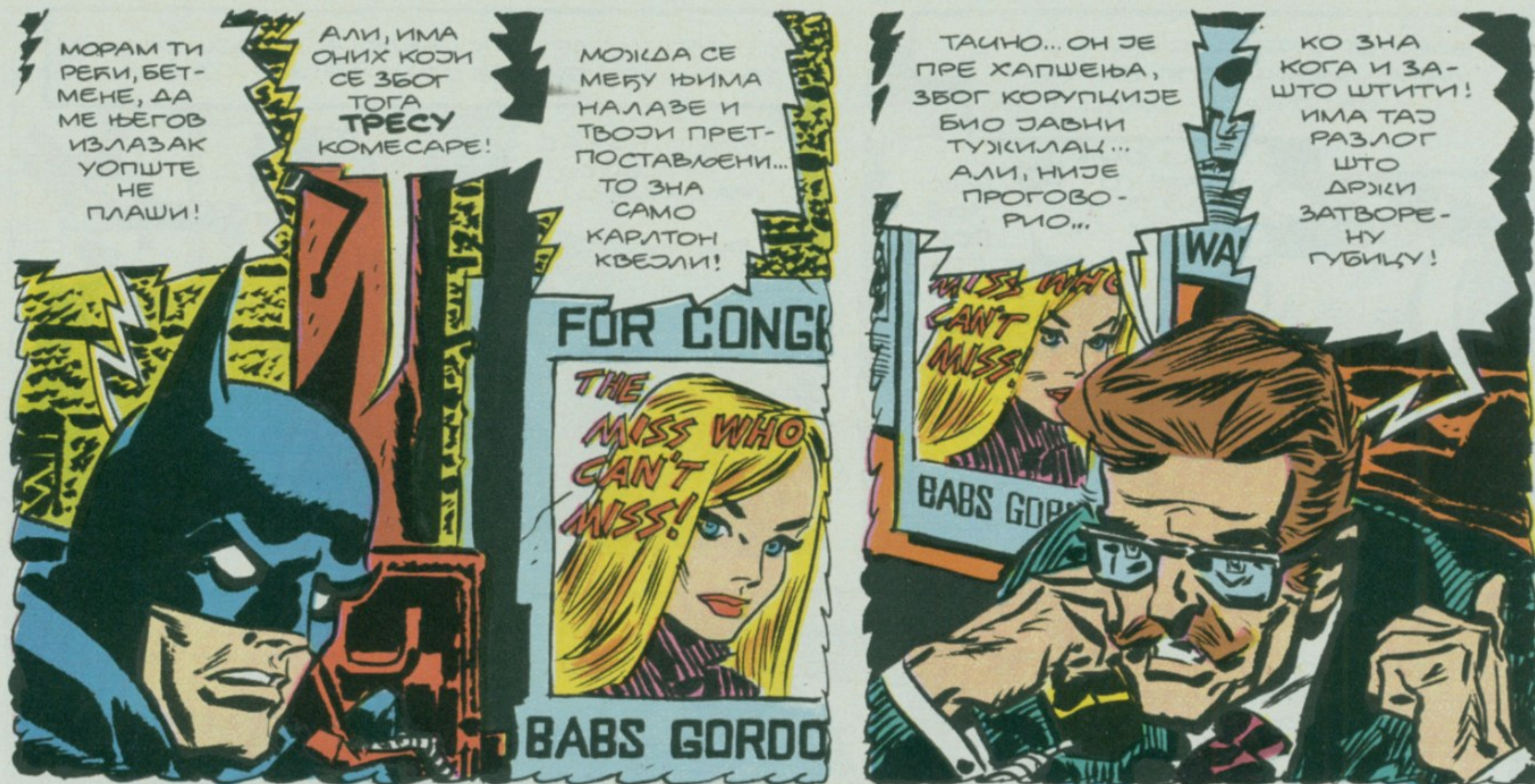
АЛИ, ЈОШ
НЕ МОЖЕ-
МО ДА
ОБЈАВИ-
МО
ЊИХОВА
ИМЕНА,
ГОСПО-
БИЏЕ
МЕНИНГ!

ЧУДНО ЈЕ ДА СЕ ОВО
ДОГОДИЛО **БАШ ДАНАС!**
ОВО ЈЕ ДАН ОЗНАЧЕН У
КАЛЕНДАРУ КАО **ЊЕГОВО**
ОСЛОБАЂА-
ЊЕ!

МОЖДА ЈЕ
ОН ЈЕДАН
ОД ТАЛАЦА
-ЗАТВОРЕНИ-
КА!
КАКВА
ИРОНИЈА
СУДЕЊЕ!

У ЛИКУ ФИЛАНТРОПА **БРУСА ВЕЈНА...**
БЕТМЕН ЈЕ РЕАГОВАО НА ВЕСТ...

ГОСПОДЕ! А ВИ
СТЕ СЕ НАДАЛИ
ДА БЕТЕ ДАНАС
КВЕЗЛИЈА СА-
ЧЕКАТИ КАД
БУДЕ ИЗЛАЗИО!

ТАОКИ СУ
ДВОЈИЦА
ЗАТВОРЕНИКА
И
ПЕТОРИЦА
ЉУБАРА!

КОЈА
ДВО-
ЈИЦА?

КОМЕСАРА ГОРДОНА ЈЕ ПРОНАШАО У
ДИРЕКТОРОВОЈ КАНЦЕЛАРИ-
ЈИ...

ДА, **БЕТМЕНЕ**
ЗНАМО, АЛИ ТО
ЈОШ НЕ СМЕМО
ДА ОБЕЛОДА-
НИМО ЈАВНОС-
ТИ!

ЗНАЧИ,
КВЕЗЛИ ЈЕ
ЈЕДАН ОД
ЊИХ!
ТОГА САМ
СЕ И БО-
ЈАО!

WARREN HOWE

БЕТМЕНЕ,
ЗНАО СИ ШТА
БЕ СЕ ДОГО-
ДИТИ, А НИСИ
МЕ УПОЗО-
РИО!

КОМЕСАРЕ,
НИСАМ БИО
СИГУРАН,
АЛИ САМ
ТИ **ПРЕДО-**
ЧИО...

... МОГУЋ-
НОСТ ДА
НЕКО ПОКУ-
ША ДА УБИЈЕ
КВЕЗЛИЈА ...
ВЕК ЈЕ
БИЛО
ТАКВИХ
ПОКУ-
ШАЈА...

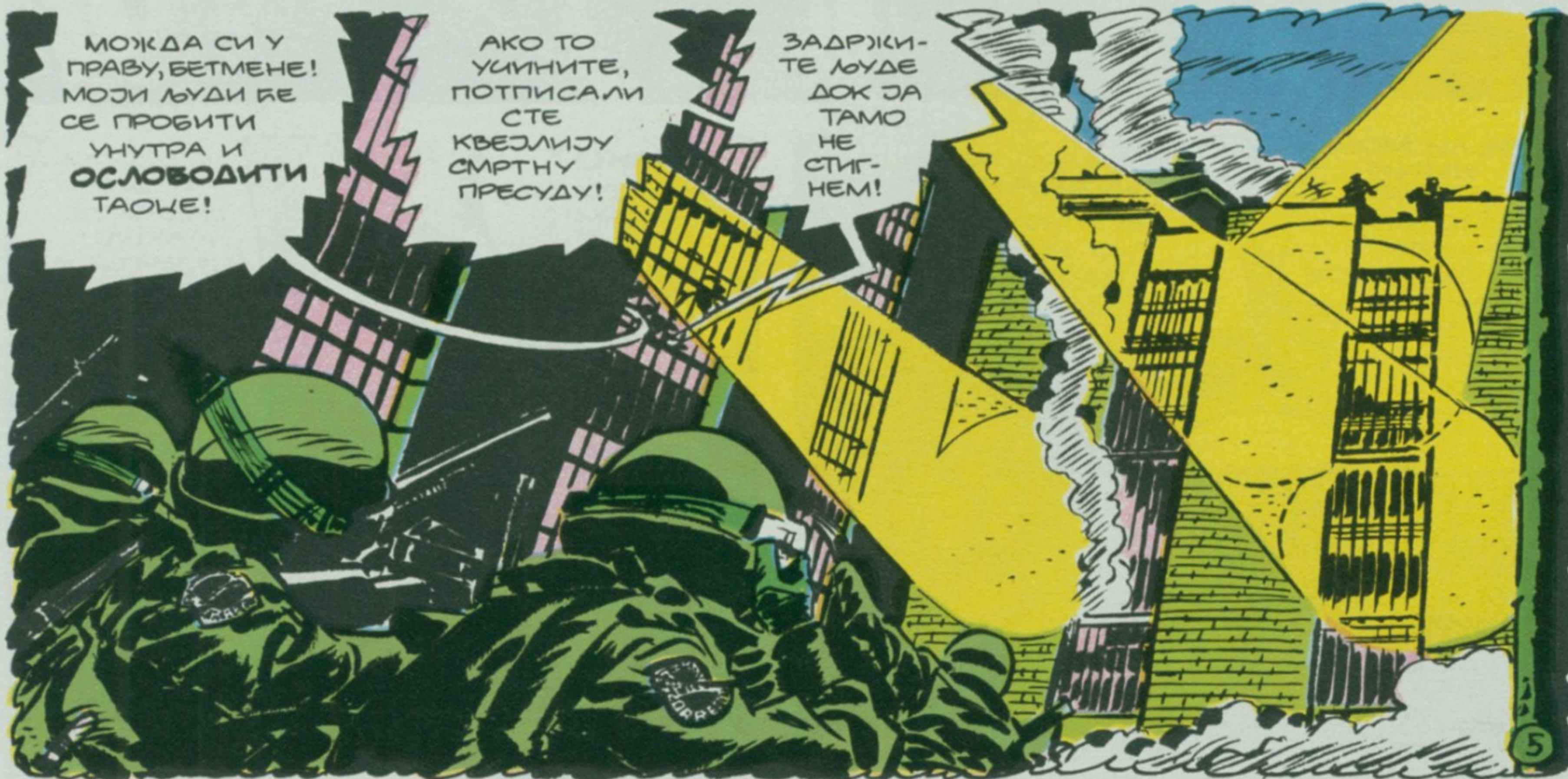
МИСЛИШ ДА ЈЕ ОВА
ПОВУНА ОРГАНИ-
ЗОВАНА ДА БИ
СЕ НЕКО ДОКО-
ПАО КВЕЗЛИ-
ЈА?

А КАКО
БИ НЕКО
ДРУГА-
ЧИЈЕ
МОГАО
ЗАУВЕК
ДА ГА
УБУТКА?

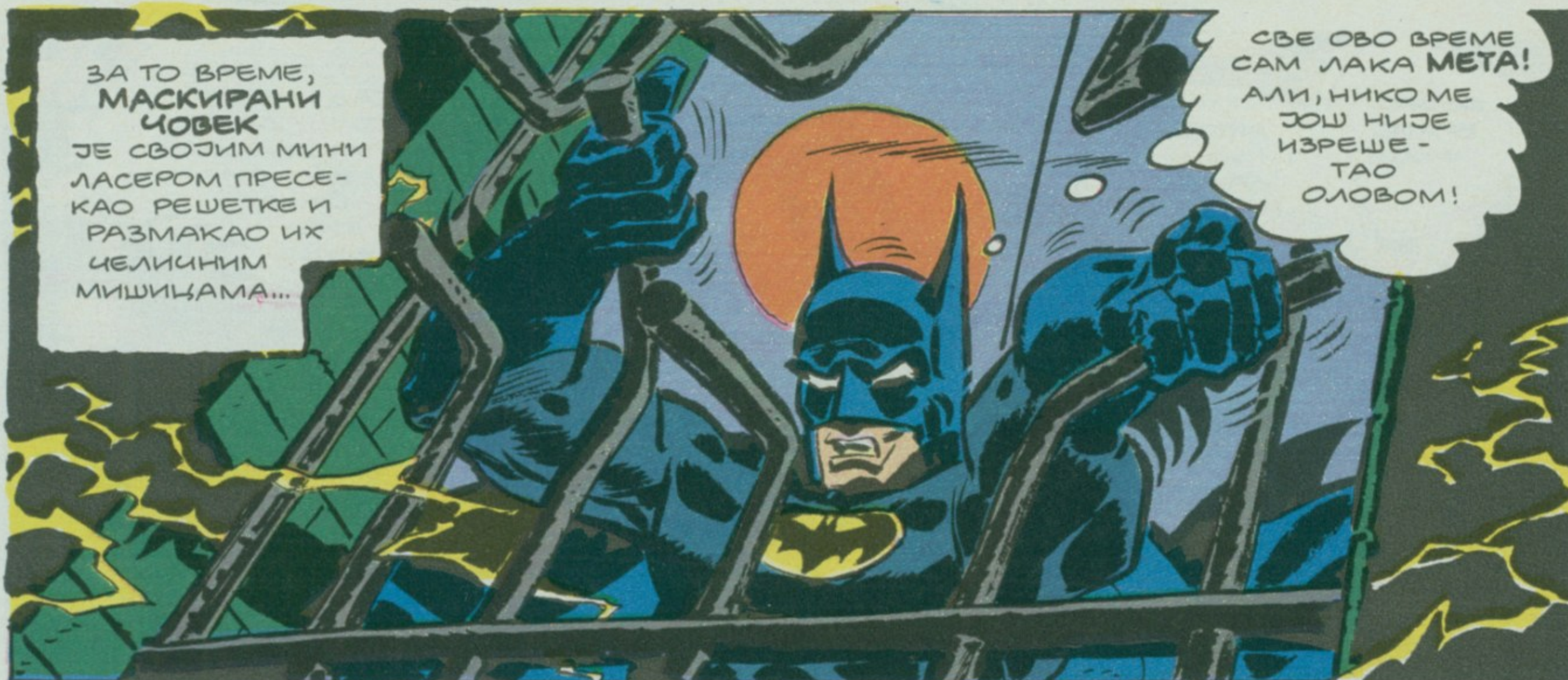
МОЖДА СИ У
ПРАВУ, БЕТМЕНЕ!
МОЈИ ЉУДИ БЕ
СЕ ПРОБИТИ
УНУТРА И
ОСЛОБОДИТИ
ТАОКЕ!

АКО ТО
УЧИНИТЕ,
ПОТПИСАЛИ
СТЕ
КВЕЗЛИЈУ
СМРТНУ
ПРЕСУДУ!

ЗАДРЖИ-
ТЕ ЉУДЕ
ДОК ЈА
ТАМО
НЕ
СТИГ-
НЕМ!

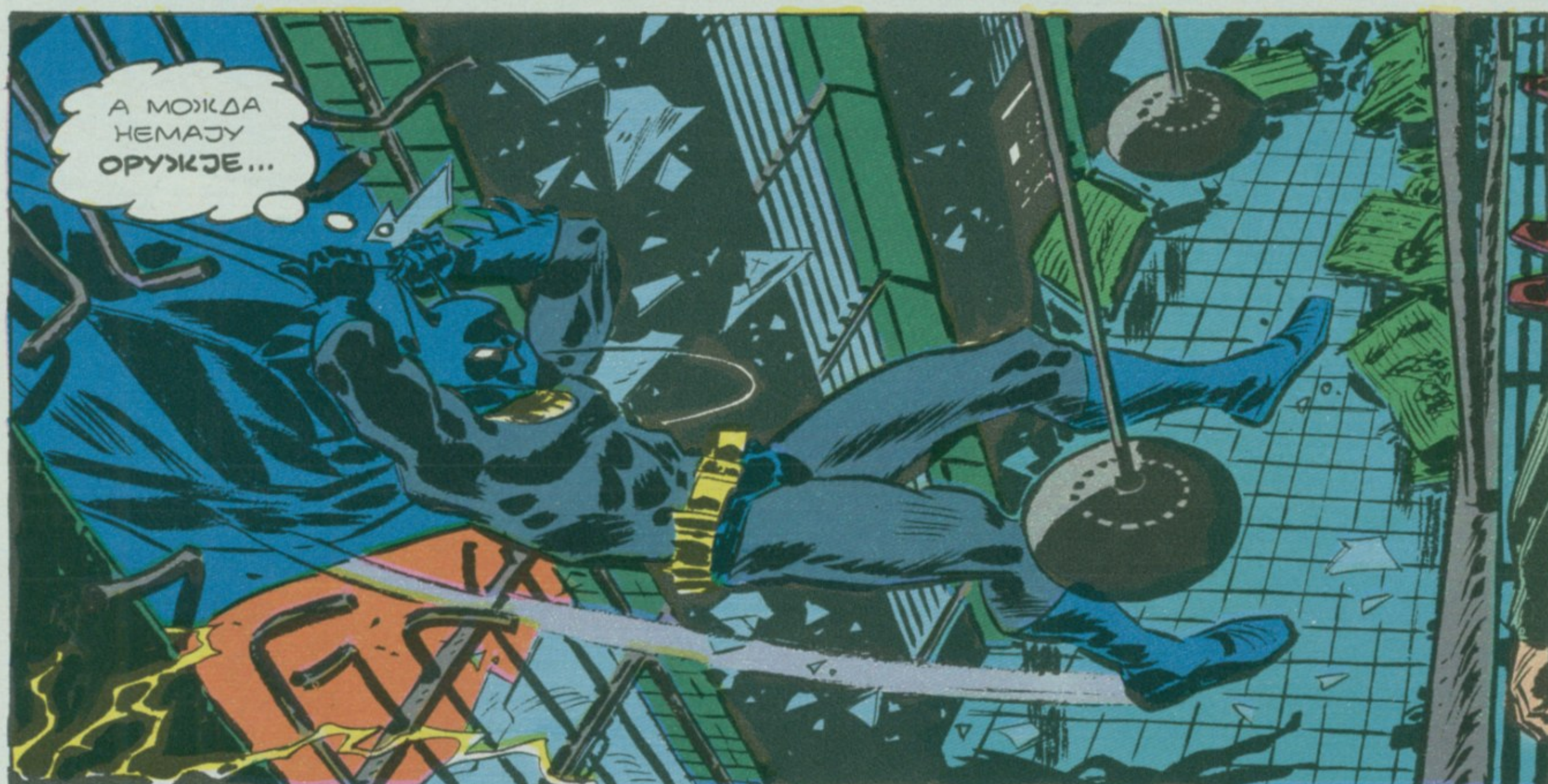

ЗА ТО ВРЕМЕ,
МАСКИРАНИ
ЧОВЕК
ЈЕ СВОЈИМ МИНИ
ЛАСЕРОМ ПРЕСЕ-
КАО РЕШЕТКЕ И
РАЗМАКАО ИХ
ЧЕЛИЧНИМ
МИШИЦАМА...

СВЕ ОВО ВРЕМЕ
САМ ЛАКА МЕТА!
АЛИ, НИКО МЕ
ЈОШ НИЈЕ
ИЗРЕШЕ -
ТАО
ОЛОВОМ!

А МОЖДА
НЕМАЈУ
ОРУЖЈЕ...

САД ЈЕ
ДОСТА
БЕТМЕНЕ!

АКО ИМАШ ШТА ДА
КАЖЕШ, ГОВОРИ СМЕСТА!
СЛУШАМ ТЕ!
ЈА САМ БРАТ
ЊУЛИ!

ДОБРО,
БРАТЕ
ЋУЛИ!

АКО СИ
ТИ ИЗАС-
ЛАНИК,
РАЗГОВА-
РАКЕМО!

ЗА ТЕБЕ
САМ
ГОСПОДИН
ЋУЛИ!

НИСАМ
ТИ
БРАТ!

ГОСПОДИНЕ...
САД НИСАМ У
СТАЊУ ДА РАС-
ПРАВЉАМ О
РАСНОМ
ФАНА-
ТИЗ-
МУ...

... ЗАТО
ПРЕЛАЗИМ
ПРАВО НА
СТВАР!

ХОКУ
ЈЕДНОГ
ОД
ТАЛАЦА!

КАРЛТОНА
КВЕЗЛИЈА!

ТИ
ХОКЕШ?
БАШ
ДУХО-
ВИТО!

МИСЛИШ НА
ОВОГ МЛАКОЊУ?
ЗАР ЈЕ ОН ВАЖАН?
МОЖДА САМО
ЗАТО ЈЕР
ЈЕ
БЕЛАЦ?

А
ШТА
НУДИШ
ЗА
КВЕЗЛИ-
ЈА?

Б... БЕТМЕНЕ!
С... СПАСИТЕ
МЕ!

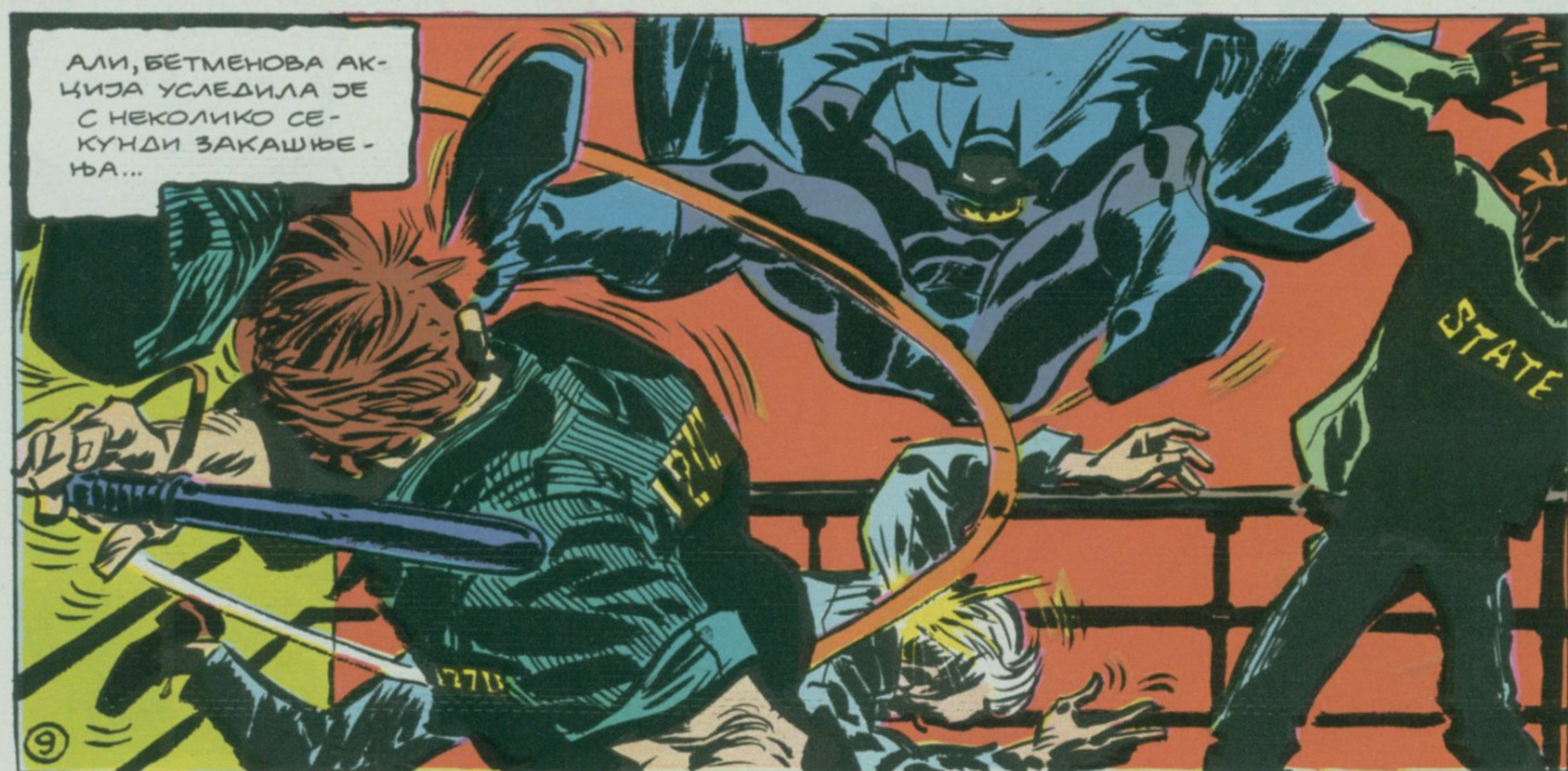
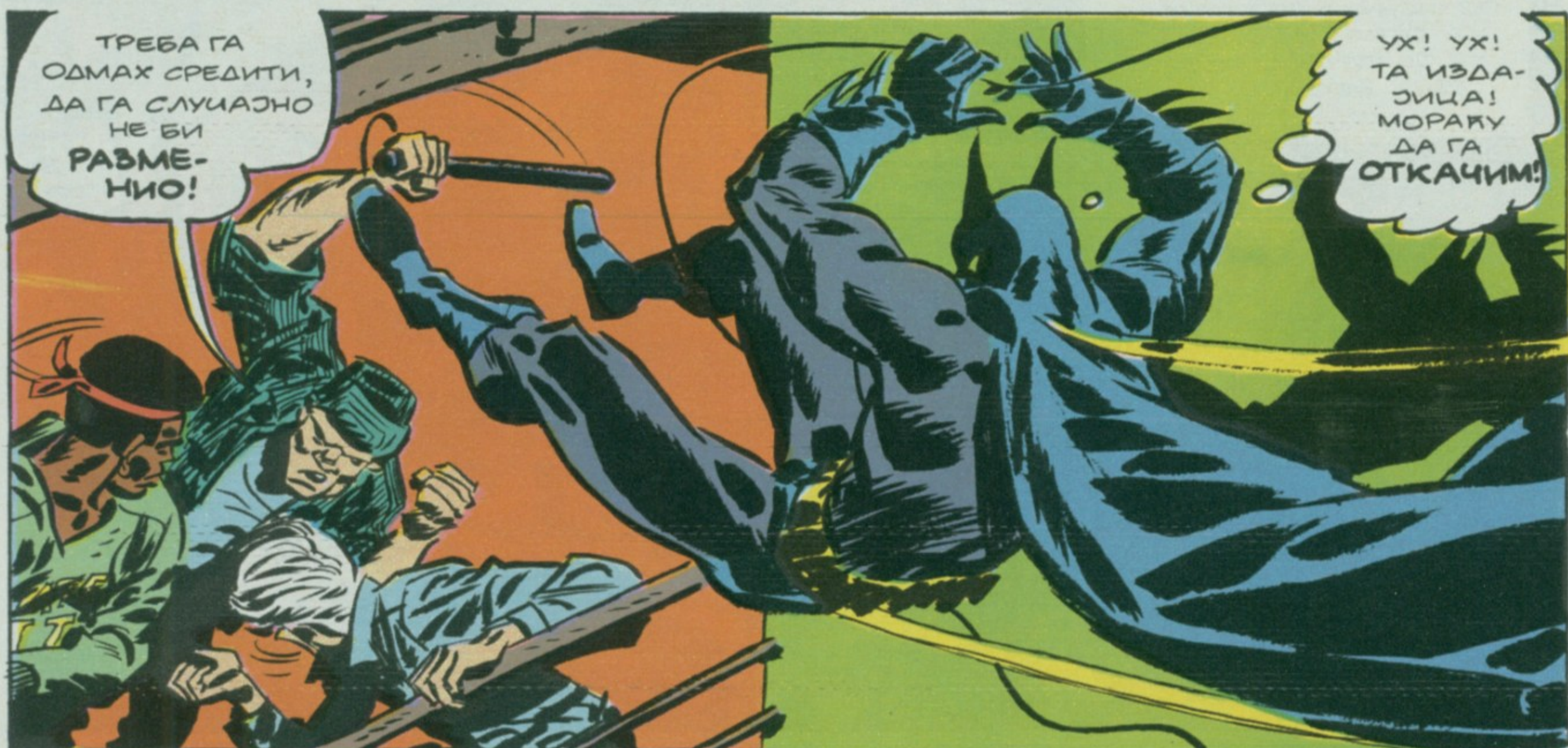
НЕКЕШ ГА
МЕЋАТИ, ЋУЛИ!
КВЕЗЛИ НАМ ЈЕ
ОД КО-
РИСТИ!

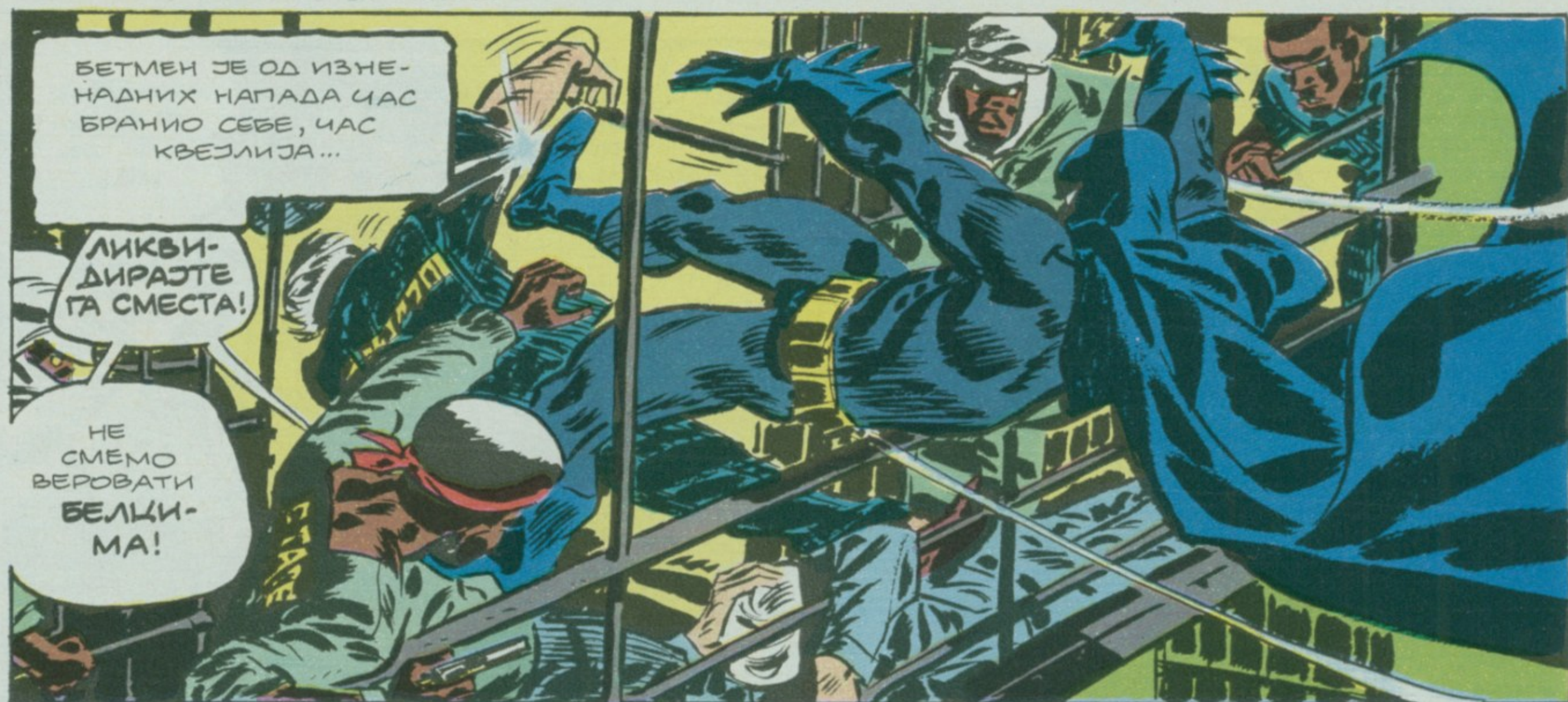
ОТКАД ТИ
КОМАНДУЈЕШ,
БЕЛЧЕ?
И ЗАШТО КАД ИЗ-
ГОВАРАШ МОЈЕ
ИМЕ ТО ЗВУЧИ
КАО ДА
КАЖЕШ
КРИВО?

ПА,
ШТА
НУДИШ,
БЕТ-
МЕ-
НЕ?

ОВЛАШТЕН САМ
ДА КАЖЕМ ДА
НЕЋЕ БИТИ ПРИМЕ-
ЊЕНА СИЛА АКО
ЈЕ ВИ НЕ УПО-
ТРЕБИТЕ!

ТО СЕ
ОДНОСИ
И НА
ПРЕТИЋЕ
И НА
МАЛТРЕТИ-
РАЊЕ
ЉУЂАРА
И ТВОГ
БРАТА
ТАОЦА!

ЗАРОВАНИК
БРОЈ ЈЕДАН!
ОНИ ТАМО НЕКЕ
РИЗИКОВАТИ ДА
ГА ИЗГУБЕ!
ЈЕ Л' ТАКО,
БЕТМЕНЕ?

НИШТА
ТИ ТО НЕ
ВРЕДИ,
ЋУЛИ!
НИ ПО
КОЈУ
ЦЕНУ
НЕКУ
ПОМО-
ЋИ ВАШУ
ПОБУНУ!

УРАДИКЕШ СВЕ ШТО
ХОЋУ! ЈА САМ ГАЗДА
У ОВОМ ЗАТВОРСКОМ
КРИЛУ! ЈА ДРЖИМ
КОН-
ЦЕ...

...А САД
ЈЕДАН
ПРЕДЛОГ...
ТИЦЕ СЕ
САМО
ТЕБЕ
И МЕНЕ,
БЕТМЕНЕ!

ДОБИКЕШ
ТОГ
КВЕЗЛИЈА
АКО И ЈА
С ТОВАМ
ИЗИЂЕМ
ОДАВДЕ!

ТАКО ЗНАЦИ!
КАД ТРЕБА
ДА БУДЕ-
МО САВЕЗ-
НИЦИ, НИЈЕ
МУ ВАЖНО
КОЈЕ САМ
БОЈЕ!

А И ЈА
НЕМАМ
КАД ДА СЕ
НЕККАМ!
КВЕЗЛИ
МИ ЈЕ САД
НАЈВАЖ-
НИЈИ!

СКЛОПИ-
ЛИ СМО
ДОГО-
ВОР,
ЋУЛИ!

Г... ГДЕ
САМ?
Ш...ШТА?

ЧУЈТЕ МЕ!
ИЗЛАЗИМ С БЕТ-
МЕНОМ ДА БИ' ВО-
ДИО ПРЕГОВОРЕ!
ЖИВЕЛА
НАША
МОК!

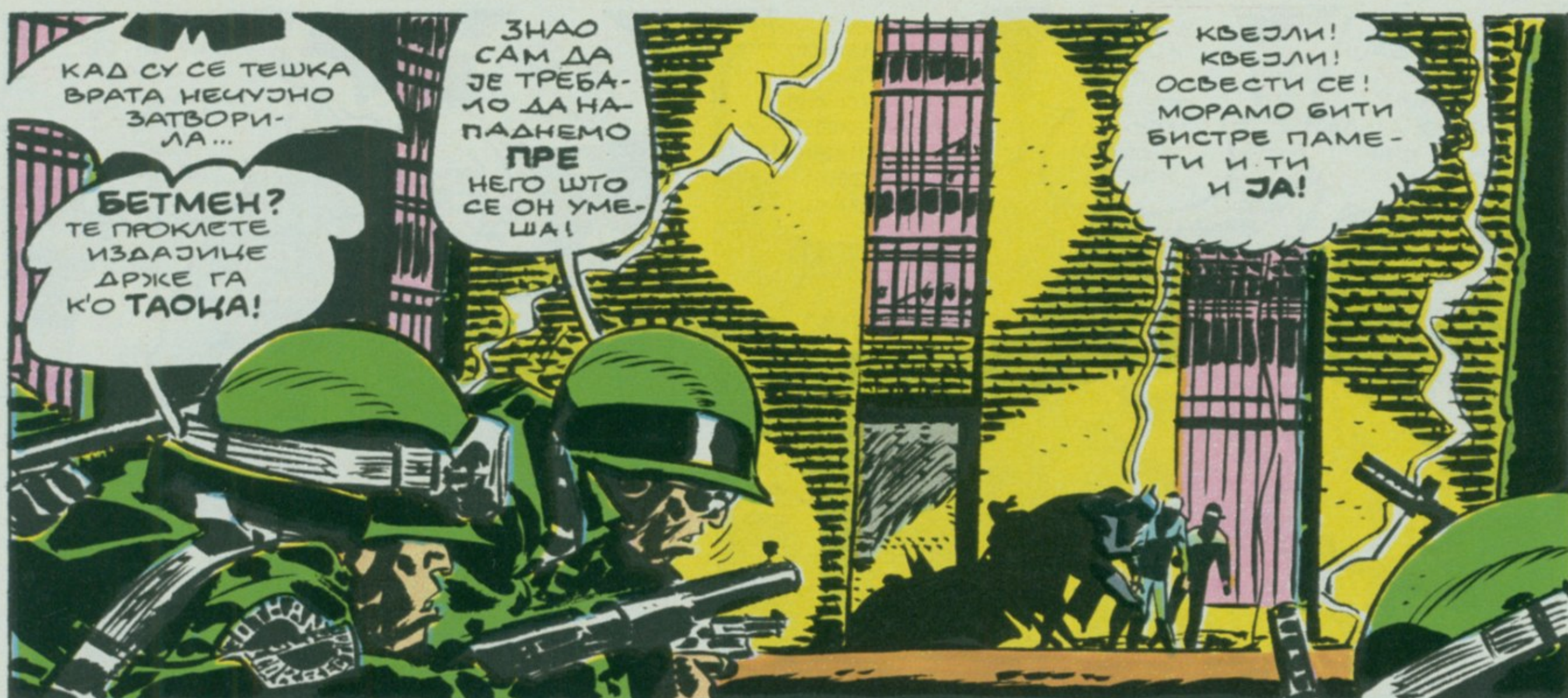
МАЛО КАСНИЈЕ...

СВЕ ЈЕ У РЕДУ,
КВЕЗЛИ!
ЗА КОЈИ
МИНУТ, БИ-
РЕШ НА
СИГУР-
НОМ!

А И
ЋУЛИ,
СЕМ
АКО
НЕ...

МОЖЕШ БИТИ
МИРАН,
БЕТМЕНЕ, ДОК
МОЈИ МОМЦИ
НЕ ЗАТВОРЕ ВРА-
ТА ЗА НАМА!

А ОНДА
РЕ СЕ ДО-
ГОДИТИ
УПРАВО
ОНО ШТО
ЈА БУДЕМ
ХТЕО!

КАД СУ СЕ ТЕШКА
ВРАТА НЕЧУЈНО
ЗАТВОРИ-
ЛА...

БЕТМЕН?
ТЕ ПРОКЛЕТЕ
ИЗДАЈИЦЕ
ДРЖЕ ГА
К'О ТАОЦА!

ЗНАО
САМ ДА
ЈЕ ТРЕБА-
ЛО ДА НА-
ПАДНЕМО
ПРЕ
НЕГО ШТО
СЕ ОН УМЕ-
ША!

КВЕЗЛИ!
КВЕЗЛИ!
ОСВЕСТИ СЕ!
МОРАМО БИТИ
БИСТРЕ ПАМЕ-
ТИ И ТИ
И ЈА!

ШТА ЈЕ?
ПАМЕТ?
КАКВА
ПАМЕТ?
КО СИ ТИ?

ЗА ИМЕ СВЕТА!
ПОТРЕС МОЗГА...
ИЛ' НЕШТО
ЈОШ ГОРЕ?

ШТА СЕ
ДОГАЂА У
ЊЕГОВОЈ
ГЛАВИ? ИЗГУ-
БИО ЈЕ ПАМ-
КЕЊЕ!

И ДОК ЈЕ БЕТМЕН С
ГОРЦИНОМ ПОСМАТРАО
ОНО ШТО ЈЕ СНАШЛО
КВЕЗЛИЈА...

А
САДА...

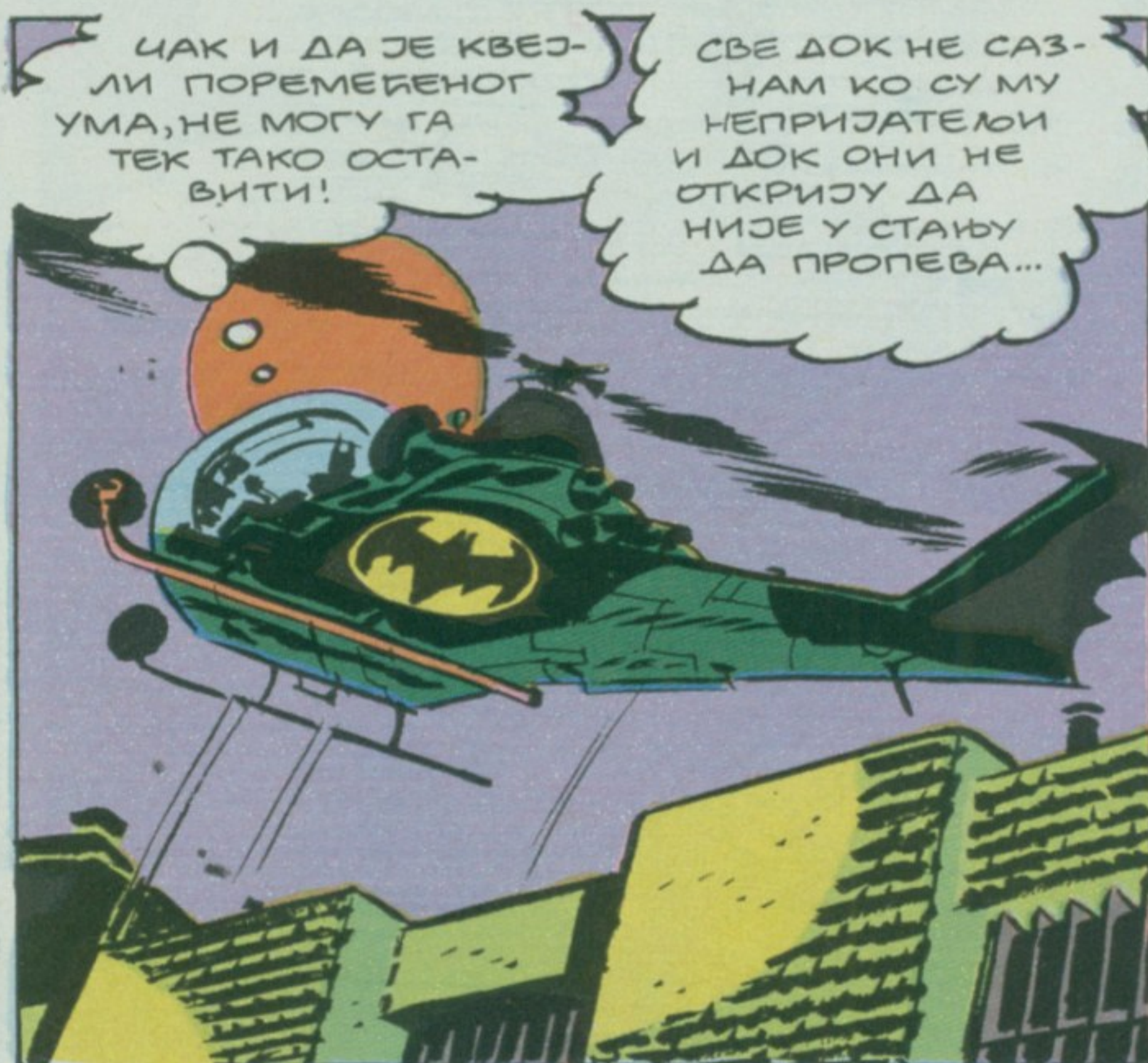
ПЕЊИ СЕ
УЗ ОВАЈ
КОНОПАК!
РАСТАЈЕМО
СЕ!

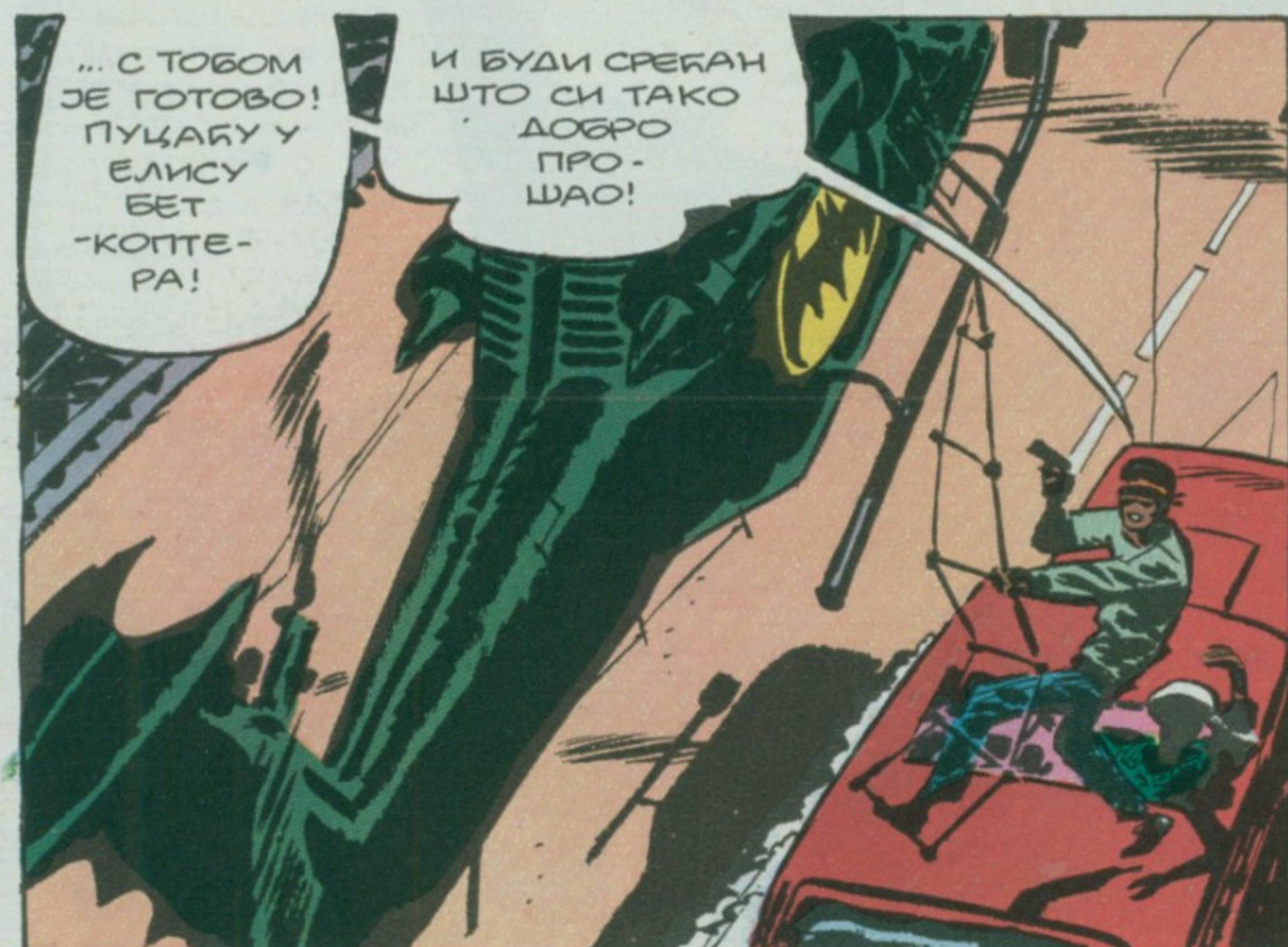

И НЕМОЈ
ДА ТИ
ПАДНЕ НЕКА
БУДАЛАШТИНА
НА
ПАМЕТ!

ПОМИСЛИО СИ
ДА САМ НАСЕО
ТВОЈОЈ ДВОСТРУКОЈ
ИГРИ? НЕ... ОДЛА-
ЗИМО ТВОЈИМ
ХЕЛИКОП-
ТЕРОМ!

ДА, АЛ'
С НАМА
БЕ И
КВЕЗЛИ!
У ПРОТИВ-
НОМ,
МОЖЕШ ДА
ПРИТИСНЕШ
ОБАРАЧ!

У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ
ОДЈЕКНУО ПУЦАЊ, БЕТ-
МЕН ЈЕ МУЋЕВИТО РЕА-
ГОВАО И ДОГРАБИО
КОМАНДНУ
РУЧИЦУ...

ЋУЛИ НИСИ
НИ СВЕС-
ТАН...

...ДА
УПРАВО СА-
ДА ЧИНИМ
НЕШТО У
ОБОСТРАНУ
КОРИСТ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЗАПАМТИ ОВО,
ЋУЛИ, ПРАВДА
ЈЕ ПОНЕКАД
СЛЕПА!

И ЗАТО, УВЕК
ЧИНИ ПО
СВОМ
И ЗА СВЕ!

КАСНИЈЕ, У ЗАТВОРСКОЈ
БОЛНИЦИ, НАКОН УГУШЕНЕ
ПОБУНЕ...

КАКО
ЈЕ
КВЕЗЛИ,
ДОКТОРЕ?

ПОЛАКО ДОЛАЗИ
СВЕСТИ... МРМЉА О
НЕКИМ МИКРО-ФИЛ-
МОВИМА САКРИВЕ-
НИМ У НЕКОЈ
КАСИ...

А У ЗОРУ СУ СЕВНУЛИ
БЛИЦЕВИ... КАРЛТОН КВЕЗЛИ
ОТКРИО ЈЕ СВЕ УЧЕСНИКЕ
У ВЕЛИКОЈ
КОРУПЦИЈИ...

ОВО НЕ ВАЉА,
БЕТМЕНЕ!
НИШТА НЕ
ВАЉА!

ДА, КОМЕСАРЕ
ГОРДОН! АЛИ
САМО СТАЛНА
БУДНОСТ И ХРА-
БРО СУОЧАВА-
ЊЕ С ПРЕПРЕ-
КАМА МОГУ
САЧУВАТИ
НАШ
ГРАД!

Воласу је пројурила кроз главу слика жене у црвеном. Благо! Одјурно је на рушевину. Тамо је сада зјапила свеже ископана рупа, на њеном дну видели су се остаци рђе са око-ва на сандуку, а јасни трагови у песку говорили су да је неко извлачио тежак терет. Волас је схватио да је благо, Кидово благо, све време било заиста ту, под његовим ногама. Ето, није умео да га нађе...

Месечина као путоказ

Читаоце сигурно занима и судбина огромног блага „Тужног гусара” Бартоломјуа Робертса. И та је прича као из авантуристичког романа! Када је Робертс убијен, његова посада је заробљена и сви су обешени сем извесног Кенедија. Откуда то? Е, Кенеди је знао тајну где се налази десетине хиљада златника и зато су му не само поштедели живот, него је и добио 15 одсто блага свог капетана, што је била замашна свота, а уз то је задржао и Робертсов дијамантски крст.

Кенеди је своје благо – закопао. Знао је место где га сигурно нико неће наћи, а налазило се на обали реке Кенебек у америчкој држави Мејн. Затим је на комаду коже, баш како су то чинили гусарски капетани, усекао изглед дотичног мес-

НАЈЛАКШИ ПЛЕН

● Негде крајем 17. века постојао је гусар по имену Џон Ејвери који је „радио” по Индијском океану. Осмехнула му се невероватна гусарска срећа, нешто што улази у легенду. Џон Ејвери набасао је на брод који је по силном богатству које је носио лично на пловеху Али Бабину пећину. Никакво чудо: била је то лађа Великог Могула, пребогатог и моћног владара са југа Индије.

Шта се све није налазило на том краљевском броду. Поред 200 хиљада златника, било је ту сребрног посуђа, накита, драгуља, свиле и кадифе. И све је то пало у шаке Џона Ејверија, као што у Земљи Дембелији печене шеве упадају у уста.

Како се гусар снашао са толиким благом? Неки мисле, мада никада није пронађен доказ, да је део негде закопан. Али, драгуље и све највредније глупи гусар донео је у Лондон да сам уновчи и потроши, а ту су га дочекали слаткоречиви и спретни трговци. Миц по миц, благо је прешло у њихове руке, а Џон је скончао у бедн у неком прихватишту за сиротињу.

та са неопходним упутствима, па отпловио у своју родну Енглеску.

У домовини је Кенеди купио таверну која је убрзо постала стетиште пробисвета и уточиште за лопове. Ваљда се и сам бивши гусар одао и на копну једином „занату” који је знао да ради, па је ускоро пао у шаке полицији и „омастио конопац”.

Много година доцније, 1878. Кенедијев унук или чак чукун-унук прешао је Океан са оним комадом коже у цепу. Али, тог Кенедија у Америци је прогутао мрак, а гусарева мапа променила је ко зна колико руку док се није обрела код неког Џорџа Бенера.

Бенер је схватио полуписмено упутство и убрзо се нашао близу ушћа Кенебека заједно са једним другаром. Данима и ноћима претраживали су обале реке покушавајући да пронађу горостасну тополу и испод ње кварцну стену, али све је било узалуд. Бенер је грозничаво размишљао: пејзаж се и те како променио од Кенедијевог времена, можда тог дрвета више нема? Једне ноћи привукла га је нека јака светлост и пошао је у том правцу. Месечева светлост обасјавала је бели камен који је просто бљештао. Ту смо! – помислио је Бенер и није се преварио. Стену су целу ноћ и следећи дан покушавали да помере док најзад нису успели! Али, испод ње је опет био неки камен.

Тај камен подигли су зачуђујуће лако и угледали... црвоточан поклопац. Брже-боље су га откопали, извукли, отворили и – умало пали у несвест. Био је до врха напуњен златницима. Уронили су руке унутра и напипали у средини блага нешто увијено у грубо, увоштено платно. Извукли, размотали. Брилијантски крст! Било је то заиста благо гусара Робертса.

Бенер је свој новац уложио у послове и постао кустос Поморског музеја у Бостону, док је његов пријатељ свој део искористио да доврши студије. Међутим, преостлаи део новца уложио је у несигурне послове и све изгубио!

ГУСАРИ
И
ЊИМА
СЛИЧНИ

ЗАТОЧЕНИ

Сер Френсис Дрејк (1540 – 1596)

био је миљеник енглеске краљице Елизабете Прве, чувени поморац и љути

непријатељ Шпанаца који је много допринео поразу „непобедиве армаде”. Неки га сврставају у пирате. Заслуга сер Френсиса Дрејка је и што је донео дуван у Европу

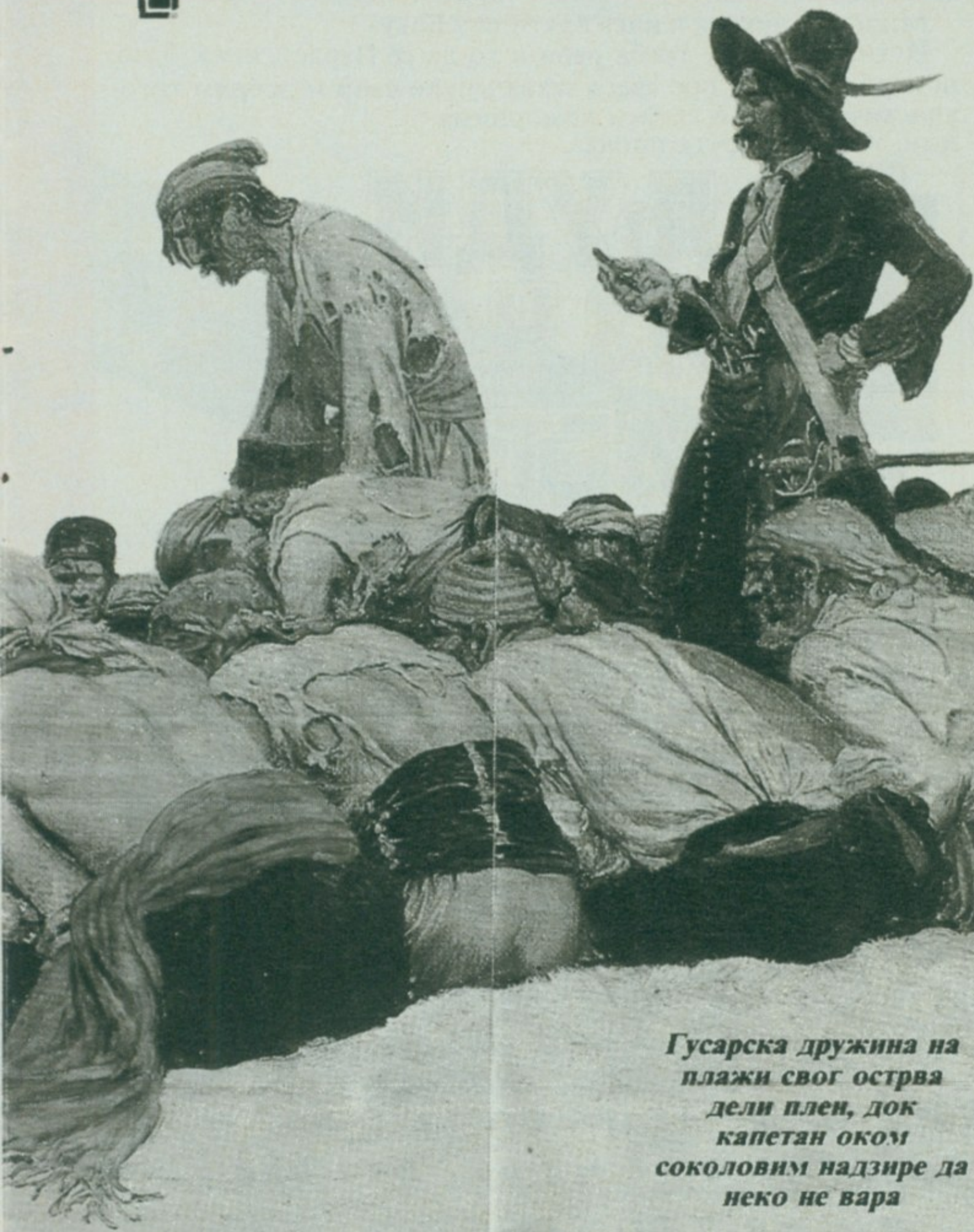
ГУСАРИ

ЗЛИКОВЦИ
И
НА
КОПНУ

У БО

ИЦИ КОРЊАЧИНОГ ОСТРВА

Гусарска дружина на плажи свог острва дели плен, док капетан оком соколовим надзире да неко не вара

Било је то најчувеније место међу онима на којима је владао закон безакоња! Ипак, знао се ред и ко је ко...

оно што и остали пирати, па је тако и реч постала само синоним.

И наша реч „гусар“ има занимљиво порекло. Вуче корен, како изгледа, од речи „гуса“ или „хуса“ која је у 18. веку означавала одвратног напасника – црва који гризе винову лозу! Отуда је иста реч почела да се користи и за „грабеж“, а настао је и глагол „хусати“: „тражити не би ли се могло што украсти“. Дакле, лопуза, лупеж, ето шта је гусар. Пират је много старија, грчка реч којом се означавао онај „ко окуша срећу на мору“. Зна се какву.

У гусарску породицу спадају и корсари који су слично флибустерима били морнари у служби неке државе и имали званично одобрење – да нападају и плене непријатељске бродове. Па су се претворили у, шта би друго, праве пирате.

И најзад, буканири. Е, они су нешто мало другачији лупежи! Они су на копну ловили веппове и биволе, па продавали њихово месо пиратима – за златнике, наравно! Месо су димили у индијским сушарама које су се звале „букани“. Буканира је било само на пиратским острвима, па су поред свог „редовног“ посла понекад знали и да опељеше брод који би се насукao на њихове обале.

А најчувеније гусарско скровиште било је Корњачино острво смештено северно од Санто Доминга, у Антилима. Оно је имало изванредну природну луку наспрам Бахама, баш на пловном путу свих бродова, оних што су довлачили злато из Америке, као и других који су из Индије и са Мадагаскара довозили зачине, свилу и остале источњачке драгоцености.

Гусарска дружина организовала је живот на Корњачином острву по сопственој мери. Ту су били сви једнаки, ма одакле дошли, само да су – гусари. Капетане су бирали међу најбољима и најнеустрашивијима, а онда се без поговора слушали. Благо су делили на равне части, само је капетан добијао за половину више. Гусарске дружине живе су по сеоцима, а ту, на Корњачином острву били су и њихови затвори за таоце или отете особе за које су могли да добију добру откупнину.

Имали су они своје неписане законе и за издајнике у сопственим редовима. Ако би неки гусар издао дружину, чекала га је казна: одвожење на сасвим пусто острво где би био искрцан само са пушком, фишеком барута и боцом воде. Шта мислите, да ли је неко успео да се избави из таквог положаја?

Није чудо што су баш Антили привлачили највише гусара или, како се све нису називали морски разбојници: пирата, корсара, флибустера, буканира. Међу њима је, додуше, било разлика, али не баш великих! Рецимо, флибустери су пореклом Холанђани, а и реч је њихова. Она је у прво време означавала морнара који „слободно зарађује“ и који је у служби неког принца, углавном холандског. Испало је да су током 17. века многи флибустери сасвим слободно разумели реч „слободно“ и, просто речено, чинили

Само уз помоћ добро обавештених достављача морски лупежи могли су знати на који град и у које време да насрну

УЖАС КИ КОТОРСКОЈ

У топлој, летњој ноћи 21. јуна 1624, био је петак, уснулом Перасту нечујно су се приближавале многе галије. Стражар у Луштици, најистуренијој тачки бокелског залива, опазио је у предвечерје њихове обресе на пучини и то је одмах јављено млетачком ректору града Котора који је у то време, као и Пераст, био у власти Венеције.

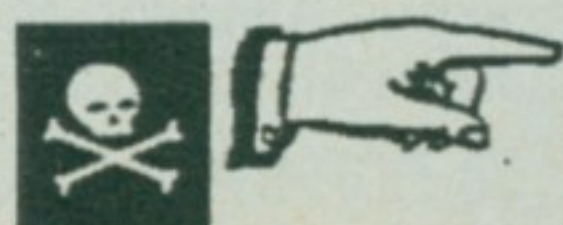
Ректор Микели помислио је да те галије припадају шпанској флоти Санта Кроче, адмирала Пиментелија, која је тих дана испловила из Напуља.

Кобна подударност

Ректор је одмах послао гласника да упозори Пераштане на могућу опасност, јер није се могло унапред знати да ли су Шпанци расположени пријатељски или непријатељски. Наредио је да се ово испита тако што ће страже испаливањем хитаца установити шта Шпанци смерају.

Испоставило се да је ректор добро мислио: биле су то шпанске галије, додуше само на проласку. Укупно њих седамнаест. Дакле, Пераштани су могли мирно да утону у сан.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
6. 9. 1991.

Каква се само кобна подударност десила те ноћи! Перасту се, у ствари, истовремено са шпанском примицала још једна флота, а да једна за другу нису знале. Када су се страже увериле да Шпанци не намеравају ништа лоше, ону другу групу галија нико није ни приметио.

Та друга флота била је – пиратска. Укупно тринаест галија са по двадесет пет или двадесет шест редова клупа, на свакој клупи по четири веслача, нечујно су тешким веслима секли мирно, црно море. Готово и нису реметили ноћни мук... Можда је ту и тамо засветлуцало на месечини понеко од бројних сечива јатагана на тим галијама које су тихо и неумитно доносиле смрт. Долазиле су са северноафричких обала, из Туниса и Алжира – у то време правих пиратских лука!

И Тунис и Алжир били су под сувереном влашћу Порте. Међутим, у жељи да још више ојача власт у северној Африци, Турска, велика сила тадашњег света, поставила је тамо посебну управу са вицекраљевима на челу, а баш то је допринело да се ове државе прилично осамостале. И, оне су постале права пиратска средишта, а њихове галије страх и трепет целог Средоземља.

Са бакљама и јатаганима

Негде пред зору пиратске галије пристале су у Пераст. Из њих су почели да искачу левенати, бирани северноафрички јаничари, сваки наоружан аркебузом, јатаганом и луком са стрелама. Стигло их је укупно три хиљаде – да оробе градић који је тада имао можда шесто становника, од којих је бар трећина одраслих мушкараца била на пловидби!

Левенати су одмах навалили на цркву и приватне куће. Наједном се ноћна тишина претворила у страхан метеж испуњен пуцњавом, повицима дошљака и крицима изненађених у сну. Турци су у буљуцима упадали у куће са упаљеним бакљама у рукама и исуканим јатаганима који су сабласно светлуцали. Купили су све на шта би наишли, а људе – углавном старце, жене и децу – хватали и одвлачили према луци.

Неки су покушали да се спасу бежећи на брдо Свети Јурај које се уздиже одмах изнад Пераста. Тумарајући у мраку, босих ногу преко камења, шибља и борових иглица, спотичући се, падајући и опет се придижући у паничном бегу пред страхотом, мали део Пераштана успео је да се спасе. Одозго су гледали како се њихов, до тада леп и богат капетански Пераст у свитање дими од запаљених кућа и како се галије, крцате пленом и људима брзо удаљавају према пучини.

Отегао се јаук из малобројних грла. Тек је било јутро, а несрећа је већ изменила лик најбогатије бокељске луке... Пирати су одвели готово 450 Пераштана, од којих осамдесет пет дечака. Они ће, ако откуп у сувом злату брзо не стигне, знало се, постати јаничари. Девојке ће у хареме, као и младе жене, а мушкарци на галије, као робови.

Дипломату на ломачу!

Ово што се догодило са Перастом било је, нема сумње, добро испланирано: препад је изведен у доба године када се већина мушкараца налазила на бродовима, јер Пераштани су били познати морепловци. А затим, што је још упадљивије, пирати су очигледно били добро обавештени да је ово богат град, са капетанским кућама и неколико богатих цркава, међу којима је била и задужбина помораца Госпа од Шкрпјела. Само из ње изнели су педесет златних прстенова, неколико златних колајни и ниски бисера и друге небројене драгоцености... Како су то могли знати?

Пераштани ниједног тренутка нису посумњали да су за њихову несрећу криви Турци из Херцег Новог, као и они из Улциња, познатог пиратског упоришта. Само уз помоћ добро обавештених достављача морски лупежи могли су знати на који град и у које време да наспру.

Поморци који су се вратили, па затекли празне и разваљене домове, а породице заробљене и одведене далеко, пали су у најдубљи очај. Тако је капетан Иван Цвјетковић остао без брата и сестре, мајке, жене и двоје деце, а брод, једино што је још имао, продао је за само две хиљаде дуката. Та сума није била довољна ни за половину откупа који су тражили пирати за његову породицу.

А пераштански посланик у Венецији Трипо Мазуровић тешком муком је успео да сакупи три хиљаде дуката и откупи деведесетшестогодишњег оца, чувеног капетана Ива Мазуровића, жену Анђелку и сина Луку...

Венецијански сенат помогао је Пераштане што у новцу за откуп њихових најмилијих, што у слању преговарача у северну Африку. Међутим, са пиратима није било могуће склопити било какав договор. Салваго, дуждев изасланик у Тунису и Алжиру, доцније је написао како су му Турци припретили да ће га живог испећи буде ли настојао да смањи цену за робље из Пераста. Салвагова храброст достојна је дивљења: остао је међу пиратима пуних годину дана. Ипак, није много постигао. Турци су враћали робље само за суво злато. Тако су неки Пераштани морали да проведу у тешком робовању и неколико година.

Многи се никада и нису вратили у Боку. Истини за вољу треба рећи и то да се Пераст, ипак, брзо поново подигао, пре свега захваљујући својим добрим трговинским везама и својим поморцима. Али, то је већ друга прича...

Многи се никада и нису вратили у Боку.

Истини за вољу треба рећи и то да се Пераст, ипак, брзо поново подигао, пре свега захваљујући својим добрим трговинским везама и својим поморцима.

Али, то је већ друга прича...

ГУСАРИ

шта је
било
после?

ЉУДИ
ИЗ ЧАМЦА
МЕТА
СУРОВИХ

Да ли је заувек прошло време гусара? И јесте и није, али више ни они нису што су некад били...

Једнога дана 1725. године, у једној француској луци, народ се слегао да посматра несвакидашњи, а језив догађај. То је Морнарица Луја Петнаестог привела гусарску посаду на вешала. Један од разбојника, крочивши на постоље смрти и пре него што се омча затегла, стигао је да викне:

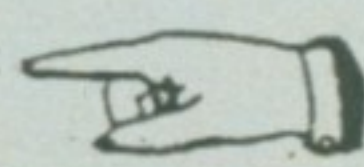
„Ви, капетани и трговци! Вашом суровошћу и бруталном строгањем терате морнаре да дезертирају и постану одметници! Поступате с људима као с робљем! А храните их и горе!”

Неколико часака доцније и овај пират је издахнуо. Спадао је можда у последње, пошто су у 18. веку снажне морнарице – понајвише британска и француска – искорениле зло са океана. У 18. веку више ниједна тачка на кугли земаљској није била сигурно скровиште за пирате.

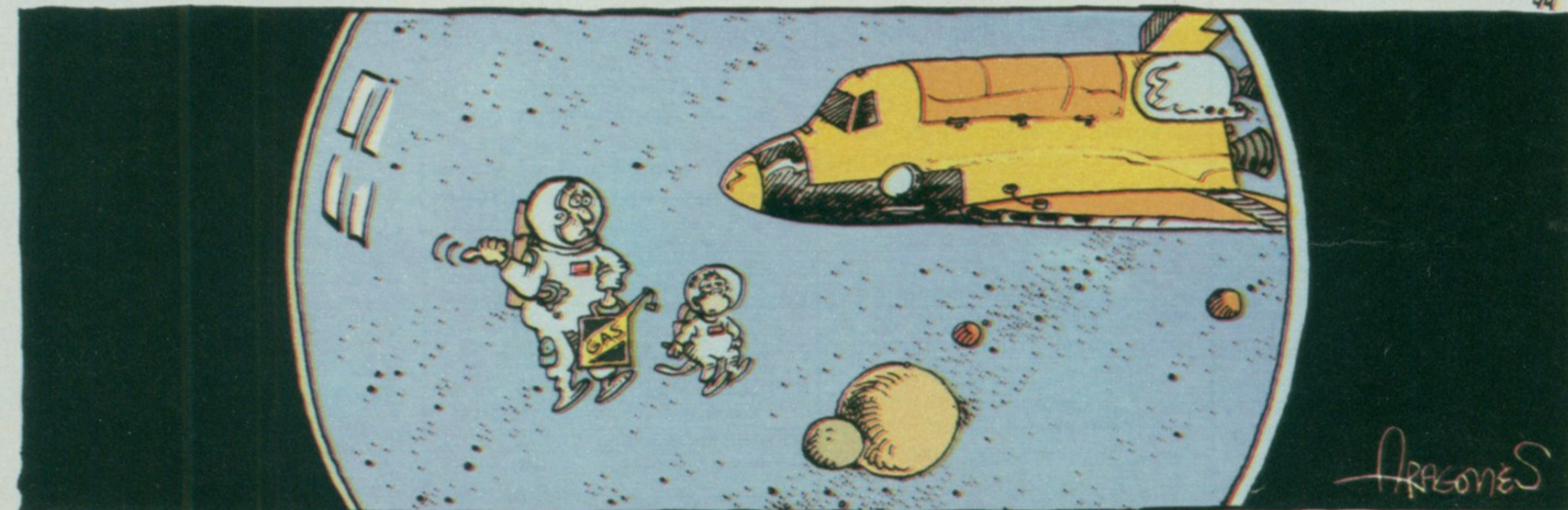
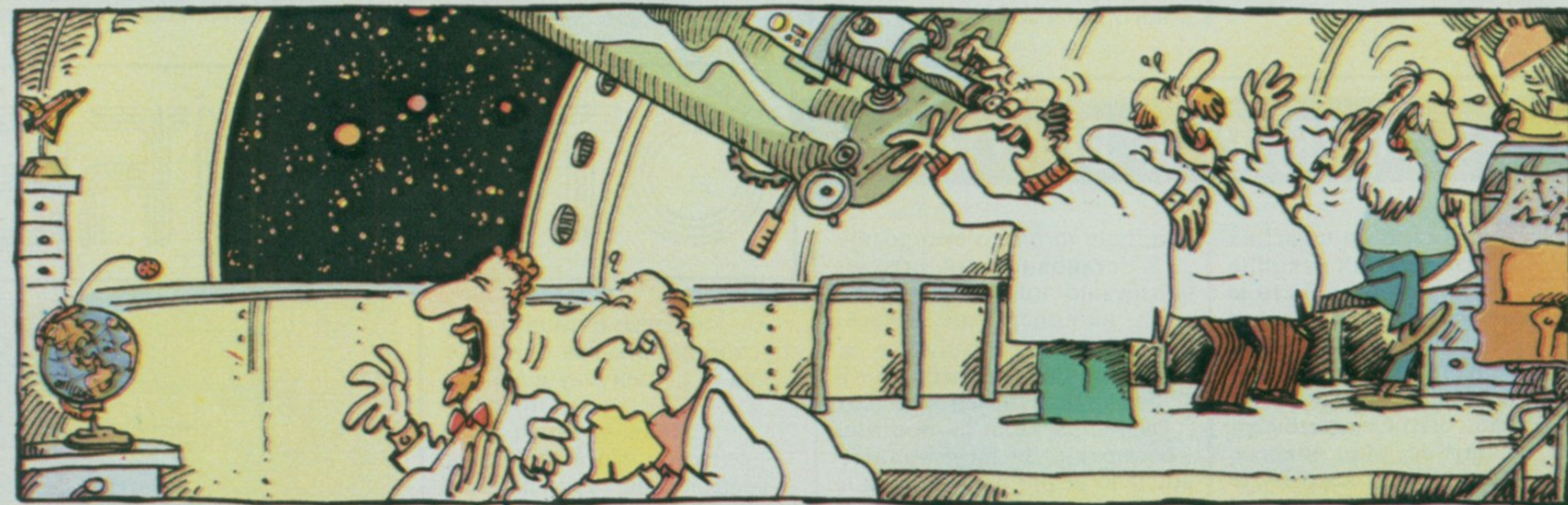
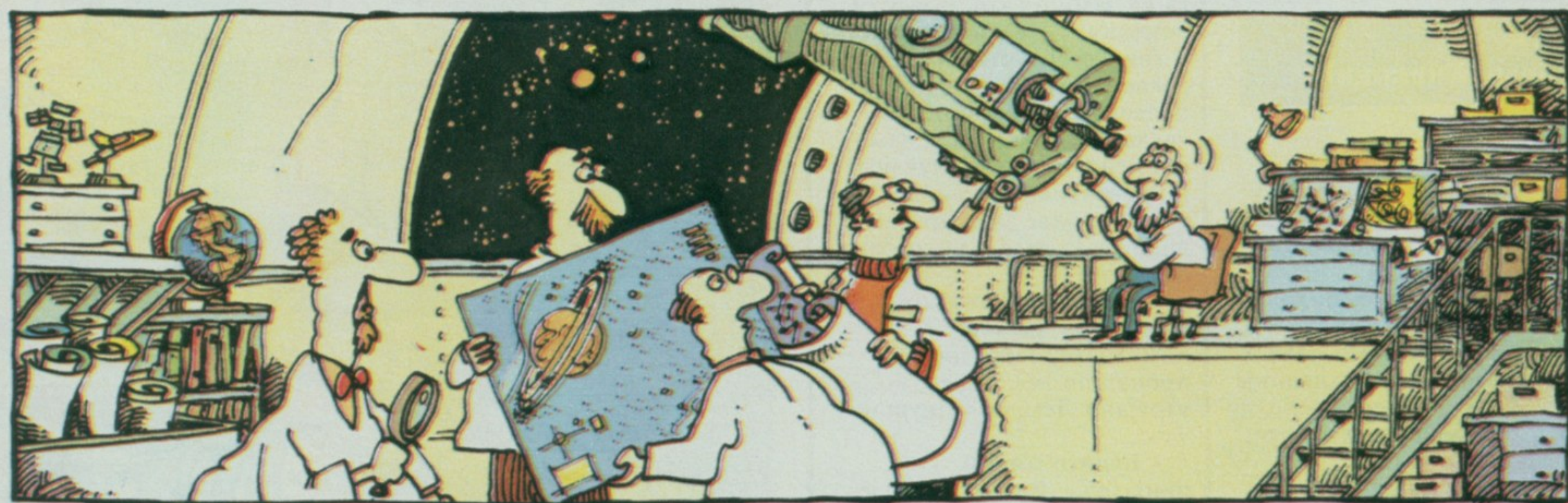
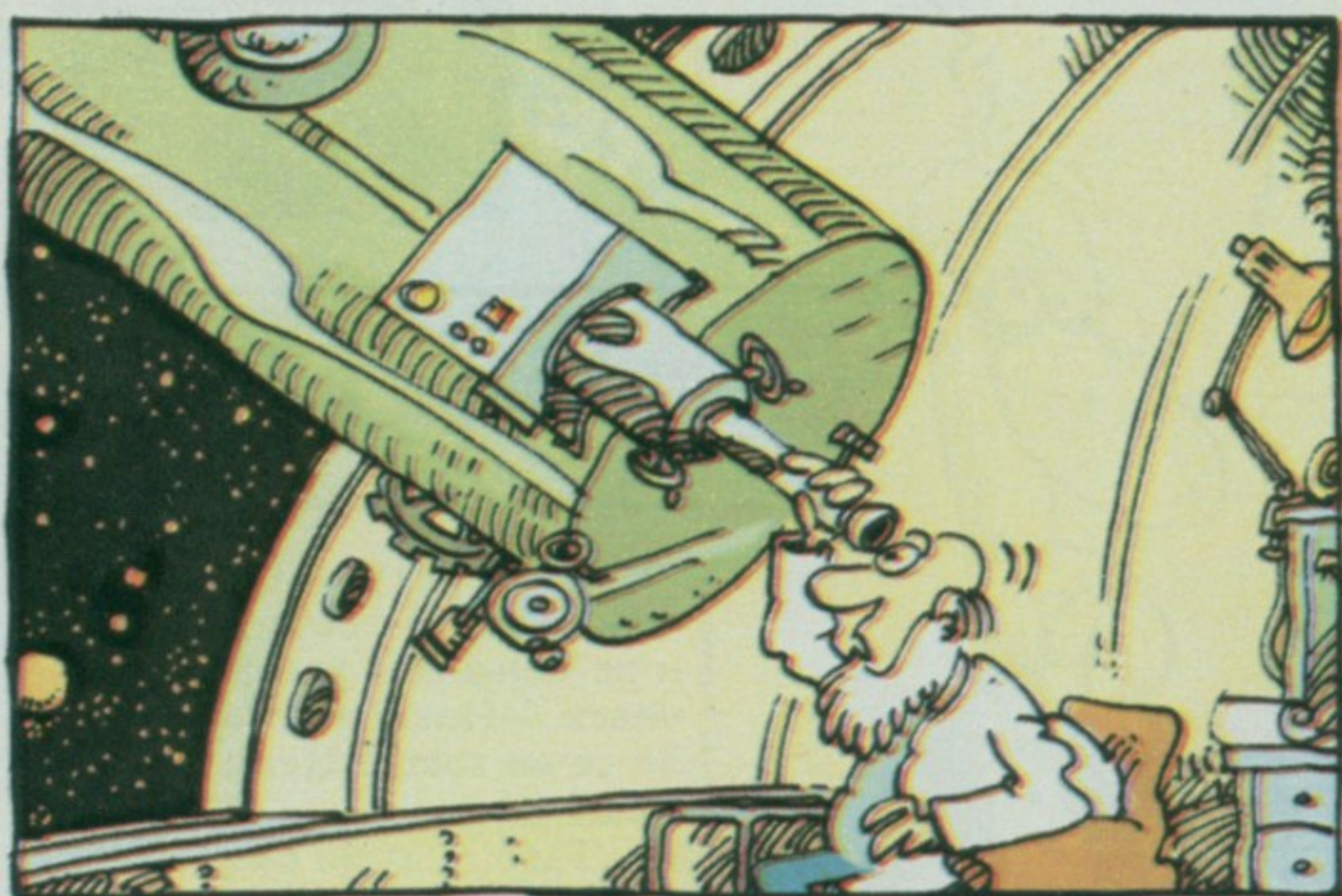
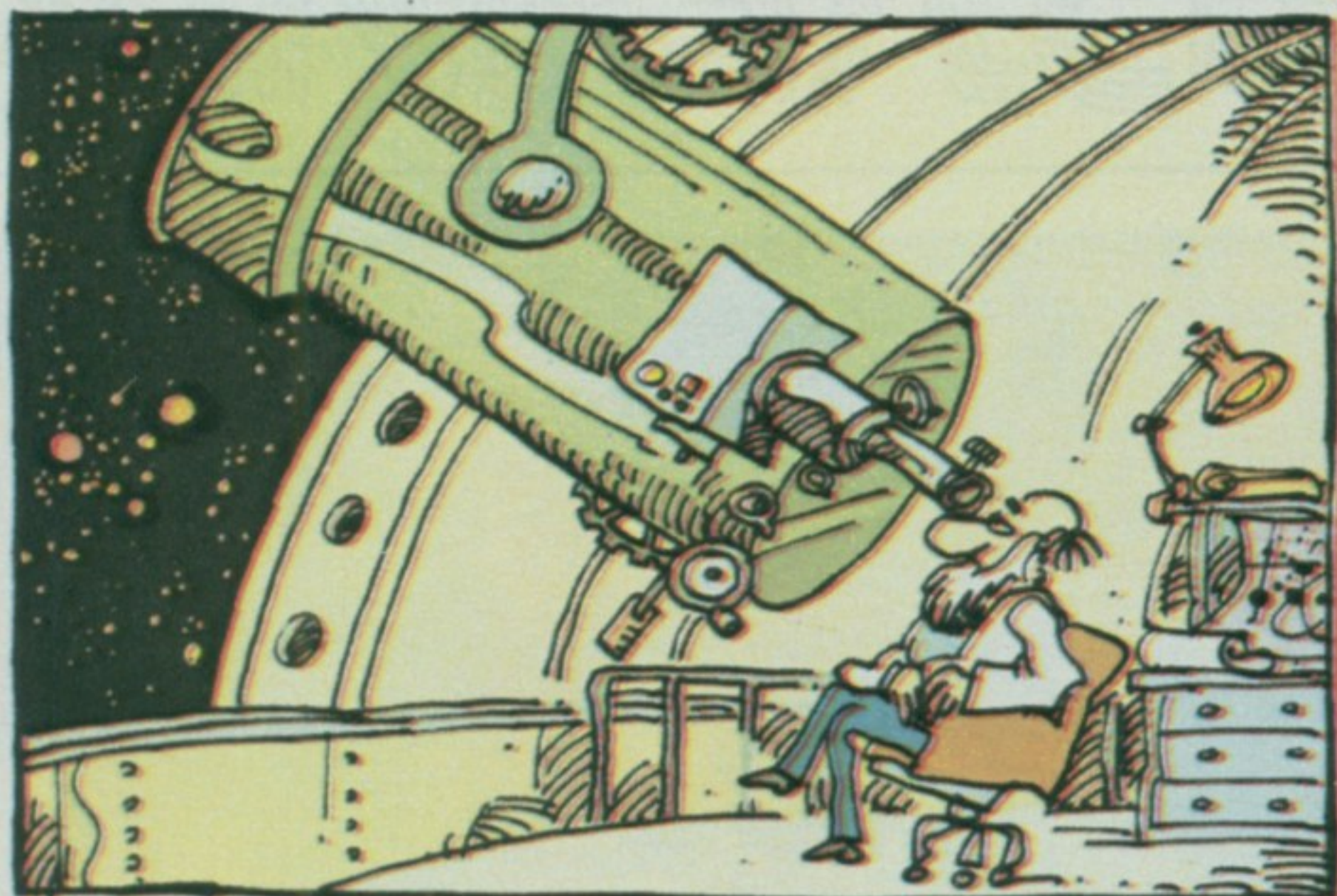
Када је прошло време великих једрењака, прохујало је и златно доба пирата. Ипак, постоје они и дан-данас, пре свега у оним морима где копнене власти немају довољно снаге да се са њима обрачунавају. Тако у државама које леже на многим острвима, као што су Филипини или Индонезија, пирати нападају трговачке бродове који плове од острва до острва. А најлакши плен су вијетнамске избеглице, такозвани „људи из чамца”. Ти несрећници, који се упуштају преко мора накрцани у крхке баркице заједно са оним што могу да понесу и свим драгоценостима које поседују, мета су безобзирних морских лупежа.

Има и данас случајева да пирати ускоче у велике бродове, док у лукама чекају на утовар или истовар. Тада они нападају капетанове просторије где се налази сеф. Данас је, ипак, гусарење много ређе, пре свега зато што су бродови модерни и брзи, снабдевени свим уређајима – од радија до радара. А мора и океане надзиру авиони, па то знатно доприноси безбедности пловидбе.

Додатак
припремила:
Мирјана
Крстуловић

ARAGONÉS БАЗ и БЕЛ

ARAGONÉS

НЕ

ИЗЛЕЧИВА

Хенри Слесар

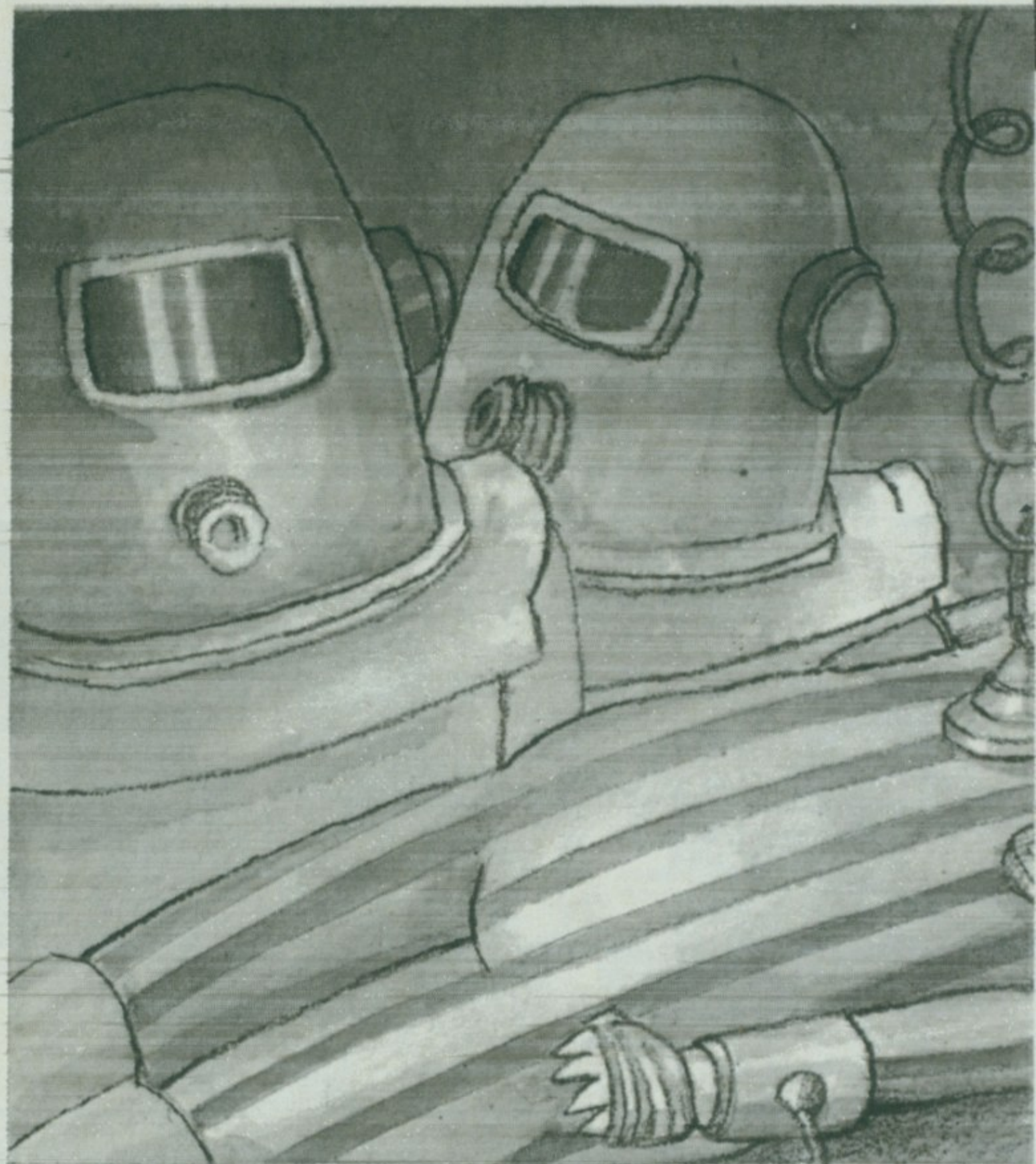
– Температура је тачно онаква каква треба да буде и не мења се – узврати човек. – Навићи ћете се... Да ли се ви зовете Џемс Перси Лем?

– Тако је. А ви сте лекар?

– Не. Бар не онакав како га ви замишљате. Човек се осмехну. – Уверите се да у тридесетом столећу лекарски позив више не постоји у онаком облику какав ви познајете. Имамо одељење за хитне случајеве и превентивне јединице. Из ваше пријаве за замрзавање види се да вам је потребан патолог.

– Дакле, познато вам је. Можете ли да ми помогнете? Јесте ли пронашли лек? – рече узрујано Лем, облизнувши усне.

– Будите мирни, пријатељу. Ваша болест је ствар прошлости. Још пре много генерација потпуно

Уређује др Зоран Живковић

Лем се више није налазио у институту за замрзавање. Пробудио се у необичној, бездимензионалној просторији чији су зидови изгледали као да су начињени од праменова светлости. Било је хладније него што је желео и тело му је дрхтало на ваздушастој, пенастој подлози.

– Овде је хладно – обратио се ћелавом мушкарцу.

ФРЕДРИК БРАУН

Једно од највећих изгубљених открића двадесетог века било је откриће бесмртности, које је 1978. године открио један хемичар по имену Иван Иванович Сметановски. Разлог што Сметановски није оставио никакве забелешке о томе како му је пошло за руком да начини откриће и зашто је био убеђен да ће оно деловати без обзира на то што га није испробао, састојао се напосто у томе што је био насмрт престрављен из два разлога.

Сметановски се плашио да то своје откриће поклони човечанству. Знао је да би у случају да га испоручи својој влади тајна пре или касније продрла кроз гвоздену завесу и изазвала хаос. Његова земља је, додуше, била способна да овлада сваком ситуацијом, али у варварским земљама, у којима није владао такав

ред, дошло би до експлозије становништва, што би неизбежно довело до напада на просвећене државе.

Исто тако, плашио се да лично употреби тајну бесмртности, јер није био уверен да жели да постане бесмртан. Да ли је уопште вредело вечно живети, чак и у његовој земљи, а да и не говоримо о приликама које су владале изван његових граница?

Одлучио је да своје откриће не повери никоме и да га, бар привремено, ни сам не искористи.

Сметановски је читаво време имао код себе само једну дозу припремљеног напитка. Била је то незнатна количина коју је насуо у једну мајушну нерастопљиву капсулу и ставио себи у уста.

Причврстио је капсулу уз зубну протезу, тако да је безбедно лежала између

ОТКРИЋЕ

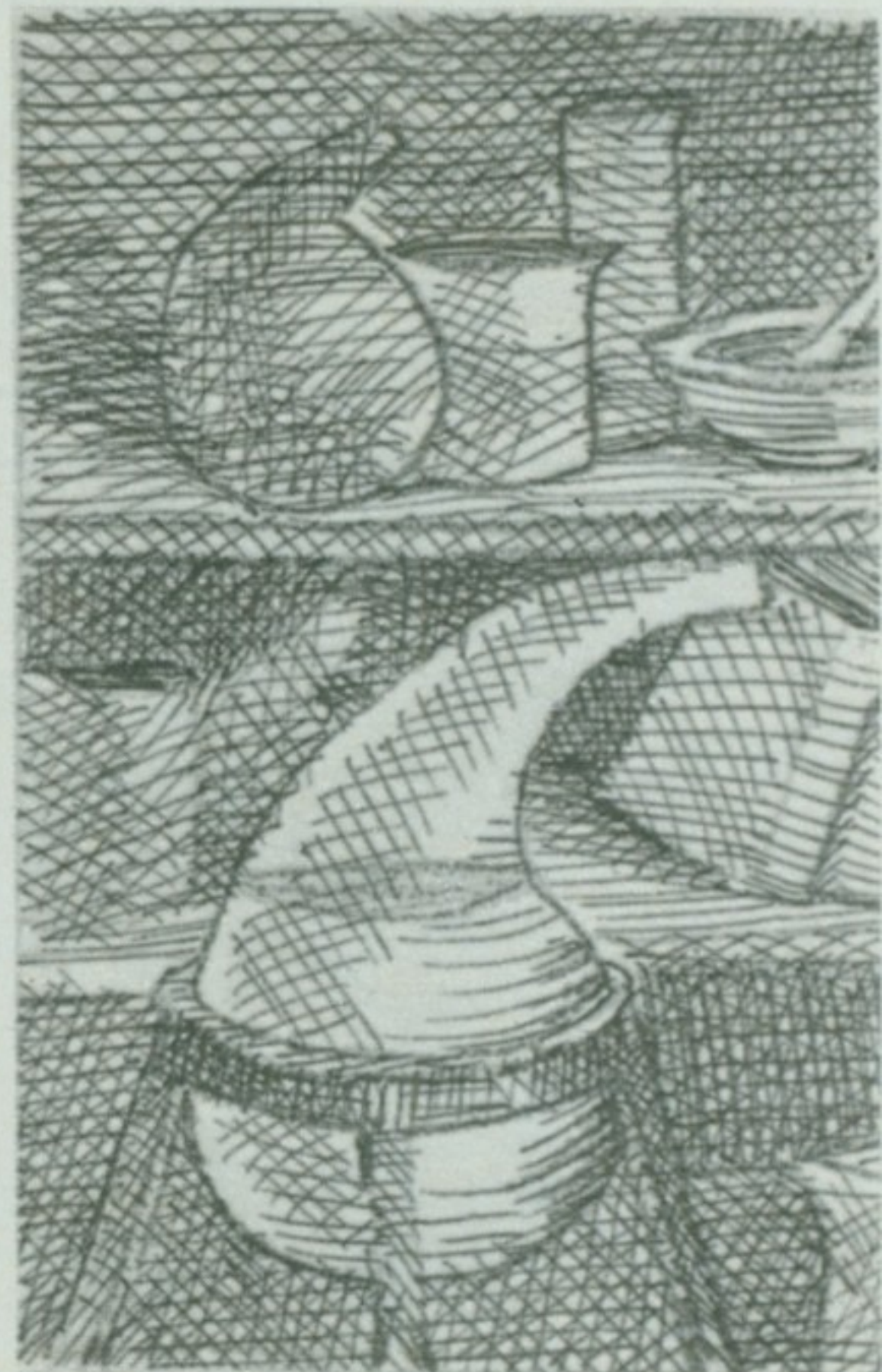
протезе и лица и није постојала никаква опасност да је у тренутку непажње прогута.

Ипак, уколико би се одлучио, могао је сваког тренутка да тутне палац у уста, смрви ноктом капсулу и постане бесмртан.

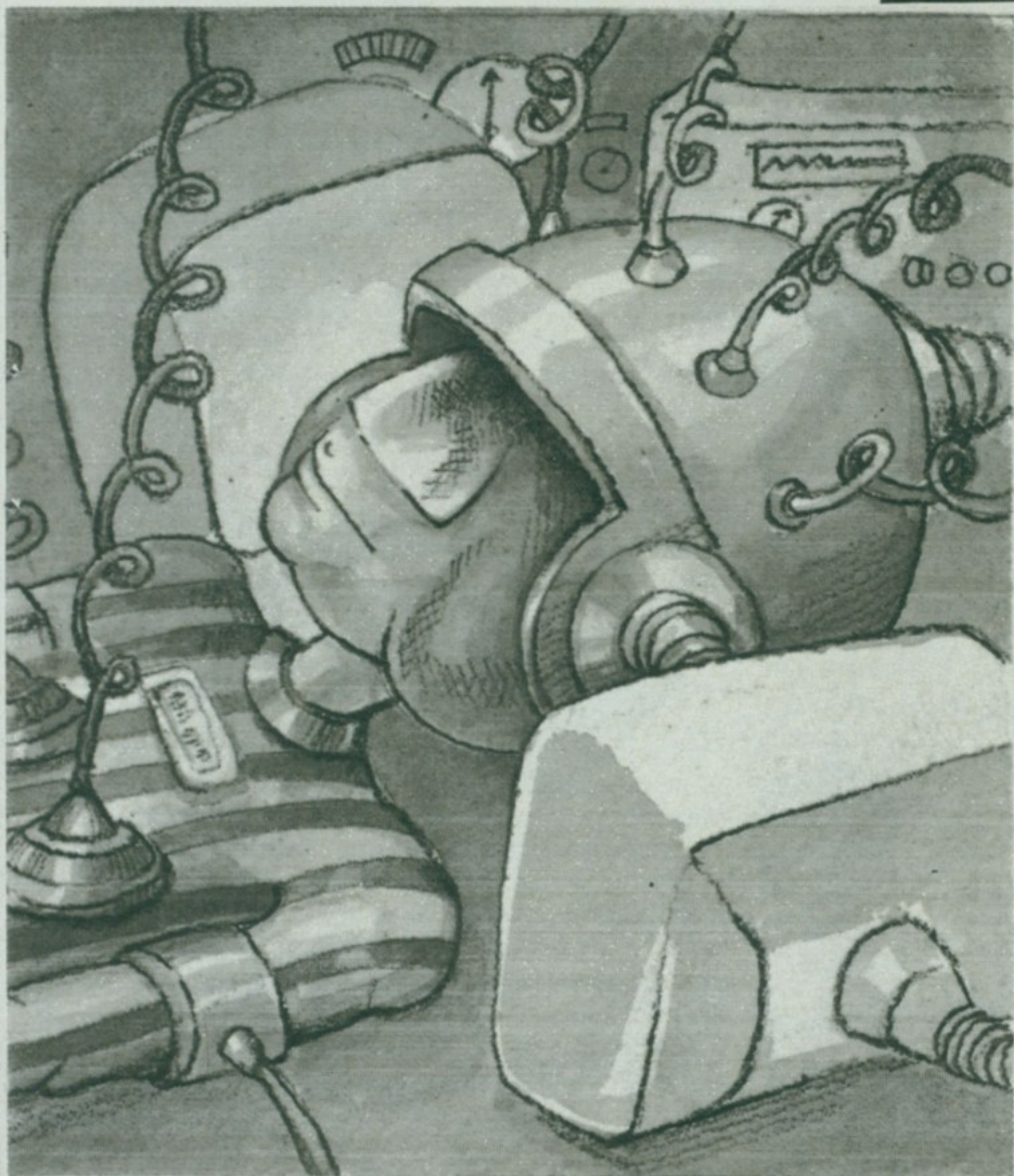
Једног дана, када се гадно разболео од упале плућа и у болници случајно чуо лекара и болничарку како, мислећи да он спава, разговарају о томе да је његова смрт само питање неколико часова,

Сметановски је истог тренутка донео одлуку.

Испоставило се да је страх од смрти био јачи од страха од бесмртности, па ма како ова изгледала. Зато је одмах, чим су лекар и болничарка напустили собу, сломио капсулу и прогутао садржину.

БОЛЕСТ

смо искоренили све болести.

– Значи, био сам у праву – прошапта Лем. – Знао сам да поступах исправно. Тада бих од тога умро...

– Сада ће све бити у реду. Тренутно припремамо противотров за вашу болест. Будући да нам већ много година није био потребан, потрајаће неколико часова док га направимо. Само се удобно наместите и чекајте.

Остао је сам. Дрхтао је. Најзад су кроз светлосна врата ушла још два ћелава мушкарца. Један од њих је носио округласту инјекцију.

– Ето – рекао је весело. – Ова инјекција ће вам за свега пет секунди убризгати противотров у крв. Очекујемо да ће се противтела створити током наредних осам часова.

Главу инјекције су прислонили уз његову голу, најезену руку. Ништа није осетио. Заспао је и пре него што су отишли.

Мора да је било јутро кад се поново пробудио. Видео је да му тело прегледају са некаквим светлећим ваљком који је на изглед урањао у месо.

– Шта је то? – упитао је.
– Дијагноза – одговорио је ћелава мушкарац. – Веома смо задовољни, господине Лем. Потпуно

смо победили болест у вашем телу. Затим је искључио светлосни ваљак.

Лем заплака од радости.
– Хвала богу – рекао је и, лијући сузе, шмркнуо. Онда је кинуо.

– Хеј, шта се то десило? – упита ћелавко и одскочи уназад.

– Ништа, само сам кинуо. Ноћас сам мало озебао и изгледа да сам се прехладио.

– Прехлада? Прехлада? – с језом у гласу понови ћелава човек.

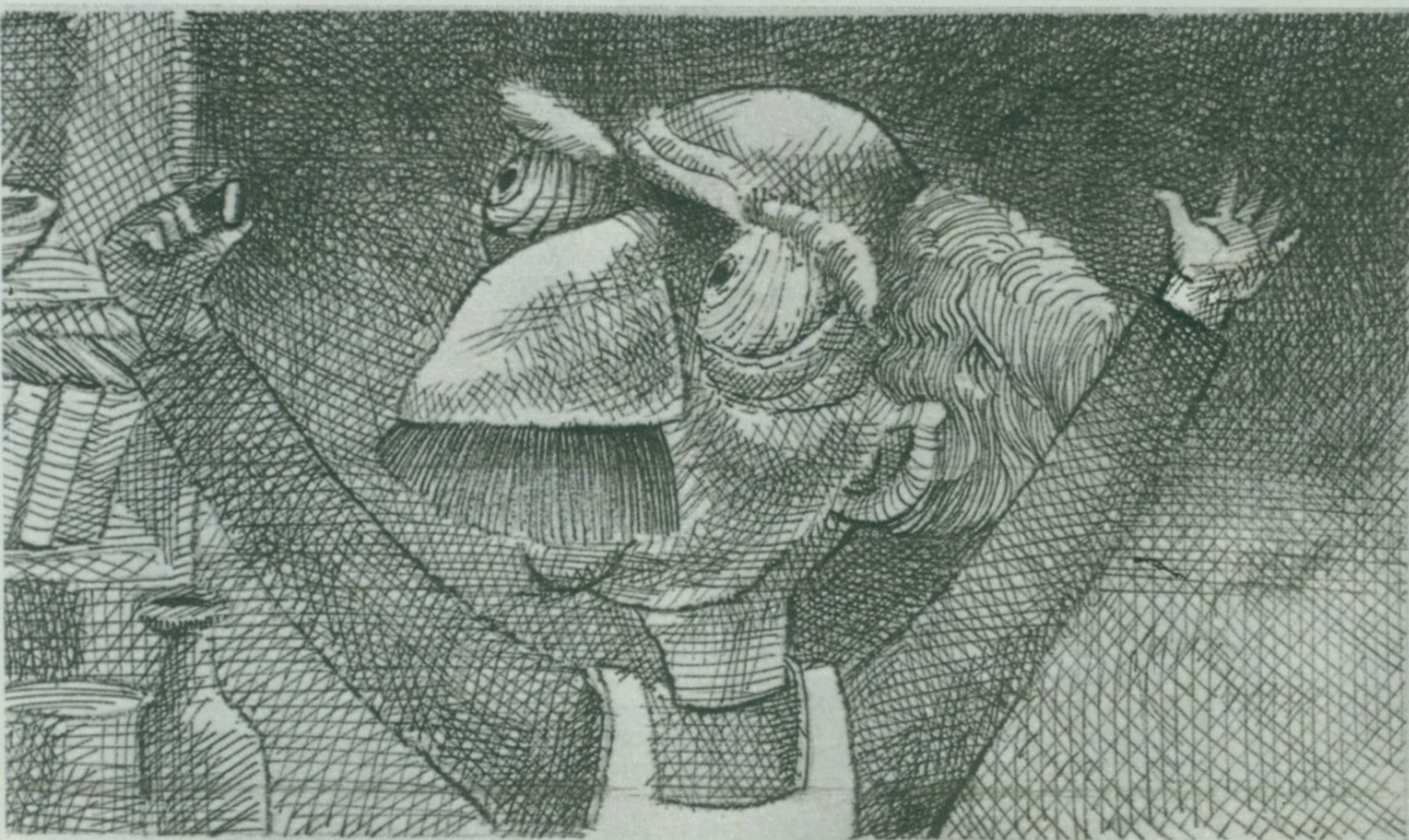
Истрчао је из собе и вратио се са још двојицом других. На њиховим глатким образима било је могуће разабрати узбуђење.

– Шта то није у реду? – упита Лем и поново кину – Па, рекао сам вам да је то само прехлада.

– Најбоље ће бити да позовемо превентивне јединице – промрмља један од њих.

Пола сата касније у просторију су ступили униформисани официри. Преко главе су имали капуљаче са визирима и опрезно су се приближавали Лему. Зграбили су га за руке и нагло му дали безболну инјекцију која је кроз пет секунди окончала његов живот и могућност заразе човечанства.

БЕСМРТНОСТИ

Надао се да ће напатак деловати благовремено и спасти му живот пред неизлечивом смрћу. Тако се и десило, мада је Сметановски до тренутка када је напатак почео да дејствује делимично већ запао у кому.

Три године касније, када је још био у делимичној коми, лекари су најзад разрешили случај који их је тако дуго бринуо.

Било је очигледно да је Сметановски узео некакав серум бесмртности који нису могли изоловати и испитати. Серум га је одржао у животу и није постојала никаква сумња да би то могло потрајати можда читаву вечност.

Несрећа је била у томе што су бесмртне постале и пнеумококе које су, проузроковале упалу плућа.

Лекари су били реалисти и зато су пацијента, не видећи никаквог смисла у томе да га и даље негују, напросто сахранили.

ХИТ

БИЛДЕРСКИ РОК

„Guns N'Roses” објавили су сингл на коме је песма „You Could Be Mine” иначе тема из филма „Терминатор 2”. У исто време видео магазин „Hard N'Heavy” у продавнице је послао видео траку на којој је снимљен део њиховог концерта прошлог јануара на Rock in Rio фестивалу. Видео покрива концертне верзије пе-

сама „Pretty Tied Up” и „Double Talking Jive” које ће у студијској варијанти бити и на дуго очекиваним албумима – близанцима „Use Your Illusion I & II”. Иначе, на видео споту за песму „You Could Be Mine” појављује се и Арнолд Шварценегер, главни глумац у другом делу Терминатора.

СКУПОЦЕНА МУЗИКА

Пре четири године **Принц** је подигао велику прашину у медијима када је, одмах по објављивању, напрасно одлучио да повуче из продаје свој „Black Album”. Плоча се више нигде није могла набавити а направљена је у занемарљивом тиражу од 26 примерака. Управо због такве ексклузивности један од тих примерака, и то компакт диск, на недавној аукцији у Аризони продат је за 13.500 долара. Име новог власника плоче није објављено.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ХИТ

ХИТ

GIVE PEACE A CHANCE

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ХИТ

ХИТ

Кажу да смо манијаци
да смо багра и лудаци
кажу да смо сила мрака
проклета им била свака

Кажу да смо хулигани
заведени наркомани
али сила пркос слуги
пендречи су зли адути

Доле наши мучитељи
јер ми нисмо рушитељи
баши пушку друже плави
и у ревер цвеће стави

And all we are saying is give
peace a chance

Музика: Ленон и Макартни
Текст: Никола Чутурило
Изводе: Чутура и „Облаци”

● Мадонин филм „Truth or Dare” (код нас преведен „Са Мадоном у кревету”) по оствареној заради постаће финансијски најуспешнији документарни филм икада направљен.

● На енглеском и немачком тржишту илегално су се појавили демо снимци и тонски материјал с проба састава „U2” настали током припрема за њихов нови албум. Дискографска кућа је покренула судски поступак против крадљиваца.

● Легендарни амерички састав „Lynyrd Skynyrd” овог лета, после 14 година паузе, објавио је нову плочу „Lynyrd Skynyrd 1991”. Поводом тога окупили су се и кренули на турнеју у саставу: гитаристи Гери Росингтон, Рандал Хол и Ед Кинг, басиста Леон Вилкесон, клавијатуриста Били Паулел, бубњари Артимус Пајл и Курс Кастер и певач Џони ван Зант (брат нешто позантијег Рони ван Занта).

ХИТ

ХИТ

ХИТ

✉ Драги мој Забавниче,
Обожавам acid rock и све што је у
вези са хипи покретом, а у једном вашем
броју прочитала сам да је „Rapublic“ об-
јавио књигу „Хипици“. Помозите ми да до-
ђем до ње.

Милица из Сарајева
Најбоље је да се обратиш издавачу „Art
press“, на адресу Тадеуша Кошћушка
63, поштански фах 268, Београд. Књига
кошта 150 динара.

✉ Забавниче, помози ми. Нигде не
могу да нађем плоче група „Clash“
и „KLF“. Где да их купим и да ли у Бео-
граду постоји берза плоча?

Лора из Београда
Берза плоча је сваке недеље пре подне
у Студентском културном центру и тамо
ћеш наћи албуме групе „Clash“. Плочу
групе „KLF“ у Југославији објавила је
млада београдска дискографска кућа
„ETT records“ и то као албум и као ком-
пакт диск. Можеш је наћи у приватним
продавницама плоча или је директно
наручити од издавача на телефон
011/451-084.

✉ Здраво Забавниче,
Где могу да набавим албуме пева-
чице Šade, која јој је дискографија и ако
можеш напиши њену краћу биографију?

Александара из Панчева
Шаде је објавила три албума „Diamond
Life“ (1984), „Promise“ (1985), „Stronger
Than Pride“ (1988). Све три плоче објав-
љене су код нас, али их одавно више
нема у продаји. Шаде је рођена пре 30
година у Нигерији у мешовитом браку
Енглескиње, медицинске сестре, и Ни-
геријца, наставника економије. У чет-
вртој години преселила се у Енглеску и
врло рано је открила старе мајчине плоч-
е које су јој помогле да изгради укус.
Јануара 1983. први пут је запевала у јав-
ности и одмах је покупила похвале. По-
чела је сама да компонује, запоставила
је претходни позив фото-модела и сту-
дије модног дизајна и придружила се
фанки групи „Приде“ која је касније по-
стала језгро њеног пратећег састава.
Први албум јој је донао огромну попу-
ларност, проглашена је за женског из-
вођача 1984. године, а албум је доспао у
сам врх годишње топ листе. Следеће
две плоче донеле су јој благи пад и у
популарности и у квалитету, а послед-
њих година нема много информација о
њеном раду.

МУЗИЧНА ПОШТА

ХИТ

ХИТ

ХИТ

ХИТ

ХИТ

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Без обзира да ли
имаш фризуру као Мокси-
канац, коњски реп или
дугу косу као ми, у сушти-
ни представљаш омла-
динску културу. И није
много важно да ли се
свира тежа или лакша му-
зика, то је само начин да
изразиш себе када си
млад.“

Тоби („Little Angels“)

ХИТ

НЕВЕРОВАТНО АЛИ ИСТИНИТО

ОПАСНА ПОСТЕЉА

Факири тајанственог Истока тврде да су у стању да изведу фантастичне подвиге издржљивости. Многи факири, међутим, најобичније су варалице: кад се обави детаљнија истрага, испада да су њихови подвизи извршени под веома сумњивим околностима.

У Сиднеју, Аустралија, један факир доказао је да има покриће за своје тврдње – своју „тачку“ извео је пред

НАЈВЕЋИ КИПОВИ НА СВЕТУ

Највећи кипови на свету су четири бисте америчких председника уклесане у ли-

тицу планине Рашмор у јужној Дакоти. Исечене из гранитне стене, бисте представљају Џорџа Вашингтона, Абрахама Линколна, Томаса Џеферсона и Теодора Рузвелта. Лица су дуга, у просе-

новинарима и многобројним другим посматрачима.

У преподневним часовима 20. новембра 1969. Зјане Азар, одевен само у прегачу и са турбаном на глави, пажљиво се опружио полеђушке по оштрим ексерима дугим петнаест центиметара, са размаком између ексера од пет центиметара. Читавог тог дана, наредне ноћи, па

све до следећег јутра Азар је остао на своме кревету од ексера, освежавајући се повремено понеком цигаретом, хамбургером и сладоледом. Било је очигледно да је током највећег дела тог периода трпео велике болове. У једном тренутку био је толико исцрпљен да је болничарка која се старала о њему морала да употреби хладне и вреле облоге да би га одржала при свести. Чак му је саветовала и да дигне руке од свега.

Азар је одбио тај предлог. Остао је опружен на свом бодљикавом кревету пуних двадесет и пет часова, надмашивши тако све раније сличне подвиге. Кад је на крају свог мучења покушао да се усправи, Азар је рекао: „Моје тело било је мртво четрнаест часова“ – а затим се онесвестио. Касније га је прегледао лекар и утврдио да је чудесни факир – упркос дубоким удубљењима на својим леђима – био незнатно озлеђен.

ку, 20 метара мерено од врха главе до браде – што би, пропорционално, одговарало људима високим 142 метра!

Највећи део посла на изради тих фигура обавио је Гатзон Борглам, који је морао експлозивом да разнесе готово милион тона гранита и да длетом исклеше деликатне црте лица, како би ова што више наличила оригиналима. На томе је радио од 1927. до своје смрти 1941. године, али није имао срећу и да их види потпуно завршене. Његов син Линколн Борглам завршио је споменике убрзо после његове смрти.

Данас кипови сачињавају Национални меморијал планине Рашмор и познати су под називом Светилиште демократије. Те огромне фигуре могу да се виде са раздаљине од 95 километара!

ОСВОЈИЛА ЧЕТИРИ ЗЛАТНЕ ОЛИМПИЈСКЕ МЕДАЉЕ

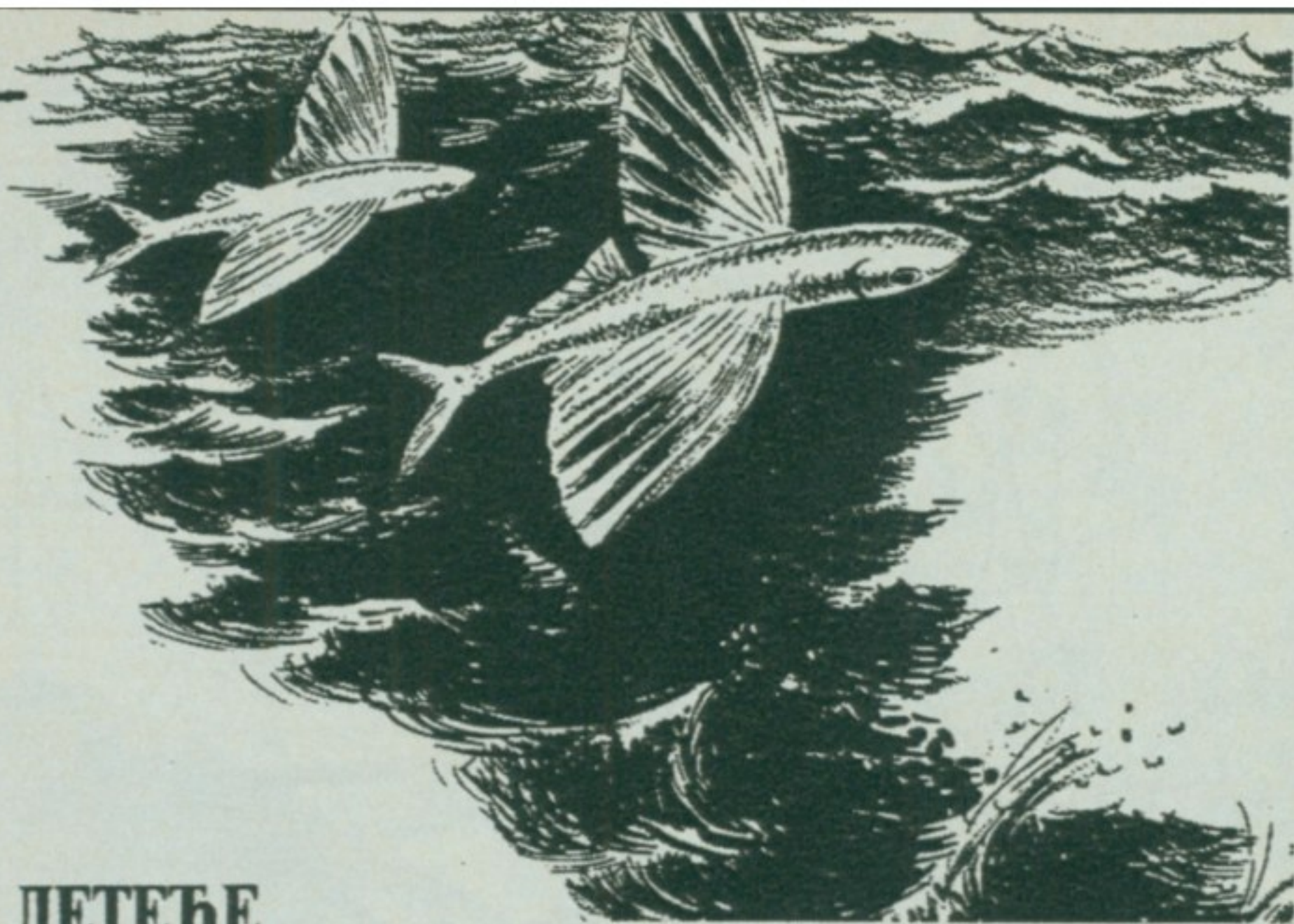
Када је Фани Бланкерс-Кон пришла стартној линији на стадиону Вембли у Лондону током олимпијских игара 1948. године, малом броју гледалаца на трибинама било је познато да је та привлачна плавуша домаћица и мајка двоје мале деце. После пуцња из стартеровог пиштоља, витка Холанђанка муњевито је избила на чело групе и ту остала све код није стигла до врпце – победила је у трци на 100 метара резултатом 11,9 секунди.

Затим је госпођа Бланкерс-Кон освојила прво место и у трци на 200 метара, са резултатом 24,4 секунде.

У трци на 80 метара с препонама поставила је нови олимпијски рекорд: 11,2 секунде.

У трци штафета 4×100 метара Фани је значајно допринела освајању првог места. Тако се холандска домаћица окитила са четири златне медаље током једне седмице такмичења – што је исто био својеврстан олимпијски рекорд.

Ипак, треба рећи још нешто: олимпијска правила, на несрећу, забрањивала су холандској плавуши да учествује у више од три индивидуалне дисциплине. У време

ЛЕТЕЋЕ РИБЕ

У океанима широм света има најмање шездесет пет врста „летећих риба“ – и ниједна од њих није кадра да истински лети. Али, та окретна створења могу да преједре приличне раздаљине изнад површине воде, изводећи један од најнеобичнијих акробатских призора за које природа зна.

Реп летећих риба обезбеђује потисну снагу потребну за узлетање. Ово створење дуго тридесетак центиметара клизи дуж површине воде ударајући репом натраг и напред да би задобило на брзини. Кад достигне брзину довољну за узлетање, риба изненада рашири своја прсна пераја као да су посреди крила и вине се у ваздух.

Након што се нађе у ваздуху, риба може да балансира и маневрише као неки авион!

Просечан лет летеће рибе траје свега неколико секунди, али забележени су и летови дуги од дванаест до четрнаест секунди. Ова грациозна створења избијају из воде брзином и до 65 километара на час и кадра су да превале раздаљину до 200 метара, па и више!

Њихов шоу одиграва се како током дана тако и током ноћи. Са спуштањем мрака, многе од њих, привучене светлошћу са бродова, попут птица и инсеката, лете према изворима те светлости. Нису ретки случајеви да летеће рибе ударе о бок брода, падну на палубу, или чак уједре у бродске просторије кроз отворене прозоре!

кад је Фани Бланкерс-Кон држала светске рекорде у скоку удаљ и у скоку увис, сва је прилика да би она, да

јој је само било дозвољено учешће у тим такмичењима, освојила још две златне медаље.

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1 Производ из дрвета, основа за вештачка влакна – Ступа, мужар, 2. Љубитељи лепог – Име енглеске књижевнице Бронте, 3. Хајдук из наше народне песме, 4. Име шахисткиње Гаприндашвили – Крупне вишње, 5. Породица градитеља виолина из Кремоне – Руско мушко име, Акакије, 6. Славни венецијански сликар – Символ лантана – Ознака за ампер, 7. Радничка школа (скр.) – Енглески шахист, Џонатан, 8. Руски сатиричар, Иља – Морски гребен, 9. Религија – Ауто-ознака за Италију, 10. Вијетнамац, Анамац, 11. Песнички украс (мн.), 12. Женско име од миља – Име глумца Паћина, 13. Просветитељ Јужних Словена, Методијев брат.

УСПРАВНО: 1. Глумица са слике, 2. Људи истог мишљења, 3. Веома тврд камен, кремен – Католички свештеник, 4. Рожната материја – Овамо – Исток (скр.), 5. Спринтерка са Јамајке, Марлен – Јеврејски месец – Прастановник Италије, 6. Име тенисерке Гарисон – Тело која организам ствара у крви за одбрану од болести, 7. Прво слово – Главни град Јордана, 8. Библијско племе Енакита, 9. Немојал, 10. Име глумице Линдфорс, 11. Општаја (тур.), 12. Древни грчки град у Малој Азији.

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1								●				
2							●					
3												
4					●							
5						●						
6								●			●	
7			●									
8				●								
9					●							
10												
11												
12				●								
13												

ВАЗЕ

Од четрнаест половина само две припадају истој вази. Пронађите их.

ЛАВ ЈЕ ЦАР

КУА

ОИ

ОКОМ,

ОНА

ЗУБИМА

У доба храбрих истраживача дивљих предела било је случајева да се човек спасе од лава тако што се хитро успентра на дрво, а тај приказ знамо и из карикатура. Али, то и јесте за карикатуру! Лавови су, баш као и све мачке, сјајни у верању, па воле и да се одмарају на грани у пријатној хладовини.

У лављем свету живот тече по правилима која нико никада није прекршио, а и неће. Тачно се зна шта је чија дужност!

Уобичајени дан у лављој породици почиње тако што на јутарњем сунцу неколико лавица дрема, а младунчад се играју око њих као прави мачићи, преврћу се, јуре, скакућу, чуде се понекој буби. Негде у близини спава ОИ, лав. Лавице повремено отворе око, протегну се и лењо осврну око себе. У даљини мирно пасе стадо гнуа или антилопа. Али, у неко доба лав се пробудио и подигао на ноге, закорачио ка породици. Истог часа све лавице су на ногама. Напете као струне нетремице гледају у господара.

Он не мора ни да рикне, довољно је што се појавио. Оне одмах знају шта им ваља чинити. Упериле су поглед ка оном стаду. Људско око са те даљине не би добро ни разазнало шта се миче у даљини, али лавицама не треба доглед да би тачно оцениле у каквој су кондицији недужни преживари. Оне се поређају у

полукруг, у средини је она која је најбржа, најспретнија и најоштријих зуба: убица. То је њена улога, а тачно се зна која је лавица најспособнија и увек иста обавља ту дужност.

Мачијим кораком лавице су се привукле стаду, а када оно примети опасност, већ је касно. У два скока „убица“ се бацила на последњу животињу у стаду које се дало у бег. Прашина се још није ни слегла, жртва тек пада, а остале лавице већ јој парају трбух и грабе по залагај меса, јер одмах чим је антилопа оборена, за лавице је већ касно. Лав је кренуо са оног места где су до малочас сви мирно лежали, а то значи да оне морају да се склоне како би он на миру јео.

Љубав на краљевски начин

А када се он наједе, обично не остане више ништа сем костију. Лавице и лавићи тада смеју да приђу и олижу их, а „господар“ се за то време већ вратио на починак. Све се опет смирује док он следећи пут не огладни и рикне тако да се земља затресе, а та-

да се понавља описана сцена.

Лав, дакле, никада не лови јер му је то ваљда испод части, а и није његов посао, његово је да наређује и буде слушан. А лавичин живот био би доиста робовски да није ретког и кратког, али зато одиста „краљевског“, меденог месеца када јој се лав удвара. Он одабере лавицу и они се одвоје од породице, усаме се и тада долази њених „пет минута“. Лав је мази и љуби, гризе по врату и, уопште, обожава је. То се догађа тридесет до четрдесет пута на дан, па тако три-четири, а понекад и целих недељу дана. Лављи пар за то време уопште не једе и не пије од силне љубави, па ако после свега она не остане у другом стању, ко јој је крив.

То се, ипак, најчешће догоди. Лавичина трудноћа траје између сто и сто шеснаест дана, а када се приближи порођај, она нађе неко скровито место у близини воде и ускоро доноси на свет највише четири лавића. Уосталом, лавица има управо четири сисе, мада се ретко сва младунчад одржи у животу.

Лавићи, тешки једва по килограм и по, на рођењу су слепи баш као и мачићи на које толико подсећају по свему, сем што ће постати подмукли. За три недеље они прогледају, а чим стану на ноге и проходају, мајка ће их повести у „клан“ и они постају део њега.

Ето шта је звер!

Млади лавови напуштају клан и заснивају сопствене породице тек када напуне три године. У лављем свету често се догађа да лавови, лењи а подмукли, хоће да дођу „на готово“, то јест да преотму туђе лавице. Они тада нападају лава-господара и то су, осим „меденог месеца“, једини тренуци кад лав уопште нешто ради. Али, борба је стварно лавовска, од рике и тутњаве подрхтава тло. На крају побеђени, крвав и изуједан, одлази у непознатом правцу, а победник прилази освојеним лавицама.

Догађа се да он неће ни да чује за њено потомство са претходним лавом, па тек рођене лавиће смрви и смаже. Лавица не само што се не буну и што јој је јасно ко је гос-

*То не раде често
само зато што их
мрзи.*

подар, него зна и да му се придружи у тој језивој гозби! Све у свему, она је по особинама права мачка и очито и не заслужује бољу судбину него да служи лава целог живота.

Ни за њега се не може рећи ништа похвално у погледу ћуди, једино што заиста изгледа – краљевски! Богата грива чија боја може бити светла попут песка све до загасито бакарне даје његовом ионако огромном телу још моћнији изглед, а кад рикне, све живо замре од страха.

Некада давно лавова је било и у Европи и то још у ледено доба. Праисторијски лав, назван још и пећински, живео је у доба неандерталца и кромањонца – нашег претка – а сматра се да је из Грчке ишчезао тек негде око 200. година пре наше ере. Данас лавова има у целој Африци, осим у Сахари и изузев у тропским шумама, док у Азији, изузев на северозападу Индије, готово да више нема ових животиња.

На ове три слике види се „филм“ догађаја: лавица се прикрада, хипнотише јадно говече и у следећем часу оно је већ под њеним шапама.

Овако се лављи пар мази док траје љубав. После је већ друга прича.

Каква нежна мама, просто човек да се гане, а оно! Лавица је у стању чак и да их поједе, ако тако нареди њен „нови“ лав!

Припремила: **М. Крстуловић**

ЈА

ПТТ

11000 БЕОГРАД
МАЈА
ПОШТА
П. ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

Уређује: Вито Недељковић

Купујем куцу

Молим вас да ми помогнете да купим штене шкотског овчара, ротвајлера или штене далматинера.

ДЕЈАН
Крушевац

Штенад шкотског овчара, родитељи шампиони. Тел. 055/236-750.

Ротвајлер штенад високог квалитета. Тел. 011/8382-048. Амерички басет, шампионског порекла. Тел. 012/42-446. Птичари, НКД мелирани. Тел. 015/32-040.

Стражари грла

Често имам отечене крајнике, и кад год одлучим да их оперишем, нађе се неко ко ме саветује да је боље имати и такве крајнике него бити без њих. Хтела бих да знам какви су то органи?

ЈАСМИНА
Прозор

Многи мисле да човек има само два крајника који се налазе с обе стране грла, али то није тачно. Медицина је доказала да постоји неколико крајника различите величине. То су мали чворови састављени од нарочите врсте ткива које се зове лимфоидно ткиво. Због свог положаја, крајници имају посебан задатак: они су права одбрана од штетних бактерија које улазе кроз нос и уста.

Највећи пар крајника који лежи близу непца, зову се непчани крајници. Високо и позади у ждрелу има неколико мањих крајника, али сваки од њих познат је под називом трећи крајник. Само, то није све: позади на језику, или испод њега, налази се неколико малих безимених крајника. Крајници су покривени

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ – ВОДОРАВНО: вискоза, аван, естети, Емили, Старина Новак, Нона, амаре, Амати, Акакиј, Тицијан, ла, а, рш, Нан, Јљф, рт, вера, и, Анамит, литоте, Ица, Ал, Ћирило.

истим глатким омотачем, којим су обложена и уста, који понире у сâм крајник. На тај начин образују се дубоки цепови који се зову крипте. По свему судећи, те крипте су судбоносне за задржавање клица и других штетних материја које допиру кроз уста. Кад клице уђу у крипте, опкољавају их бела крвна зрнца која покушавају да униште бактерије. Уосталом, улога крајника и јесте да се боре против инфекције.

Вежбе дисања

Желео бих да се бавим јогом, односно вежбама дисања, јер сам чуо да те вежбе јачају контролу духа над телом. Како се јога упражњава и да ли постоји литература за то?

М. ИБИШЕВИЋ
Брчко

Вежбе јоге нису тешке, бавити се јогом пре свега значи научити да правилно дишеш и опустиш се, побољша прилив крви у организам и постигнеш контролу над својим телом и свешћу.

Треба се навикнути на удисање само кроз нос и издисање на уста. Треба дубоко удахнути ваздух испунивши њиме прво трбух, затим плућа. Издахнути до краја, празнећи прво плућа: прва пауза у тренутку када су плућа пуна ваздуха, друга, после издисања ваздуха. Треба покушати да се ваздух увлачи и избацује кроз једну носницу: прстом притиснеш леву носницу, а издахнеш га кроз десну. Ово треба поновити више пута. Резултат: смањење замора и боље снабдевање организма кисеоником.

Што се тиче литературе о јоги, можеш је купити или поручити у књижари „Спортска књига“, Београд, Македонска 19.

Губа бежи од чистоће

Читала сам да су код нас забележени неки случајеви лепре, тј. губе, па бих хтела објашњење како долази до овог обољења и каква је то болест?

МАРИНА
Београд

Да лепра или губа није једна од најопаснијих болести, сигурно не би у народу постојала клетва која се упућује највећем непријатељу: „Дабогда се огубао!“ Јер, лепра је једна од најподмуклијих болести које медицина познаје. Изазива је тзв. Хансенов бацил и преноси се директним додиром са оболелим. Губа је заразна болест и јавља се у лошим, нехигијенским условима.

Позната је још од старог века, али се јавља и данас у неким подручјима Азије, Африке и Јужне Америке, одакле се преноси и на наш континент. Време од тренутка заразе до отворених знакова болести, код лепре је најдуже од свих

заразних болести. Може да траје и 25 година. Први знаци болести су малаксалост, болови у целом телу, повишена температура и мршављење, да би затим уследиле тешке физичке промене на кожи и унутрашњим органима.

Вековима се умирало од ове болести, и то масовно у веровању да од ње нема лека, али савремена медицина лечи губу. Међутим, најбољи лек и заштита од њег је чистоћа тела и околине човека.

Проклетство вечног лутања

Одакле потичу приче о „лутајућем Холанђанину“ и да ли се заснивају на стварном догађају.

Д. ВУЛОВИЋ
Пераст

„Лутајући Холанђанин“, коме су овај назив дали морепловци, био је по њиховом веровању брод који се пред буру, или док она бесни, појављује код Рта добре наде. О том чудном и тајанственом броду испредене су многе легенде. По једној од њих, на њему се догодио злочин који никада није расветљен.

Због тога је брод проклет и осуђен да никад више не уђе у луку, већ да без престанка плови морима, све док на Земљи буду постојали море и копно.

По другој легенди, неки Холанђанин се заклео да ће опловити око Рта добре наде, без обзира на увек немирно море. Међутим, олуја увек враћа његов брод и он и даље покушава да оплови овај рт, који је увек био страх и трепет свих морепловаца.

Легенде о „лутајућем Холанђанину“ поникле су на основу природне појаве. Научници тврде да је „проклети Холанђанин“, у ствари, фатаморгана, лик који се јавља због кривих путања светлосних зрака у густим слојевима ваздуха изнад хладног мора. Приче о „лутајућем Холанђанину“ послужиле су познатом композитору Рихарду Вагнеру као мотив за истоимену оперу.

Владан
као
Синиша

Многе наше читатељке траже адресу Владана Лукића и Синише Михајловића, младих фудбалера Црвене звезде. Синишину адресу смо недавно објавили, и она је иста као и Владанова. Значи за САЊУ, НЕНУ, ЛОКИЦУ, ДРАГАНУ, АЊУ, БИЉУ и БОРЈАНКУ ево адресе њиховог љубимца: ВЛАДАН ЛУКИЋ, фудбалски клуб Црвена звезда, 11001 БЕОГРАД.

Тражим пријатеља Владу

У броју 2060 објавили сте моје име у рубрици „Тражимо пријатеље“, и 10. јула добила сам писмо од Владе Миловановића из Ваљева. Написао је да му обавезно одговорим. Волела бих, али како? Јер Влада није написао своју адресу. Влада је испео забораван, али и ви сте за један мали прекор. Вероватно грешком, моје презиме одштампали сте као Пајић уместо Гајић, али сада то није важно. Важно је да поново због Владе објавите моју адресу.

ДРАГАНА ГАЈИЋ
15300 Лозница
Мајора Јаше бр. 9

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Маја Павловић, Албина Херљевића 4, 75300 Лукавац – 11 година, сакупља салвете, налепнице и гумице.

Весна Алфировић, Б. Берама 24, 58212 Н. Сућурац – 13 година, воли музику, плес, спорт и животиње.

Ивана Мирчић, Трбовљанска 18/13, 14220 Лазаревац – 10 година, сакупља салвете, постере и лименке.

Верица Јефтић, Васе Пелагића 3, 15000 Шабач – 14 година, воли музику.

Светлана Даничић, Стеве Сингера 99, 14240 Љиг – сакупља салвете, постере, воли забавну музику.

Катарина Марић, Радничка 107/Б, 14000 Ваљево – 17 година, сакупља постере, значке, воли музику и спорт.

Катарина Савић, Далматинска 100, 11000 Београд – 15 година, воли реп-музику и све што воле млади.

Марија Грковац, Загорска 42, 11080 Земун – 10 година, сакупља салвете, писма, украсне блокчиће, гумице, оловке и постере.

„Забавници“ за колекционаре

Продајем „Политикин Забавник“ од броја 836 до последњег (недостају само бројеви 1105, 1480 и 1506).

МАНОЈЛОВИЋ ДОБРИЦА
11320 Велика Плана
Гаврила Принципа бр. 2

Нудим на продају „Забавнике“ из 1988, 1989, 1990. године, добро очуване и у пола цене.

ЈЕЛЕНА ГЛУМАЦ
22400 Рума
Владимира Назора бр. 20

Топломер за блиски контакт

Како лекарским топломером може да се измери температура људског тела у тропским пределима где температура ваздуха износи 45 степени Целзијусових?

СНЕЖАНА
Бачко Добро Поље

Лекарски топломер је конструисан тако да не реагује на температуру ваздуха. Почине да „функционише“ тек кад његов мали резервоар са живом дође у директан контакт са људским телом.

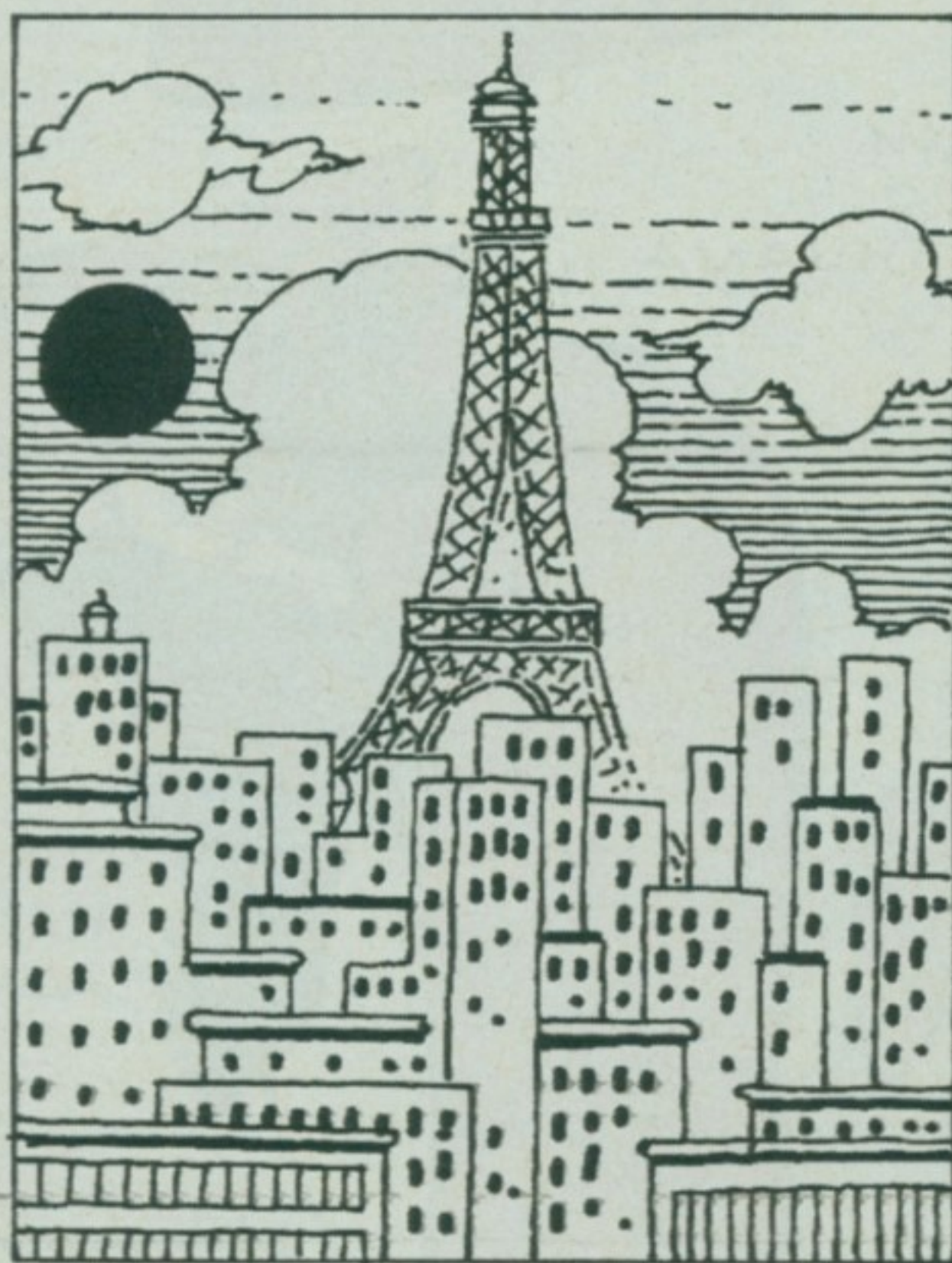
Симбол Париза

Желео бих да знам којим поводом је подигнута Ајфелова кула, ко је пројектант и колико је висока?

НЕМАЊА НЕНЕЗИЋ
Сребреница

Поводом Светске изложбе у Паризу, 1889. године, француски инжењер Александар Гистав Ајфел саградио је торањ од гвожђа. Кула је добила и име по овом пиониру истраживања на пољу примењене аеродинамике.

Приликом градње куле, Ајфел је употребио нов начин темељења у облику витке пирамиде са четири решеткаста

носача и висином од три метра. Носачи спајају три платформе на висини од 57, 115 и 276 метара. Површина испод торња износи 15376 m² а тежина метала употребљеног за градњу 900 тона. Ајфелова кула служи као метеоролошка опсерваторија, радио-станица и један од најпознатијих туристичких објеката на свету. Поглед с торња досеже до око 140 km.

Овај симбол Париза, назван „осмо светско чудо“, био је највећа грађевина на свету све до 1929. године када је у Њујорку подигнут Емпајер Стејт Билдинг. Енциклопедија Британика тврди да је Ајфелова кула, заједно са телевизијском антеном висока 321,85 метара. Највећа разлика у висини куле у летњем и зимском периоду, када се метал услед хладноће скупља, износи 12 cm.

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК БРОЈ 2071

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кеџић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Божана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 129,00 динара, тромесечна 387,00 динара, полугодишња 774,00 динара, годишња 1.548,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

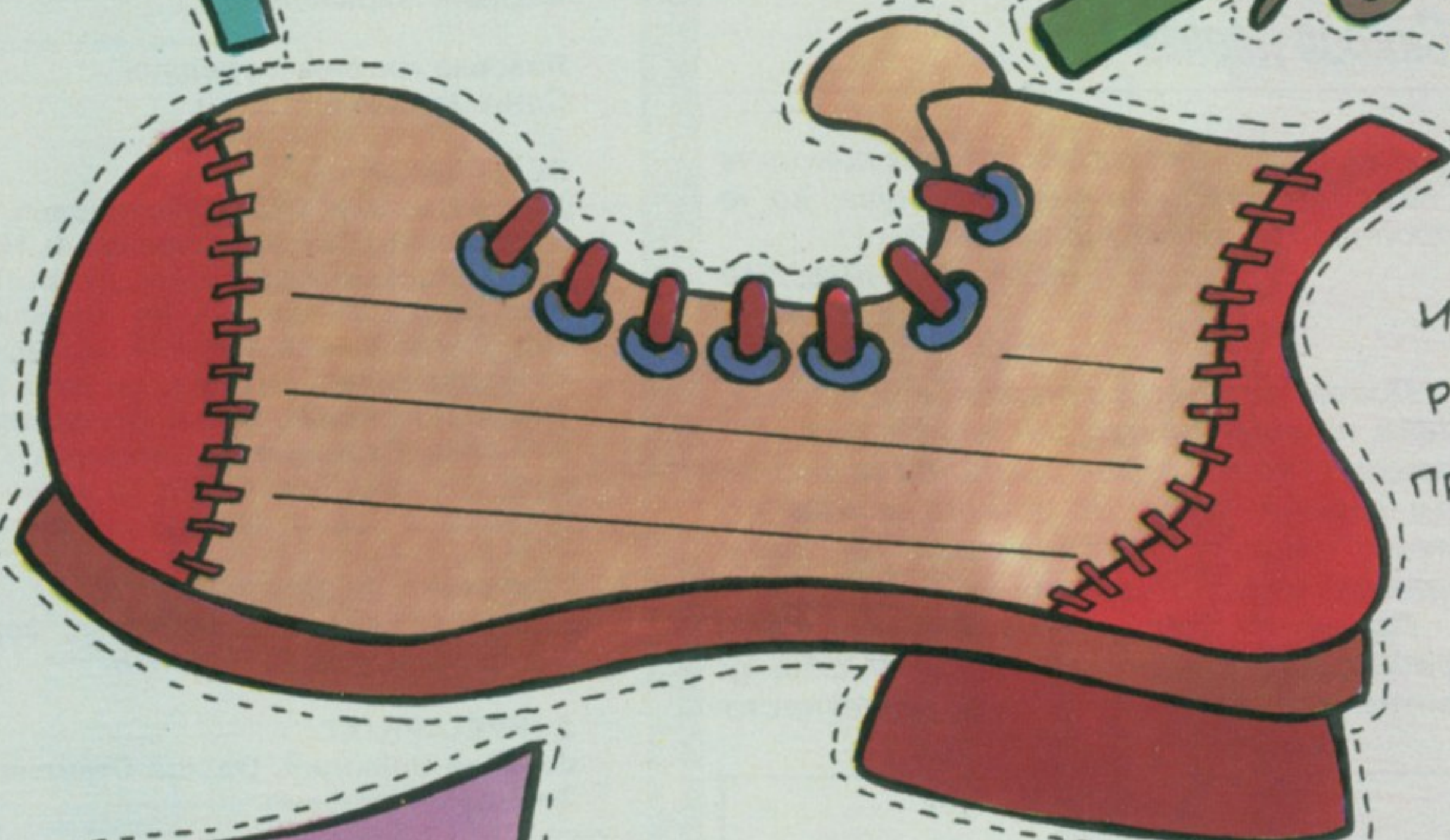
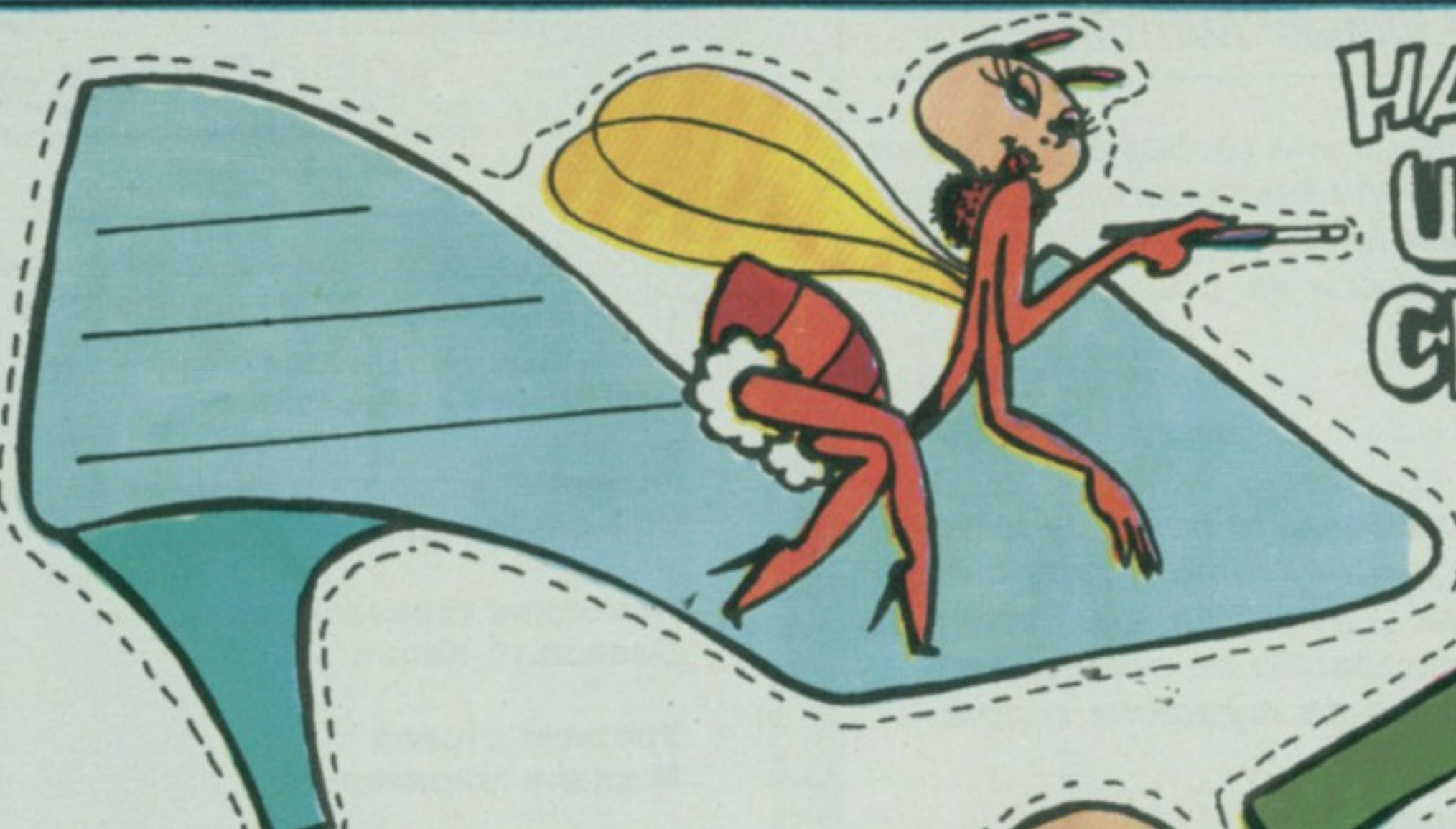
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара. Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	139.-
СР НЕМАЧКА	DEM	237.-
ШВЕДСКА	SEK	852.-
ФРАНЦУСКА	FRF	807.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	202.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

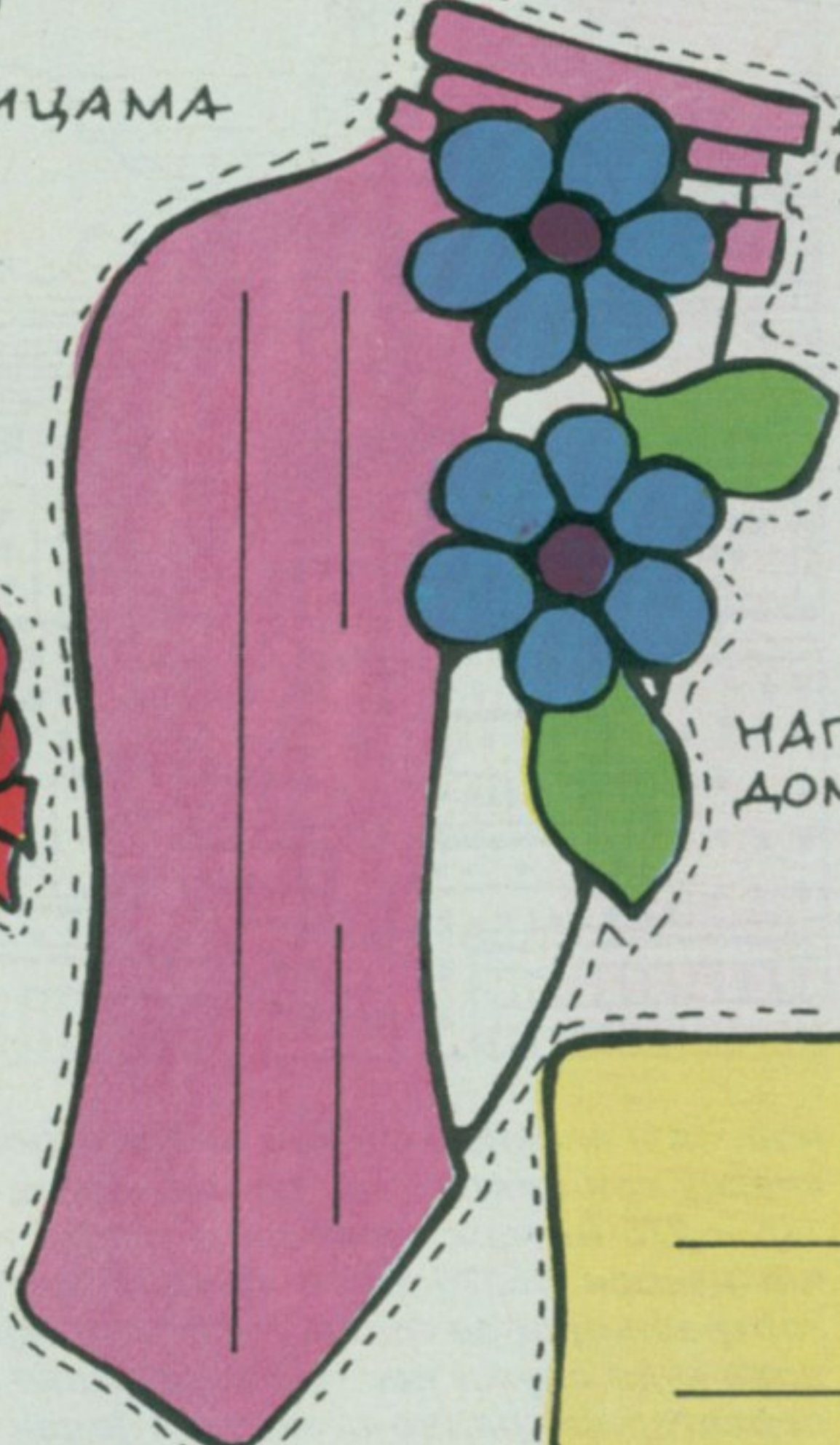
НАЛЕПНИЦЕ 34 ШКОЛСКЕ СВЕСКЕ

ИСПИШИ
ИМЕ,
РАЗРЕД
И
ПРЕДМЕТ

ИСЕЦИ
ПО
ЦРТИЦАМА

НАПИШИ
ДОМАКИ

ЗАЛЕПИ
НА
СВЕСКУ

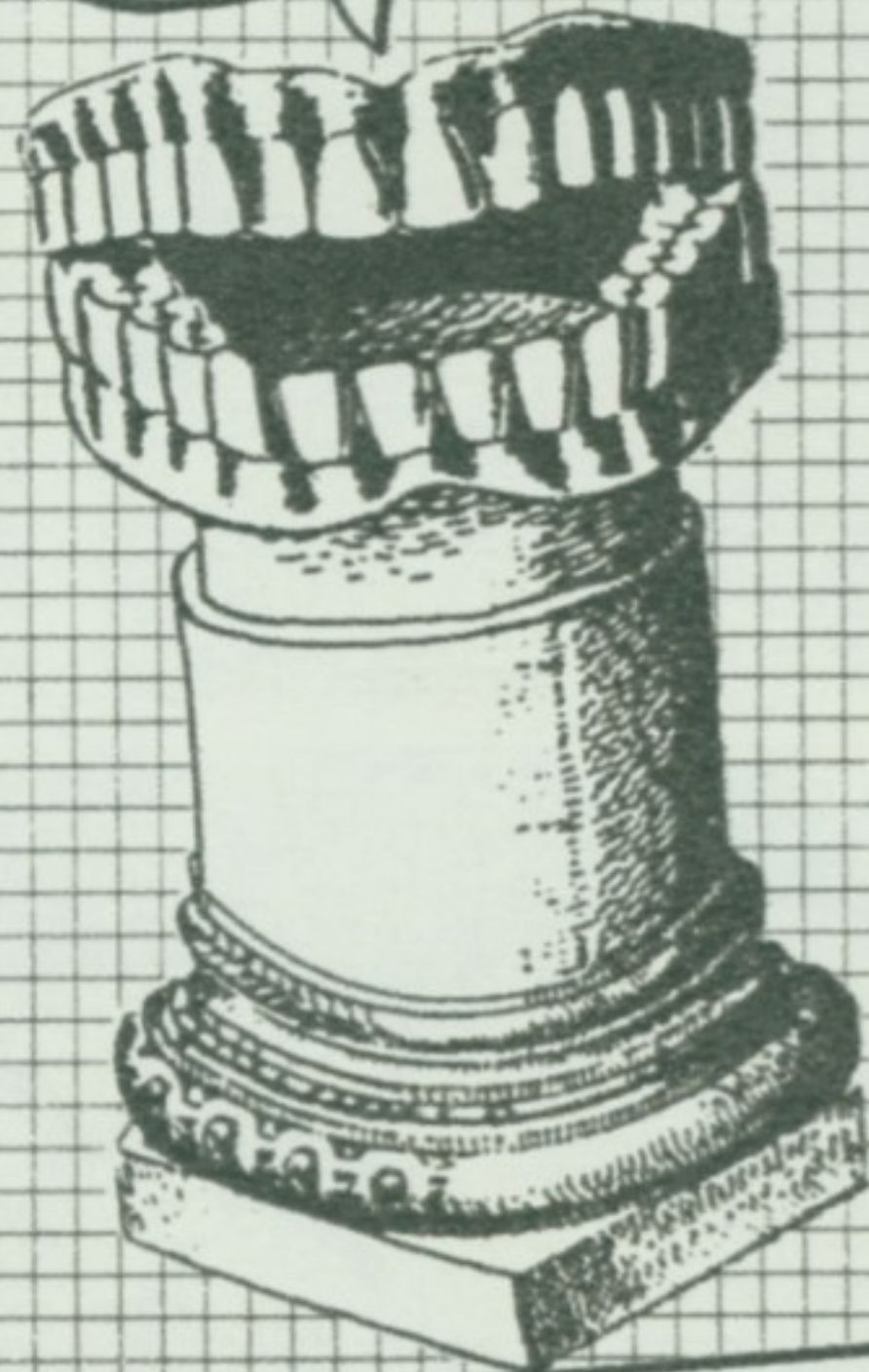
НАУЧИ
ЗА
ПЕТИЦУ

**РЕКЛИ
СУ...**

Шала је врло озбиљна ствар.
Винстон Черчил
енглески државник
(1874–1965)

Чувај се онога који нема шта
да изгуби
Италијанска пословица

Пороци су мање опасни ако
могу лако да се уоче.

Сенека
римски стоички филозоф
(5–65)

Све треба примати озбиљно,
али ништа трагично.

А. Тијерс

Гутовање од хиљаду миља
започиње једним кораком.

Лао Це
кинески учитељ и филозоф
(6. век пре н.е.)

Што већи човек, то већа љу-
базност.

Алфред Тенисон
енглески песник
(1809 – 1892)

У великим стварима људи се
приказују како им одговара, а
у малим – онакви какви јесу.

Шамфор
француски писац
(1741 – 1794)

Природа себичњака је таква
да је у стању да запали туђу
кућу, само да би себи ис-
пржио јаје.

Френсис Бекон
енглески државник, есејиста
и филозоф
(1561 – 1626)

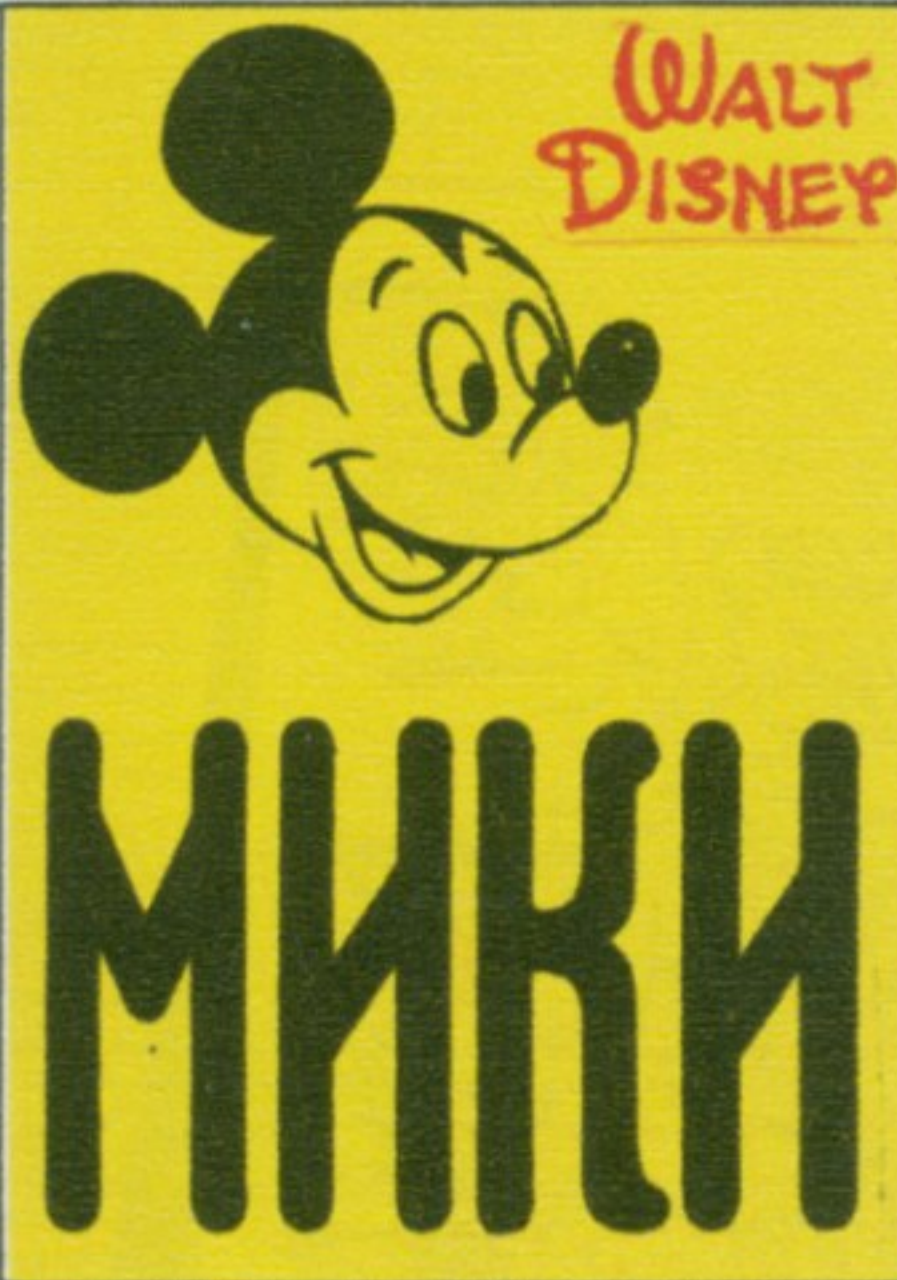
Веровати да је неки посао не-
могућ значи учинити га так-
вим.

Томас Ла Рошфуко
енглески писац и теолог
(1608 – 1661)

Чувај се свађе, али ако си
већ у њој, натерај противника
да те поштује.

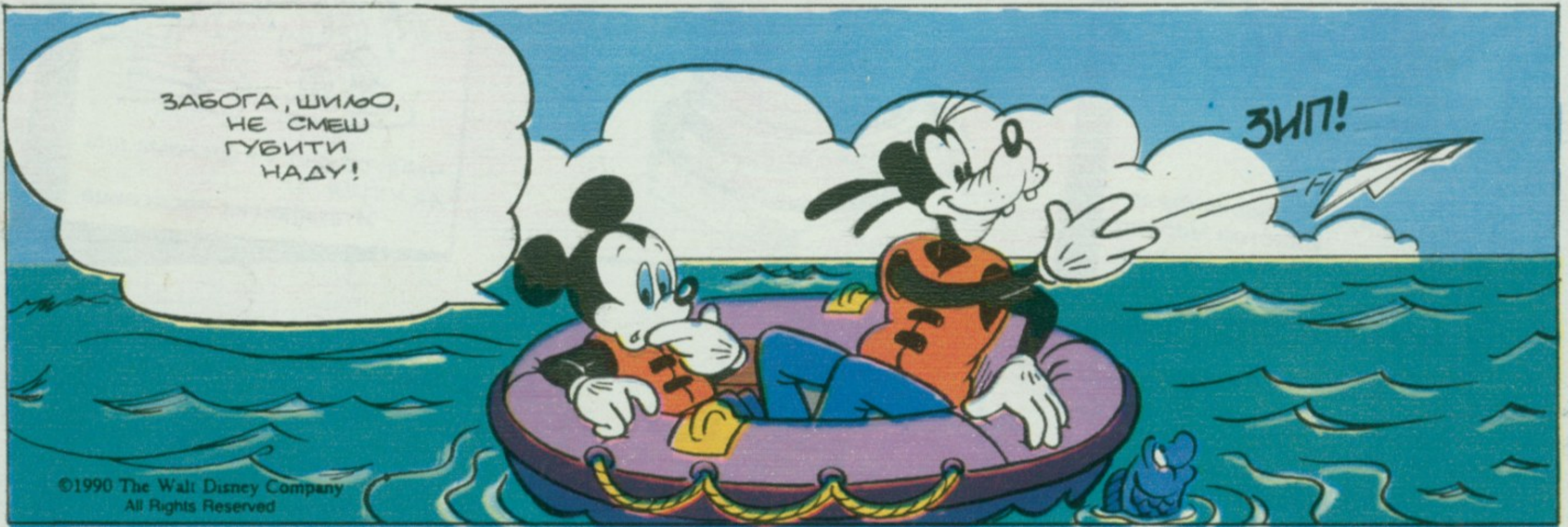
Шекспир
енглески драмски песник
(1564 – 1616)

ХМ... СУДЕКИ
ПО ОВОЈ
МАПИ,
ИДЕМО
ПРЕМА
КОП-
НУ!

У ПРАВИ ЧАС!
ОСТАЛИ СМО И БЕЗ
ХРАНЕ
И
БЕЗ
ВОДЕ!

ЗАБОГА, ШИЛО,
НЕ СМЕШ
ГУБИТИ
НАДУ!

ЗИП!

©1990 The Walt Disney Company
All Rights Reserved

ЕТО, ВИДИШ И
САМ: ВЕТАР
НАС НОСИ
У ДОБРОМ
ПРАВЦУ...

ЗНАМ ДА
СУ ПРОШЛА
ТРИ ДАНА
КАКО ПЛУТАМО
ПО МОРУ,
АЛИ...

БИНГ! БОНГ!

7-8

... ЈЕ ВРЛО ВАЖНО
ДА ЈОШ САМО МАЛО
САЧУВАМО ПРИСУСТВО
ДУХА!

ПЛУС!